1883 TIZENHETEDIK ÉVFOLYAM. 98. SZÁM. BUDAPEST, KEDD, APRILIS 10.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
KÉZIRATOKAT VISSZA NEM KÜLDÜNK.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy egész évre 20 frt | Egy negyedévre 5 frt
Egy fél évre — 10 frt | Egy hóra 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr.
Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

KIADÓ-HIVATAL:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Becsben: Oppelik A., I. Stubenbastei Nr. 2. Mosse Rudolf, I. Seilerstätte Nr. 2. Haasenstein és Vogler, I. Wallfischgasse 10. Daube G. L. és Társa, I. Wollzeile Nr. 12. Stern Moritz, I. Wollzeile Nr. 22. Dukes-Miksa, I. Riemergasse Nr. 12. Herndl Alajos, I. Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Párisban: R. Mosse, 40, r. Notre-Dame-d.-Vict^e. Agence Havas (place de la Bourse).

Szövetségeink.

A «Norddeutsche Allgemeine Ztg» az európai nagy közönség előtt már hosszabb idő óta abba a hirbe jutott, hogy korunk dodonai orakulumát képezi, mely a diplomácziai Olymp uralkodó Jupiterének sugallatait közli a profán kételyekbe merült világgal. Mint minden jól berendezett orakulumnál természetes, persze a «Nordd. Allg. Ztg» nyilatkozatai sincsenek hijával némi homályosságnak, és kár volna azt képzelni, hogy belőlök Bismarck herczegnek szándékait nagy pontossággal megismerhetjük. De az ujkori orakulumnak is biztositania kell azt, hogy higyjünk a magasabb hatalmak bölcseségében, és megnyugvást nyerjünk sorsunk intézése felől. Most a berlini félhivatalos elmondja véleményét a sokat emlegetett hármas szövetségről, melyet Mancinine k, az olasz miniszternek beszéde légies föltevésből egyszerre hus és csontból álló valósággá tömöritett.

Egy ily szövetség eszméje nem merülhetett föl a nélkül, hogy a szövetségnek valami aktiv czélt ne tulajdonitanának; emberek, kik a füvet hallják nőni, hamar találták meg azt a magyarázatot, hogy a hármas szövetség voltakép Francziaország ellen irányul, akár kivánja azt a szövetkező hatalmak mindegyikének érdeke vagy nem. Bismarck herczeg közlönye az ily hiresztételeket a mesék országába gondolja utalhatni. Ez a kijelentés csöppet sem lep meg. A mily tartalmat tulajdonitottak a hármas szövetségnek, monarchiánk érdekeinek szempontjából legfeljebb azt lehetett volna kérdenünk, vajjon a mi államférfiainkon az agylágyulás tüneteit vették-e észre. Államférfiak, kik ily stipulácziókra képesek, kétségtelenül igen jók volnának öntudatlan eszközöknek, de velök szerződéseket megállapitani, szövetségeket kötni senki sem fog.

Mi nem hittük el a Francziaország ellen kötött szövetséget és ennyiben egyszerü tudomásul vehetnők a berlini orákulum nyilatkozatát. Van azonban a félhivatalos fejtegetéseknek több oly tétele, melyek a hármas szövetség természetéről jelentős czélzásokat tartalmaznak vagy legalább érdekes kérdéseket vetnek föl. A «Nordd. Allg. Ztg» tagadja azt, hogy a hármas szövetség bármely hatalom, legkevésbbé pedig Francziaország ellen agressziv irányzattal birna, de megerősiti, hogy a szövetség létezik, ha nem is formális irásbeli kötések alapján létezik azzal a czéllal, hogy a békét fentartsa és bármelyikök megtámadását közös erővel visszautasitsa. Ha az egymásba fonódott fejtegetéseket és mesterségesen összekuszált distinkcziókat lehámozzuk, körülbelül ez marad meg a berlini kijelentés magvának. Fontos kijelentésnek látszik, de bajos eldönteni valódi horderejét, mert hát a bölcs «Nordd. Allg. Ztg» nagyon is kétértelmüen nyilatkozik arról a várható támadásról.

Az egész czikk csak Francziaországgal foglalkozik és eszmemenetéből azt kell következtetni, hogy a mit a hármas szövetség czéloz, az nem ugyan Francziaország megtámadása, de mindenesetre Francziaországnak elszigetelése. Ez az elszigetelés befejezett tény is, a francziák azt maguk legjobban érzik és élénken panaszolják. De van-e az ilyen elszigetelésre szükség, Francziaország mai kormányzata olyan veszedelmes, békezavaró czélzatokat követ-e, melyeket előre megakadályozni kellene? Maga a Nordd. Allg. Ztg. ellentmond ilyen indokolásnak, mert Francziaország háborus támadását csak ugy tartja valószinünek, ha valamely erőszakos belső mozgalom felforgatná a jelenlegi államjogot és oly uj tényezőket juttatna hatalomra, melyeknek népszerüségök biztositására háborut kellene inditaniok. Erre azután fejet csóválhatunk. Igy valósággal azt kellene hinnünk, hogy Európának három legrégibb dinasztiája, olyan konzervativ hatalmak, mint Németország és a mi monarchiánk egyenesen azért kötöttek szoros szövetséget, hogy a franczia köztársaságot megtartsák és a keletkezhető monarchia ellen védekezzenek. Nem igen képzelhetjük ezt a rendkivüli átalakulást, mely királyi udvarokat tenne a köztársasági alkotmány fentartó oszlopaivá. Ha Francziaország ma valóban elszigetelt helyzetben van, abban épen a republikánus kormányformának is van jó része, és ha Bismarck herczeg kétségtelenül elő is mozditja a franczia köztársaság fenállását, ezt bizony különösen azért teszi, mert attól tart, hogy egy franczia monarchia sokkal könnyebben kaphatna szövetségeseket a jövő revanche háborujához. Valószinüleg a monarchia születési órája lenne is épen a franczia ellenes hármas szövetség halálos órája.

Azt hiszszük, közelebb járunk a valósághoz, ha a félhivatalos bölcseségnek diplomácziai értelmezéséhez folyamodunk. «*Lányomnak szólok, menyem értsen belőle*», ez egyszerü magyar mondást gondoljuk az orákulumszerü hosszu motyogásból kihangzani. Oroszországról szó emlités sincs az egész czikkben, de a hármas szövetségnek tulajdonitott czél ugy találja meg teljes értelmét, ha épen Oroszország viszonyára a három hatalomhoz kell azt alkalmazni. A «Nordd. Allg. Ztg.» igazán meleg szavakkal hangsulyozza Németország nagy érdekét abban, hogy monarchiánk ereje és biztonsága minden támadás ellenében megvédve legyen, holott épen monarchiánkat Francziaország részéről bizonyosan nem fenyegetheti komoly veszély. Mondanunk sem kell, hogy a berlini czikknek ez a czélzata az, mi teljesen megfelel szivünk óhajainak. Az a körülmény, hogy monarchiánk szövetségeiben ez eszme domborodik ki láthatóan, épen ez volt, mi diplomácziai helyzetünk ujjáalakulása iránt rokonszenvet ébresztett a közvéleményben. Sokáig, ugy látszott, hogyha az előbbi kettős szövetség ajtaja kitárul, rajta ujra Oroszország fog harmadiknak beosonni. Annál kedvezőbb fordulat, hogy a zord északnak erőszakos vendége helyett a lágy délről jelentkezett jó barátunk édes hangon szólva: Ich sei in eurem Bunde der Dritte.

Budapest, április 9.

A képviselőház második ülésszakát, mint jó forrásból értesülünk, még a *pünkösdi* szünetek előtt berekesztik. A még hátralévő idő alatt a most részlete tárgyalás alatt lévő középiskolai törvényen kivül nem is kerül szőnyegre kiválóbb fontosságu ügy.

Budapest, április 9.

A szerbiai állapotokról lapunk márczius 29-iki számában belgrádi tudósitónktól hosszabb levelet közlöttünk, melyre ma *a szerbiai külügyminiszteriumból* az alább következő helyreigazitó nyilatkozatot kaptuk, *Rakitch* külügyminiszteri osztályfőnök ur következő levele kiséretében:

Ministére royal des affaires etrangéres. Section politique. *Belgrád*, le 5. Avril 1883. Az *Egyetértés* tisztelt szerkesztőségének Budapesten. Van szerencsém az Egyetértés m. hó 29-iki belgrádi levelére a mellékelt helyreigazitást küldeni azzal a kéréssel, hogy annak nagyrabecsült lapjában helyt adni sziveskedjék. Mély tisztelettel *Rakitch* M. külügyminiszteri osztályfőnök.

A *szerbiai külügyminiszteriumnak* emlitett nyilatkozata, melynek a legnagyobb készséggel adunk tért, forditásban következőleg hangzik:

Belgrád, ápr. 4.

Megszoktuk eddig becses lapjától, hogy Szerbiából és Szerbiáról olyan tudósitásokat és fejtegetéseket közölt, melyek nemcsak jóakarók, hanem tárgyilagosságuk és az igazsághoz való hüségük által is kitünnek. Annál kellemetlenebbül hatott reánk az «Egyetértés» márczius 29-diki számának belgrádi levele, mert benne ép ellenkezőjét találtuk annak a módnak, melylyel önök a szerb dolgokkal eddig foglalkoztak. Annyival is inkább kellett csodálnunk, hogy tisztelt levelezője nyilván zavaros forrásból meriti adatait, mert hiszen a legnagyobb készséggel adjuk rendelkezésére a Szerbia közügyeiről való leghitelesebb hireket.

Ama tudósitás kivételével, mely az immár végbe ment metropolita-választásról szól, részben költöttnek, részben pedig elferditettnek és a tényleges viszonyokkal ellenkezőnek kell vallanunk az emlitett levelet. Egyáltalában jól tennék a külföldi szerkesztőségek s idevaló tudósitóik, ha a szerb viszonyok megitélésében a legnagyobb óvatossággal és lelkiismeretességgel járnának el, nehogy czáfolóik legyenek a tények. Szerbia uj állam, mely már alakulásának módjánál fogva sem akarja, hogy a régi államok mértékével mérjék. Egy erős barbár hatalommal több éven át vivott véres küzdelmeinek következésekép még most is vibrál Szerbiában a kedélyek forradalmi feszültsége. Ha hozzávetjük ehhez az uj államalakulásokban szükséges szenvedélyességet, valamint az idegen államok különböző befolyásait és machináczióit, melyeknek befolyása itt a szerb földön mindenképen érvényesülni törekszik: megtaláljuk könnyen világos magyarázatát a Szerbiából jövő szenzácziós hireknek, melyek gyakran igazán különösködők.

Valóban csodálatos, hogy az efféle hirek még hitelre találnak, noha rendesen bizonyos levelezők eleven fantáziájának szülöttei vagy pártszenvedélynek durva szédelgései.

Igaz, hogy fordultak elő Szerbiában erőszakos erupcziók, melyek többé-kevésbbé mély nyomokat hagytak az ország közügyein, de ha az ilyen jelenségeket a század elején dult nagy forradalom utólagos hatásainak kell tekintenünk, akkor azok jobbadán véget értek, a mióta a közélet a parliamentáris kormányformában állandóságra jutott. A parliament s a szabad institucziók szelelő rést nyitottak sok szenvedélynek és szenvedélyességnek, mi által sikeresen veszik elejét az erőszakos kitöréseknek.

S épen a mostani kormány az, mely a sajtó szabaddá tétele s az egyesületi és gyülekezési jog kibővitése által eleget tett e részben a legtulzottabb igényeknek is. Ha tehát az emlitett levél titkos forrongásról s az országban uralkodó nagy elégedetlenségről beszél, ugy mosolyognunk kell ama hiszékenységen, melylyel a levelező ur a sugalmazója által kitett lépre ráment. Szerbiában is lehetnek, mint egyebütt elégedetlen emberek, de hogy ez az elégedetlenség olyan általános volna, hogy még államsinyhez s egyéb szokatlan eszközökhöz is kellene folyamodni, az már csakugyan erős valótlanság. Az országban uralkodó hangulatot mindennek mondják, csak komornak nem.

A közélet nagy szabadságát nem is emlitve, a tavalyi jó termés egészen arra való volt, hogy a legjobb hangulatban tartsa az országot. A nép zömét, a paraszt osztályt oly csekély mértékben terhelik az adók, hogy el sem hinnék a többi Európában, miképen a leggazdagabb falusi lakó sem adózik többet 60 franknál. — A jólét Szerbiában is van akkora, hogy csak közvetett adók fölemelése, illetőleg szaporitása által fedeztetnek az államnak fokozott szükségletei s törlesztettek a hadviselés sulyos évei alatt összegyült adósságok. E szerint alaptalan az a hir, mely a szerb pénzügyek kedvezőtlen állapotáról beszél, ellenkezőleg ép most nagyon is örvendetessé alakulnak pénzügyeink, minthogy elmultak Szerbia hitelének nehéz évei.

Karagyorgyevics trónkövetelőről is megemlékezik az «Egyetértés»-nek többször emlitett levele. Nagyon tulmennék a hirlapi közlés keretén, ha be akarnám bizonyitani apróra a trónkövetelőről szóló hir alaptalanságát, mert hiszen az ő visszatérte egészen lehetetlen. Kilátásai a szerb fejedelemség alatt is silányak voltak; de a mióta életre kelt a régi királyság tradicziója, a fejedelemség bizonyos hagyományai teljesen elmosódtak.

Milán király népének odaadó szeretetét és ragaszkodását birja; az a nép, mely néhány évtized előtt annyi vért ontott, hogy emberhez méltó létet vivjon ki magának, eleven nemzetiségi érzelmei s tiszta, világos politikai belátása mellett csak tiszteletttel és szeretettel adózhat annak a férfiunak, ki teljes függetlenséget szerzett a nemzetiségi államnak, kitágitotta határait, s kivivta a királyság tekintélyes állását. A ki ennek ellenkezőjét állitja, az nem hivatkozhatik a tényleges viszonyokra.

Itéljék meg az eddig mondottakból, hogy mennyi hitelt érdemelnek azok a hirek, melyek az országban uralkodó elégedetlenségről, készülő államcsinyről, trónkövetelőről, a pénzügyek kedvezőtlen állapotáról, generalisszimus kinevezéséről (!) s más egyébről regélnek. Milán király egész uralkodása alatt komoly akaratot mutatott arra, hogy mint alkotmányos uralkodó kormányozza Szerbiát s mostani kormányának sem lehet forradalmi velleitásokat tulajdonitani.

Özvegy *Kuicsáninné* öngyilkossága, ki a merénylet miatt került vád alá, várva-várt eszközül szolgált a kormány ellenségeinek a legmonstruozusabb gyanusitásokra. Aligha kell komolyan bizonyitgatnom, hogy a hozzá fűzött hirek egytől egyig puszta koholmányok. A fogságban tartott személyek a leghumanusabb bánásmódban részesülnek, a miről bárki is meggyőződhetik a belgrádi várban. A nyilvános végtárgyalás, mely nem fog sokáig késni, meghazudtol majd minden ellenkező állitást.

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

A középiskolai törvényjavaslat 22-ik §-a, mint előrelátható volt nagyszabásu vitát provokált. Zsilinszky Mihály módositványa, mely az általános tárgyalások után egybehivott közös enquete-n létrejött kompromisszum eredményének tekintendő, nem tette meg a várt kedvező hatást és nem oszlatta el az autonomia jogaira féltékenyen vigyázó protestánsok aggodalmait. Nagyon csekély és jóformán nem a lényegre ható, hanem csak formai különbséget látnak az eredeti szakasz és a beadott módositvány között. Azok tehát a kik azt hitték, hogy a 22-ik §., mely az állam felügyeleti jogának érvényesitési módjára és a miniszteri kiküldött hatáskörére vonatkozik, a pártok nagyobb szabásu parlamenti akcziója nélkül megy keresztül, alaposan csalódtak. A felekezeti vita, mely jókora harczcnak is beválik, teljes erővel tört ki, s a mai ülésen ugyancsak hatalmas hullámokat vert a parlamentális mederben, sőt egyszer-másszor tul is csaptak a felzaklatott szenvedély habjai. Az első szónok *Hegedüs* László volt. Éles kritika alá vette Zsilinszky módositványát, mely nagyon csekély mértékben változtatja meg a szakasz eredeti szövegét. Kitetszik belőle a czentralizáczióra való törekvés és mélyen sérti a protestáns autonómia jogait, a melyhez ők nem felekezeti elvakultságból, nem felekezeti daczból, hanem alapos meggyőződésből ragaszkodnak. Nem fogadja el sem az eredeti szöveget, sem Zsilinszky módositványát. *Németh* Albert mint katholikus ember védelmezi a protestánsokat, ama vád ellen, hogy tulságos féltékenységgel ragaszkodnak autonomiájokhoz. A katholikusok jogait nem támadják meg, de a protestánsok gyakran kénytelenek felállani, hogy érzékenyen megtámadott jogaikat védelmezzék. Zsilinszky módositványában ő sem lát csak formai változtatást, s ez más alakban ugyanahhoz az eredményhez vezet, a melyhez az eredeti szakasz. *Lükő* Gézának hasonló irányban tartott felszólalása után *Tisza* Kálmán miniszterelnök kelt védelmére Zsilinszky módositványának. Az eredeti szöveget ő is mellőzni hajlandó, mert az tulmegy azon a határon, a melyen ő áll. Zsilinszky módositványa épen az általa óhajtott szempontoknál fogva teszi lehetővé a szakasz elfogadását, mert eloszlatja az autonomia szempontjából támasztható ellenvetéseket. *Dobránszky* Péter röviden ajánlja Zsilinszky módositványát, mert azok, a kik ellene szavaznak, épen a hitfelekezetek fenhatóságával szemben szavaznak bizalmatlanságot. *Thaly* Kálmán szintén az autonomia jogainak védelmi álláspontjából indul ki, mert ugy az eredeti szakasz és módositvány egyaránt az autonomia ellen törnek. Az egyik egyszerre akarja tönkre, a másik lassu, de biztos rombolással készül semmivé tenni az autonomia bástyafalát. Beszédének az a része, melyben az általános vita folyamán tett kijelentéséhez képest már ezuttal is izgatni kezd a törvényjavaslat ellen, zajos jeleneteket idézett elő. Az autonomia védőinek csoportja helyesléssel, a jobb oldal pedig ki-kitörő zugással fogadta a szuperintendencziákhoz, tanárokhoz, lelkészekhez és tanulókhoz intézett merész felhivást. A ház elnöke is kényszeritve érezte magát a közbelépésre és figyelmeztette a szónokot, hogy a törvényhozás termében nincsen joga ahhoz, hogy a törvény ellen izgasson. Thaly erre azzal felelt, hogy itt még csak javaslattal és nem törvénynyel áll szemben. *Pulszky* Ágost, az ellenzék gyakori közbeszólásai közt terjedelmes beszédben fejtegeti az állam felügyeleti jogának szükségét, s azt állitja, hogy a módositvány még tulbizalmas is a felekezeti autonomiával szemben. *Kiss* Albert, a módositványt még vészesebbnek találja az autonomiára mint az eredeti szöveget s azt állitja, hogy olyan feladattal, a minőt a módositvány a kormánybiztosnak kiszab, ez nem lesz egyéb, mint denunciáns. Végül még *Tisza* Kálmán szólalt fel különösen Kiss Alberttel polemizálva, s ajánlotta a módositvány elfogadását. *Kiss* Albert személyes kérdésben való rövid felszólalása és *Tisza* Kálmán még rövidebb válasza után az ülés véget ért. A félbeszakadt vitát holnap folytatják.

II.

A képviselőház ülése április 9-én.

Elnök: Péchy Tamás; *jegyzők*: Tibád Antal, Rakovszky István, Fenyvessy Ferencz.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, gr. Szápary Gyula, Trefort Ágost, Pauler Tivadar, b. Kemény Gábor, gr. Széchenyi Pál, gr. Ráday Gedeon, Bedekovics Kálmán.

Elnök: Bemutatja a közmunka- és közlekedésügyi magy. kir. miniszter 342 eln. sz. a. átiratát, mely szerint ő császári és apostoli királyi felsége Bécsben f. év márczius hó 30-án kelt legfelsőbb elhatározásával Baross Gábor képviselőt a vezetése alatt álló miniszteriumhoz államtitkárnak kinevezte.

Tudomásul vétetik.

Ennek kapcsán bemutatja Baross Gábor képviselő levelét, mely szerint e kinevezése folytán az 1875. I. tcz. 8. §-a értelmében képviselői állásáról lemond, s a képviselőháznak köszönetet mond az iránta tanusitott bizalmáért, melynélfogva őt 5 éven át, tehát 5 izben jegyzővé és több bizottság tagjává megválasztotta. E szerint választások is lesznek szükségessé, a mennyiben Baross Gábor a Deák Ferencz siremléke tárgyában kiküldött a közoktatási, a közgazdasági és a közösügyek tárgyalására kiküldött bizottságnak volt tagja. Ez utóbbiban a tagsági hely betöltése egyelőre nem szükséges, azonban a többi három bizottságba egy-egy tagnak választása szükséges lesz.

A ház az elnököt megbizza, hogy az uj választás iránt a szükséges intézkedéseket megtegye.

Bemutatja Torontálmegye közönségének felterjesztését, melyben Mosonmegyének feliratát pártolván, a névmagyarositások körül tapasztalt visszaélések megszüntetése iránt való törvényjavaslat beterjesztését kéri.

Kassa s Pécs szab. kir. városok közönségeinek felter-

Kemény Zsigmond, a forradalom s a kiegyezés.*

(Vége.)

Nem uraim, nem terrorizmussal uralkodott Kossuth a kedélyek, az országgyülés többsége s az egész nemzet felett, — hanem egyfelől, mert eltalálva a nemzet óhajtását, nem akart alkuba bocsátkozni a király által szentesitett törvények érvényessége felett, hanem meg akarta azokat védelmezni, ha kell fegyverrel is, — másfelől, mert oly ékesszólással rendelkezett, mely magával ragadta magokat a habozókat is. S nem is annyira Kossuth vagy Madarász László rémuralmától kellett tartaniok önöknek, ha nyiltan az ellenforradalom terére léptek, hanem magától a néptől, a mely nem volt hajlandó a kivivott szabadságokat megcsonkittatni engedni. De, hogy sem Kossuth, sem Madarász, sem a nép nem gátolta önöket törvényhozói jogaik szabad gyakorlatában, bármely vélemény nyilvánitásában, azt a tények kétségtelenné teszik, mert sem Kemény sem más senki, nem tud egyetlen egy esetet felhozni, hogy bárkinek is a békepártiak közül csak legkisebb kellemetlenséget okozott volna is valaki. És ha Kemény mégis minduntalan terrorizmusról beszél, az csak arra mutat, hogy érzi maga is, miszerint kell valamivel indokolni a szabadon választott államfő és országgyülés elleni fondorlatokat. Más országokban a nép, nálunk a pozsonyi országgyülésen az ifjuság nem egyszer kigunyolta, sőt volt rá eset, hogy tettleg is bántalmazta a közvéleménynyel daczoló követeket, macskazenét adott nekik, s ablakaikat beverte: ehhez hasonló semmi sem történt sem Pesten, sem Debreczenben a békepárti urakkal. Pedig a nép tudta, hallotta, hogy ellenkeznek a közvéleménynyel s annak legfőbb tolmácsával: Kossuth Lajossal. Azt, az igaz nem tudta, s nem is sejditette, hogy annak egyenesen megbuktatására törnek s katonai ellenforradalom utján, a 48-ki törvényeknek bár megnyirbálásával, az osztrákkal egyezkedni akarnak. Mert ha erről birt volna tudomással és próbákkal, no ez esetben hiszem, hogy terrorizmust ugyan akkor sem gyakorolt, de törvényes igazságot követelt volna a biráktól, csak hogy ez esetben minden pártatlan ember helyeselte volna követelését, mert a ki megfenyittetni kivánja azokat, a kik a nép választottjait széjjel kergetni, a szabadon választott kormányt erőhatalommal megbuktatni s az ellenséggel a nemzet jogainak árán egyezkedni akarnak, az oly jogot gyakorol, az önvédelem jogát, a melyet kétségbe vonni józanon nem lehet. Pedig, hogy azt tervezték a békepártiak, azt az előttem fekvő emlékiratokban Kemény is nyiltan és körülményesen megvallja. Csakhogy erre nézve az ő és azok előadása között, a kiket a tábornokok közül tervökbe beavattak s a kikre annak végrehajtását bizni akarták, nem egy ellenmondás fordul elő.

Igy nevezetesen Kemény azt állitja, hogy Klapka, mikor május elején mint helyettes hadügyminiszter Debreczenbe érkezett, előtte és Kovács előtt panaszolá «hogy az április 14-ki határozat oly rosz hatást okozott a seregben, miként eddigelé még publikálni sem merték s félnek a legjobb tisztek lemondásától. Mire «mi (Kemény t. i. és Kovács) elbeszéltük, hogy az armádia hangulatáról Kossuth épen ellenkezőt állitott s a követeket azzal ijesztette, miként, ha a képviselőház nem mondja ki a függetlenséget, akkor a sereg fogja proklamálni és katonai diktaturát állitand.»

«Klapka nem győzött e sz . . . . n eléggé csodálkozni,» . . . s mondá, hogy iszonyu szerencsétlenség, miként a katonaság érdeke nincs reprezentálva ott, hol az ország sorsa felett határoznak s ontania kell vérét megfontolatlan határozatok miatt.» (132. lap.)

Evvel szemben Klapka a maga emlékirataiban (Memoiren 1850) ezt mondja: Gödöllőn Kossuth értekezletet tartott a hadtestparancsnokokkal, (a szándékba vett függetlenségi határozat iránt) Damjanich, én és Aulich helyeselték Kossuth szándékát, (stimmten Kossuth bei) Görgey magába zárkózva maradt, s miután senki sem kérdezte véleményét, hallgatott.» (157. l.)

Nem áll tehát, mintha az április 14-ki határozatról a seregparancsnokok előre értesitve ne voltak vagy azt ellenezték volna, és ha Klapka mégis ugy nyilatkozott Debreczenben, a hogy azt Kemény előadja, akkor egyebet mondott 1849-ben, mint a mit egy évvel később, 1850-ben megirt.

A gödöllői értekezletre vonatkozólag egyébiránt a Klapka emlékirataiban foglalt előadással Görgey elbeszélése sem egyez meg egészen. E szerint ugyanis Kossuth külön beszélt Görgeyvel a függetlenségi nyilatkozat szükséges voltáról, mit ez nem tanácsolt, sőt óvta Kossuthot, minek folytán Kossuth «a beszélgetést hirtelen abbanhagyta s egy szóval sem emlitette többé előtte Magyarország elszakitását Ausztriától.»

«Vajjon, mikor és mily eredménynyel közölte ezen eszmét a többi csapatvezérekkel, (Truppenführer) az még most is titok előttem» végzi Görgey. (Mein Leben und Wirken in Ungarn II. köt. 9., 10., 11. és 12-ik lap.)

De avval, a mit Kemény Klapka kifakadásáról Debreczenben az április 14-diki határozat ellen s a békepártiakkal már meginditott összeköttetéseiről mond, összevág az, a mit erre nézve Görgey emlékirataiban olvasunk, (II. k. 104. és 105. l.) hogy t. i. Klapka előtte — Görgey előtt — az április 14-diki határozat ellen kikelt s mondta, hogy a békepártiakkal már összeköttetésbe lépett, minek folytán Görgey megkérte, hogy csak folytassa az érintkezést.

Ugy látszik, hogy Klapka tábornok még nem olvasta a Beksics Gusztáv ur munkáját, különben aligha nem tartotta volna szükségesnek nyilatkozni, annyival inkább, mert az, a mit annak 134. lapján olvasunk, sokkal komolyabb vád, semhogy azt szó nélkül lehetne hagynia. Azt mondja ugyanis az idézett lapon Kemény:

«Nem igen sok idővel később Kovács hozzám jövén, magam alkalmazásom végett értesit, hogy Klapka mintegy tiz ezerre menő reservát von Debreczenbe és védelme alatt a függetlenségi nyilatkozatnak visszavonását megkisértendjük.»

Eddig, azaz a Kemény Zsigmond emlékiratainak megjelenéséig csak annyit tudtunk — ugy látszik azonban, ezt sem egészen helyesen — hogy Görgey pendittette meg legelőször nyiltan a katonai ellenforradalom eszméjét a békepártiak körében, s ime az előttünk fekvő emlékirat az elsőbbséget Klapkának tulajdonitja, mert Görgey csak később jött Debreczenbe s találkozott az elégedetlenekkel. Ha csak ugy nem egyeztetjük össze a két állitást, hogy Klapka csak akkor szólott a tizezernyi tartalék fedezete alatt végrehajtandó ellenforradalomról, miután a békepártiakkal Debreczenben történt első találkozása folytán Görgeyvel Budán összejött volt.

De nem csak Klapka és Görgey, hanem Görgey és Kemény közt is merül már most fel kérdés az ellenforradalmi inditvány elsőbbsége iránt.

Ugyanis mig emlékiratainak II. kötete 120-ik lapján azt állitja Görgey, hogy ő inditványozta Debreczenben a békepártiak értekezletén, a melyen mintegy 15—20-an vettek részt, az uj törvénynek katonai forradalom utján való eltörlését, mit azonban a jelenlevők ily közbekiáltással: «nem kell katonai forradalom, nem kell katonai uralom» határozottan visszautasitottak: addig Kemény egyenesen magának követeli az inditvány szomoru dicsőségét.

Görgey — igy ir Kemény a 137-ik lapon — a Közlönyben kikeresvén az illető helyeket, (Kossuth beszédében) indulatosan kezdett belőlük felolvasni egy pár sort, aztán kérdé tőlem: mit lehet az országgyülésen a függetlenségi nyilatkozat iránt tenni.

Én mondám: «Ön tábornok ur követ, önnek van genieje, hősi hire és 50 ezer szuronya. Lépjen fel a parlamentben, tüzzön ki egy nemesebb irányt, mi pártolni fogjuk önt s többsége lesz.»

«Az már késő» válaszolá Görgey, vagy az országgyülés elnapolására vagy a külviszonyokra gondolva.

«*Üzze hát az országgyülést szuronyokkal szét*, mondám, sondirozni akarván őt mind arra nézve: akarja-e a diktaturát magához ragadni a mielőbbi pacifikálás végett.

«De meggondolta-e Ön,» válaszolá Görgey, «hogy a szurony soha sem áll ott meg, a hová intéztetik? Megakadályozhatom-e, hogy azon katonák, kik egy testületet, mely tekintélylyel bir, széthajtanak, megakadályozhatom-e, hogy ne gyilkoljanak, ne raboljanak?»

Én hallgaték.

Ekkor Kazinczy közbeszólt:

«Legjobb lenne egy rendelet által az országgyülést, mely ugy is csak négy hét mulva gyül össze, szétoszlatni s aztán uj választásokra hivatkozni azon kérdés eldöntésére nézve, hogy: ne vétessék-e vissza az április 14-iki határozat?

«Mig e tárgy felett beszélgettünk s épen azon aggodalmamat fejeztem ki, hogy teljes számu országgyülést összegyüjteni Erdély, Slavonia, Horvátország stb. állapota miatt lehetetlen — belép Mészáros s Görgey némi kedvetlenséggel fogadván őt, a beszéd természetesen félbeszakadt.»

Kit illet már a katonai ellenforradalom inditványának elsőbbsége, azt döntsék el majd egymás közt a más világon Kemény és Görgey; mi, mielőtt ezen terv felől véleményünket elmondanók, csak arra figyelmeztetjük az olvasót, hogy ime azok az urak, a kik Kossuthot terrorizmussal vádolták, holott országgyüléssel kormányzott, a melyben valamint a sajtóban teljes szabadság uralkodott, azok az urak egy oly határozatnak megdöntésére, a mely mellett a zárt ülésben is nagy többség volt, s a mely ellen a nyilvános ülésben egyetlen hang sem emelkedett, katonai ellenforradalmat, s az országgyülés szétugrasztását tervezték. De azért ők voltak az alkotmányos érzelmüek, s Kossuth és barátjai terroristák.

S még a szelidebb terv is, a Kazinczyé, egy rendelet — tehát Görgeynek a rendelete által kivánja feloszlattatni az országgyülést, holott ugyanazon urak mily keményen támadták meg Kossuthot a miatt, hogy az országgyülésnek csak elnapolására is mer gondolni, ha azt a hadi események tanácsolnák. De azért ők voltak az alkotmányos érzelmüek, Kossuth pedig és barátjai terroristák. S ők voltak az igazi államférfiak, Kossuth pedig és barátjai ábrándozó, eszelős kontár politikusok. Hát nézzük kissé közelebb ezen uraknak ellenforradalmi tervét, hogy lássuk, mennyire lehetett azt — mellőzve az alkotmányosság szempontját — józan, számitó hazafias czélnak tartani.

Tegyük fel, hogy Debreczenben tartalék czimén 10,000 főnyi sereg összpontosittatik, ámbár nem lett volna könnyü igazolni ily intézkedést, mikor minden sereg, a határszéleken állva, erősbitést igényelt. De ám legyen, 10,000 ember együtt van Debreczenben, a hol a kormány s az országgyülés még székel. Ezen sereg élére áll maga Görgey. Mit tesz azután?

Felhivja az országgyülést, hogy vonja vissza az április 14-én hozott határozatot. Az országgyülés megtagadja, meg annyival inkább, mert az április 14-ét megelőzött értekezleten a függetlenségi párt irásban köztársasági irányunak vallotta magát s akkora számra szaporodott már, hogy talán a Görgey által emlitett 15—20-nak kivételével az összes képviselőket foglalta magában. Mit tesz e tagadó határozattal szemben Görgey?

Körülveszi katonáival a kollégiumot, a hol a képviselőház üléseit tartotta s egy századdal benyomul a terembe s azt kiüritteti.

Engedjük meg, hogy a katonaság engedelmeskedik neki s hogy a képviselők vagy nem szólhatnak a katonákhoz, vagy hogy ezek nem hallgatnak reájok, mi történik Kossuthtal? Azt természetesen már előbb ártalmatlanné kellett tenni, vagyis elfogatni. Tegyük fel, hogy arra is akadt ember, akadt egy kis csapat katona, vajjon mit mondott volna mindehhez legelőször is az a Debreczen, a melyről azt vallja maga Kemény, hogy rajongott Kossuthért, mit mondott volna azután az a tiszavidéki nép, a mely, ismét Kemény tanusága szerint, Kossuthnak háta megett állott, de mit mondott volna, kérdem továbbá, Bem a maga győztes 30,000 emberével, a ki senki mástól, csakis Kossuthtól fo

* Irta Beksics Gusztáv.

jesztését, melyekben Arad szab. kir. városnak feliratát pártolván, a vidéki városokban emelendő uj épületek adómentességének 20 évre leendő kiterjesztése iránt folyamodnak.

Ezek a feliratok a ház kérvényi bizottságának adatnak ki, tárgyalás és jelentéstétel végett.

Következik a napirend: **a középiskolákról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának** folytatása.

Hegedüs László: A törvényjavaslat ezen 22. §-a és a 24. §. ide vonatkozó pontjai azok, melyek körül az általános tárgyalásnál ugy a védelem mint a támadás legerősebb volt. A magyar állam nevében követelték azt, hogy ennek magasabb érdeke előtt háttérbe vonuljon a felekezeti érdek és hogy a főfelügyeletnek egész mértéke legyen meg a kormány kezében, mely szükséges arra, hogy a magyar közművelődés érdekét minden irányban megvédelmezze és különösen szigoru ellenőrzést gyakorolhasson azon érettségi vizsgák fölött, melyek a középiskolában tartatnak, mert épen ezekről lehet leginkább megtudni azt, hogy valamely iskola megfelel a maga feladatának vagy nem, és ha nem bir, akkor sokkal jobb, hogy ha az létezni megszünt. Ily értelemben nyilatkoztak egyesek. Azt gondolná az ember, hogy már ma az országnak talán többé nincs is szüksége azon felekezetekre, melyek közül egyesek századokon keresztül szolgáltak már hiven a kultura ügyének s meghozták és ma is meghozzák a tanügynek azon áldozatot, a melyet különben az államnak kellene viselni. Azt gondolhatná az ember, hogy talán már a felekezeti hatóságoknak sem erejök, sem képességök nincs arra, hogy teljesitsék továbbra is azon missziót, melyet egykor magukra vállaltak s iskoláikat kellő szinvonalra felemeljék, s azon megtartsák, melyet, ugy a tudomány, mint a közművelődés érdeke megkiván. Szóló áttérve azokra a gyanusitásokra, melyekkel az általános tárgyalás folyamában a felekezeti iskolákat illették, czáfolja ezeket a gyanusitásokat. — Polemizál a közoktatási miniszterrel, ennek az állam felügyeleti jogáról elfoglalt álláspontja tekintetében, majd meg áttér a felügyeleti jogot szabályozó pontozatokra. — Vizsgáljuk közelebbről ezen pontozatokat, melyek a 22-dik és 24-dik szakaszaiban foglaltatnak és azt fogjuk látni, hogy azokon a bizalmatlanságnak, a gyanunak a szine ömlik el. A vizsgálati szabályokat a közoktatási miniszter állapitja meg, tehát magának tulajdonitja azon jogot, a melyet eddig a felekezeti hatóságok gyakoroltak (Ugy van! a szélső baloldalon.) és abban keresi a garancziát, hogy ezen vizsgálati szabályok neki tudomás és ellenőrzés végett felterjesztessenek. A miniszteri megbizottnak kötelessége felügyelni, hogy a törvény és a miniszter által megállapitott vizsgálati szabályok megtartassanak. — E végből megtekinti az érettségi vizsgálatra szolgáló irásbeli dolgozatokat, részt vesz a vizsgáló testületnek mind az irásbeli, mind a szóbeli vizsgálat eredménye felől tartandó tanácskozásában, tehát ő mintegy ellenőrző szerepet visel, ugy lép föl mint ellenőr, nehogy a vizsgáló bizottság és tanárikar valami elnézést, kedvezést, vagy protekcziót gyakorolhasson, szabálytalanságot vagy törvénytelenséget csinálhasson. Kérdi, már most, nem sértheti-e ez azok nézetét, kik az ifjut nem egyedül azon feleletekből akarják megitélni, melyeket ő az érettségi vizsgán ad, hanem egész iskolai pályáját akarják mérlegbe vetni? nem sértheti-e az önérzetet már csak a gondolat is, hogy egy embernek a véleménye sokszor nagyobb sulylyal birjon mint a tanárok összeségének véleménye? És nem támaszthat-e ez surlódásokat és félreértéseket? (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Tovább fejtegetve a miniszteri kiküldöttnek hatáskörét, pontonkint megteszi észrevételeit, majd áttér Zsilinszky Mihály módositványára és kijelenti, hogy abban lát bizonyos javitásokat. Nevezetesen ha nem szükséges a miniszteri biztos aláirása arra, hogy a bizonyitvány államérvényes legyen, elismeri, hogy ez lényeges javitás, és ha a miniszteri biztos közvetlenül nem függesztheti fel a bizonyitványok kiadását, ez is változtatás. De ezt már nem ugy nézi mint lényegest, hanem mint formai változtatást. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Mert végre is annak a miniszteri biztosnak a véleményére és relacziójára fog függőben maradni a bizonyitvány kiadása, mig a felekezeti hatóság jobbra vagy balra nem intézkedik.

Szóló tiltakozik az ellen, hogy a protestánsokat szolidaritásba hozzák olyan intézetekkel, melyek hazafiság dolgában nem megbizhatók, majd igy végzi beszédét: Nem csodálkozom, ha vannak sokan, kik nem tudják átérezni, megfogni, hogy miért ragaszkodnak például a protestans felekezetek oly szivósan az autonómiához, mert ők más légkörben nőttek fel. Az autonómia a protestáns felekezeteknek második természetévé vált; ebben találják fel az erőt, melylyel magukat védelmezik, ebben azon varázserőt, mely részükre a segélyforrásokat folytonosan nyilvánitotta, hogy képesek legyenek meghozni a tanügynek azon áldozatot, melyet különben, mint mondám, az államnak kellene viselnie. S épen az igen t. miniszterelnök ur nem csodálkozhatik rajta, ha az autonomia nehéz vértétől nem igen könnyen akar megválni a protestáns felekezet, még akkor sem, midőn alkotmányos kormánynyal áll szemben. Igen jól méltóztatnak tudni, mi történt 1848-ban. Midőn a felekezetek az 1848. XX. t. cz. 2. és 3. §§-ai alapján miniszteri értekezletre hivattak, ott hosszas tanácskozás és alkudozás után végre mindkét felekezet egyhangulag kimondotta, hogy elfogadja az állami segélyt, sőt hogy ahhoz talán igényt is tarthatna azért, a mit tett, és a mit tesz, de az autonomia legkisebb sérelmével és korlátozásával teljességgel nem fogadja el. Ezzel az értekezlet véget ért. Pedig akkor is parlamentáris kormánynyal állott szemben a felekezet, és megvolt a nagy áramlat az országgyülésen arra nézve, hogy a nevelés és oktatás ügye egészen államivá tétessék. Azért nem félek és kötelességemnek tartom kimondani, hogy mi ragaszkodunk ezen autonomiához, nevezzenek bár bennünket elfogult felekezeti embereknek, és azért én ezen szakaszoknak sem eredeti sem módositott szövegét el nem fogadhatom. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Németh Albert: Specialiter a protestans vallásra nehezülőnek, a protestans vallásfelekezetet sujtónak tartja a 22. §-t, mert pl. akárhogy rejiciáltatik a katholikus tanuló az érettségi vizsgán, majd talál az módot s ha a miniszter ur nem segit rajta, elmegy egyik jóakaró püspökéhez vagy más joakarójához, a ki interveniál és majd ta ál kenyeret. De nem mindig Trefort lesz miniszter, anem lesznek más miniszterek is, s ha akkor azokat a szegény protestans fiukat a miniszteri biztos visszaveti az érettségi vizsga alkalmával, kivált az ujabb kvalifikácziót elrendelő törvény szerint el lesz vágva az utja, hogy valami lehessen, ha pedig via gratiae folyamodik, azt mondják neki: «ugy kell frater! apád, nagyapád is henczegő emberek voltak, ismerjük már a kalvinistákat, meg kell alázni, hogy legyenek doczilisek, szelidek, engedelmesek.» (Derültség.) Szóló egy egész sorozatát az igazságtalanságoknak deriválhatónak tartja e szakaszból és azért nem fogadja el azt; Zsilinszky Mihály szeliditő módositványát szintén nem pártolja, mert az csak más alakban synonim szavakkal ugyanazon eredményre vezet.

Lükő Géza a bizottsági javaslat és a módositvány közt csak az a különbség, hogy a módositvány fogalmazványa szerint az érettségi bizonyitvány érvényességéhez nem kivántatik a kormánybiztos aláirása. De mind az egyik, mind a másik javaslat igen alkalmas eszköz arra, hogy ha a kormány bármi oknál fogva el akarja idegeniteni egyik vagy másik felekezeti tanintézettől a szülőket, ezen czélt nagyon is elérhesse.

Az általános tárgyalásnál sokszor felemlittettek és részletesen is előadattak mindazon akadályok, a melyekkel a szülőknek, kivált a szegényebb sorsuaknak gyermekeik neveltetése körül akár a tankönyvnek akár az élet mindennemü igényeinek kielégitése tekintetében meg kell küzdeniök. Ha már most ezen akadályokhoz hozzá fog járulni még az, hogy a rájuk nézve legelfogadhatóbb tanintézetben gyermekük annak legyen kitéve, hogy bármi még előre ki sem gondolható oknál fogva, minden szorgalom, igyekezet és képesség mellett gyermekük az érettségi bizonyitványt el nem érhetik és e miatt a szülők utazásoknak és sok mindenféle költekezésnek lesznek kitéve, sőt még ki lesznek téve annak is, hogy gyermekük egy vagy két évet a további előmenetel tekintetében elveszit, a szülők óvakodni fognak gyermekeiket ily népszerütlen, hitelvesztett intézetbe adni és akkor igen rövid idő alatt be fog következni az az állapot, a mely már itt a tudományos egyetemen észlelhető, hogy egyes kiváló tehetségü és kegyencz tanárok előadásai kivételével a többiek hallgatóik számát ujjaikon megszámlálhatják. Tiltakozik azon meg nem érdemlett és hálátlan bizalmatlanság ellen, melyet mind a bizottsági javaslat, mind pedig a módositvány a felekezetek ellen törvénybe igtatni szándékozik. (Helyeslés a szélső balon.) Szóló ezután azt fejtegeti, minő áldozatokkal igyekeztek a protestánsok évtizedeken át arra, hogy intézeteiket a kor kivánalmainak szinvonalára emeljék, majd röviden ismerteti annak a főhatóságnak szerkezetét, mely a protestánsoknál az iskola ügyek tekintetében létezik, s mely a felügyeletet gyakorolja. Azután kijelenti, hogy nem fogadja el sem az eredeti szöveget, sem Zsilinszky módositványát.

Tisza Kálmán miniszterelnök: A felekezeteket illetőleg is kijelenti, hogy nem szabad többet kivánni tőlük, mint a mennyire az államnak okvetlen szüksége van, ennyit azonban megkivánni kötelesség. Ezen eszme vezeti a most szóban levő szakasz megbirálásánál is, és mert ezen eszme vezeti, hajlandó a bizottság által beterjesztett eredeti szöveget mellőzni. De midőn erre hajlandó, másfelől a Zsilinszky által beadott módositványt épen a jelzett szempontból elfogadhatónak, kielégitőnek s elfogadandónak tartja.

Ennek előrebocsátása után áttér arra, hogy miért tartja ő azt szemben az elmondottakkal, hogy itten egyátalában a helyesen, a jogosan és méltányosan magyarázott felekezeti szempontból ezen módositványban sérelmet látni nem lehet. Nem azért, hogy mint azt egy képviselő mondta, hogy ha a kormány megbizottja és azon tanácskozmány nincs egy véleményen, jön egy harmadik, és ez nem a felekezeti hatóság lesz, hanem ugy van ezen módositványban, hogy annak határozottan az ellenkezője áll, mert épen az foglaltatik benne, hogy ily esetekben a felekezett hatóság tartja a vizsgálatot és az dönt végérvényesen a bizonyitvány kiadása, vagy ki nem adása felett. (Ugy van! jobb felől.) E tekintetben tehát semmiféle felekezeti aggodalomról szó sem lehet. (Ugy van! jobbfelől.)

Ezen szöveg szerint az intézhedés a felekezeti főhatóság kezében van, azonban ugy, hogy az állam kormányának tudomása lehet minden részletéről az ügymenetnek, és épen ezért, ha beállana azon eset, a mit szóló nem kiván feltenni, hogy az egyik vagy másik felekezetnek főhatósága törvény és szabályellenes eljárást követ és ismétel, módja van a kormánynak arra, a mire az állam szempontjából szüksége van, hogy ily esetekben a későbbi szakaszok értelmében törvény szerint járhasson el. (Ugy van! jobb felől.) Ha valaki azzal gyanusitaná a magyar protestans (Halljuk! Halljuk!) és első sorban, ha már felekezetről beszélünk, a magyar reformált felekezetet, hogy annak iskoláiban államellenes dolgok történhetnek, szóló ezt határozottan visszautasitaná. De épen azért, mert meg van győződve, hogy ilyen elő nem fordulhat, nem láthatja okát annak, hogy miért ovakodjunk az ellen, hogy Magyarország alkotmányos kormánya lássa, s tudja saját tapasztalataiból, hogy mi történik. (Helyeslés jobbfelől.) Ajánlja a módositás elfogadását, a mely szerint törvényes dispoziciók jönnek létre, a melyek mig az autonomia szempontjából támasztható méltányos és jogos igényeket kielégiti, s azokat, kik nem szoktak törvény és szabályellenesen eljárni, soha semmivel nem korlátolhatja, de az utóbbiakkal szemben a kormánynak a módot az állam érdekének megvédésére megadják.

Mocsáry Lajos: A szakaszok tulajdonképeni lényegére nézve azt jegyzi meg, hogy e tekintetben nemcsak homályt, hanem misztifikácziót lát. Zsilinszky magyarázatával szemben azt mondja, egyenesen arról van szó, hogyha a kormánybiztos azt veszi észre az érettségi vizsgán jelenléte alkalmával, hogy az iskola vagy a felekezet részéről általában nem tartattak meg jelen törvénynek szabályai, azon esetben jelentést tesz, a mi fölfüggeszti a bizonyitvány kiadását; és ha csakugyan konstatálva lesz, hogy valami tekintetben a jelen törvény szabványai nem tartattak meg, a bizonyitványok tömegesen elvonatnak. Az intenczio ugyanis az, hogy ily esetekben jelentessék ki az, hogy ezen és ezen iskolák nincsenek qualifikálva arra, hogy érettségi vizsgai bizonyitványt kiadhassanak: ez intenczió nem egyéb, mint az, hogy épen az érettségi vizsgákat látja a kormány legalkalmasabb eszköznek, hogy a felekezetekre kellő pressziót gyakorolhasson az irányban, hogy a jelen törvényhez szigoruan ragaszkodjanak, hogy mindenben igyekezzenek megfelelni mindazon rendeleteknek, melyek ezen törvényben foglalvák (Igaz! Ugy van! a szélső balon) s az intenczió továbbá az, hogy a kormány teljesen hatalmába kerithesse épen az érettségi vizsgáknál való részvétel által a felekezeti iskolákat.

A szakasz eredeti szövege és a módositott közt csak az a különbség, hogy a miniszteri biztos nem maga végzi az odiozus dolgot, hanem meghagyja a felekezeti hatóság kezében. E tekintetben tehát, a két szerkezet között legalább lényeges különbség nincs.

Szóló ezután hosszasabban fejtegeti a módositvány és az eredeti szöveg közt lévő különbség lényegtelenségét, s végül azt mondja: Nem a nemzetiségi kérdésre való kellő hatás az oka annak, hogy a kormány e törvényjavaslatot behozta, és hogy valószinüleg keresztül is fogja vinni, hanem a czentrálizáczióra való ellenállhatlan törekvés, az, hogy szálka a szemében azon önkormányzati instituczió, mely a protestánsoknál eddig fennállott. Egyedeket nem tür, tönkre tette a megyei autonomiát, és megteremtette a korábbi pezsgő megyei élet helyett a jelenlegi silány életet és nyomorult közigazgatást. (Helyeslés a szélső balon.) Most szemben a protestáns autonomiával, szemben azon buzgósággal, melyet a protestáns hazafiak a közoktatás terén kifejtenek, meg fogja teremteni azt, hogy ott fogják hagyni az önkormányzati tért s nem fogják meghozni a közművelődés terén azon áldozatokat, a melyeket eddig meghoztak. A ki hajlandó követni és támogatni a kormányt ezen bölcs politikában, ám szavazza meg, ő maga sem az eredeti, sem a módositott javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Dobránszky Péter: Zsilinszky módositványával a döntő elhatározás tulajdonkép a felekezeti iskolai főhatóság kezébe van letéve s azok, a kik kifogásolják e módositványt, tulajdonkép bizalmatlanságot nyilvánitanak saját felekezeti iskolai főhatóságuk irányában. Pártolja Zsilinszky módositványát.

Thaly Kálmán. Őt és elvtársait megtámadták és a felekezetes iránynyal vádolták. Ám legyen, elfogadja. Az általános vitában is kifejezte, hogy a protestáns autonomiát a magyar alkotmány oly lényeges részének tartja, mely ez utóbbival soha ellenkezésben nem áll és mind Győry Elek találólag mondta, a protestáns autonomia támogatását megvárhatjuk, a kath. hitfelekezetiektől is, nem azért, mert protestáns, hanem mert autonomia. — Azt mondja a miniszterelnök legközelebbi felszólalásában, hogy különösen az érettségi vizsgálati bizonyitványok aláirásánál, — ha ugy maradt volna a szöveg, a mint tervezve volt, — saját szavai szerint: «lehetett volna ebben a mindég élvezett jognak sérelmét látni.» Ezt tehát konczedálja. Szóló erre azt feleli, hogy, ha ezt elismeri, annál nagyobb baj, hogy előterjesztette a törvényjavaslatot ugy, a mint előttünk feküdt, mert kilátszik belőle a protestáns autonomia iránti gonosz szándéka a miniszterelnöknek. (Ugy van! szélsőbal felől. Mozgás a jobb oldalon.) Mert ha nem volna meg ezen szándéka, nem jelentette volna ki utólag, hogy sérelmet lát benne. Most azért vonul vissza, azért fujja a takarodót hátra felé, mert felkelt a hangulat felszólalásaink következtében országszerte ő ellene. Zsilinszky módositványában javitást nem lát. Mégis van némi enyhités benne, a mit a miniszterelnök és még előbb Hegedüs és Mocsáry hangsulyozták, s ez az, hogy nem irja alá azon Vau-Vau az érettségi vizsgai bizonyitványt, de azon iczi-piczi kedvezményért épen nem hajlandó megszavazni az ő módositványát. Jelezte már az átalános vitánál is, hogy minden törvényes eszközzel izgatni fog ellene, ha ezen szerencsétlen javaslat törvénynyé válik. Megmondotta és megkezdi már most a parlament szine előtt. (Ellenmondások jobb felől.) Jól fognak cselekedni a szuperintendencziák, a protestáns lelkészek, a tanári kar, söt még a tanulók is, ha a passió resistencziát teljes erővel megtagadják, ha ezen javaslat törvénynyé válik, annak életbeléptetése ellen. Tegyék ezt, alkalmazzák ellenében a passiv resistenczia minden nemét; alkalmazzák a szuperintendencziák a protestáns világi kollegiumok, a tanárok, alkalmazzák a tanulók is. (Felkiáltások jobb felől: Ez nem járja!) Tették ezt már máskor, tették még egy nagy Kazinczy Ferencz ellenében is, a ki József császár alatt tankerületi biztosnak neveztetett ki. Megtették a Thun korában, meg fogják tenni ezután is, legyenek a kiküldendő kormányképviselő iránt a tanárok ugy mint a tanulók ridegek, zárkozottak, visszautasitók (Mozgás jobb felől), fölteszik, hogy ha a tanulók összebeszélve egyetlen hangot sem fognak felelni a kormány képviselőjének, és jól teszi a tanári kar, ha a tanácskozmányban hagyja öt beszélni, de nem reflektál szavaira egyetlen szóval sem. (Nagy zaj és nyugtalanság jobb és bal felől. Zajos helyeslések a szélső balon.)

Elnök: Kérem és figyelmeztetem a képviselő urat, hogy a törvényhozó testületben a törvény ellen izgatni nincsen joga. (Zajos helyeslés jobb, mozgás balról.)

Thaly Kálmán: Ez nem törvény, ez csak javaslat, önök erőszakolják törvénynyé, kimondom: törvényes eszközökkel fogok ellene izgatni, még ha vasat vernek is kezeimre. (Nagy zaj.)

Elnök: Ne méltóztassék velem vitatkozni, azt méltóztatott mondani, hogy izgatni fog ellene, ha törvénynyé válik e javaslat, ez pedig nem járja. (Élénk helyeslés jobb felől. Ellenmondások a szélsőbaloldalon.)

Thaly Kálmán: Én az elnök urnak, noha protestáns, megjegyzését tisztelettel veszem tudomásul, de jegyezze meg az ország is ezt magának. (Zaj jobb felől.) Az a nézetem, hogy vérig kell őket bosszantani, hogy önérzetes ember érettségi vizsgára kormánybiztosul ne vállalkozzék. (Nagy zaj! Egy hang jobb felől: Ezt már nem lehet türni!) Miután a 22. §-ra nézve sem eredeti szövegezésében, sem a Zsilinszky módositványában megnyugvást találni semmikép sem bir, annálfogva sem az elsőt, sem az utóbbit el nem fogadhatja és mint elvhü autonomikus az autonomiának sértetlenül való fentartásához ragaszkodik és marad törhetlenül a százados jogok gyakorlata mellett ugy, a mint azok maig fennállanak. (Helyeslés a szélső baloldalon. Zaj.)

Pulszky Ágost: Az imént hallott felszólalásra mindenekelött azon megjegyzést teszi, hogy a ki azon álláspontból indul ki, mint az előtte szólott, hogy midőn a kormánynak, vagy egyáltalában az államnak képviselőjével áll szemben, csakis a malafidest tételezi fel, minden eljárásában, ezzel ugyan e kérdésből és e kérdésben levő bárminő határozatra nézve bármi alapon vitatkozni egyátalában nem lehet. (Helyeslés.)

Thaly Kálmán: Nem kérek értelmi kvalifikácziót a képviselő urtol. Megadta már nekem az akadémia. (Mozgás jobbfelől.)

Pulszky Ágost: Egyáltalában nem akarja az előtte szólott képviselő urnak értelmi kvalifikáczióját vagy higgadtságát (Derültség jobbfelől) legkevésbbé is kétségbe vonni, és csak annyit akar megjegyezni, hogy e törvénynek és minden erre vonatkozó módositványnak megbirálását nem tartja lehetségesnek objektive megifélni akkor, ha a mala fides a protestáns, vagy bárminő felekezettel szemben feltételezhető. (Helyeslés) És meg van győződve, hogy ezen kormány kebelében eddig nem látták semminemü alapját annak, hogy feltételezhessék, hogy felekezeti kérdésekben más, mint objektiv mérték lett volna valaha itt irányadó. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Itt nem bizalmatlansággal viseltetik a törvényhozása a felekezeti főhatóságok iránt, de söt azok irányában tényleg a legnagyobb bizalmat juttatja kifejezésre. Mert ha a legkisebb oka volna a törvényhozásnak a felekezeti főhatóságokról feltételezni azt, hogy ők nem fognak a törvény értelmében eljárni, hogy ők mala fide járnak el, ha oka volna azt hinni, hogy bármily nemü nemzetiségi izgatás a felekezeti főhatóságok leple alatt üzetik, akkor nem adhatta volna meg e jogot. De mivel a törvényhozás többsége ugy van meggyőződve, hogy a felekezeti főhatóságok hazafiasak, hogy az autonom felekezetek körében a hazafias elem mindig meg fogja magának tudni törvényes eszközökkel azon tulnyomó pártot szerezni, melyet eddig is megszerzett s hogy jövőben ugy mint a multban meg fog felelni a haza iránti kötelességeinek, ezen feltételezésben, ezen meggyőződésben megadhatónak tartja a törvényhozás többsége és megadhatónak tartja szóló is ezt a jogot a felekezeti főhatóságoknak s ezen szempontból, s ezen bizalomtól indittatva elfogadja a Zsilinszky képviselő ur módositványát. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Rudnyánszky József b. a főrendiház jegyzője: A főrendiház az uzsoráról és kóros hitelügyletekről szóló törvényjavaslatra tett módositások tárgyában ujabban hozott képviselőházi határozathoz hozzájárult; továbbá országos határozattá emelte a képviselőház ama határozatát, a melyet a miniszterelnök, mint belügyminiszter az életfogytiglan kinevezett, de alkalmazást nem nyert megyei törvényhatósági, közbiztonsági közegek végkielégitéséről szóló jelentése tárgyában hozott; végre változatlanul elfogadta az állami biztositást igénybe vevő és csekély jövedelmezőségü vasutakról szóló törvényjavaslatot. Az ezekre vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatokat átnyujtja.

Az elfogadott törvényjavaslatok szentesités végett felterjesztetnek.

Következik a félbeszakitott tárgyalás folytatása.

Kiss Albert: Polemizál Tisza Kálmánnal és Pulszky Ágosttal, s ezek beszédeire tesz észrevételeket. Itten nem a főfelügyeleti hatalom kérdéséről van jelenleg szó, mert hiszen azt mindnyájan elismerjük, hogy az az államot törvény szerint megilleti, hanem a főfelügyeleti jog gyakorlásának mikéntjéről vagyis módjáról. — Az már most a kérdés, hogy ezen főfelügyeleti hatalom gyakorlása mi módon eszközlendő az állam által ugy, hogy az állam érdekeinek is elég tétessék, a felekezeteknek önkormányzati joga is lehetőleg tiszteletben tartassék? hogy azon kötelességért, melyet igen is teljesitünk az állammal szemközt, midőn iskoláinkat fentartjuk, viszont méltó jogokban részesüljünk. Felsorolja ezután szóló azokat a módokat, melyekkel az államhatalom a multban felügyeleti jogának érvényesitését megpróbálta. Majd összehasonlitja az eredeti szöveget Zsilinszky módositványával s ugy találja, hogy az utóbbi még károsabb, vészesebb az autonom jogokra. Szeretné tudni s igen lekötelezné a min. elnök, ha megmondaná az okokat, hogy ha már ilyen törvénynyel kell a középiskolákat illetőleg a protestans egyházát boldogitani: miért nem fogadta el a képviselőház azon törvényjavaslatokat, melyeket még ő is ellenzett pl. a 1869-ikit, a mely a protestánsokra nézve sokkal kevésbbé volt sérelmes és a mely jogaikból igen sokat meghagyott, a melyet ma elvesz? Áttérve a kormánybiztosnak Zsilinszky módositványában körülirt feladatára, szóló igy folytatja: A kormánybiztos elmegy az érettségi vizsgára, ott jelen lehet, kérdéseket tesz, fürkész, részt vesz a tanácskozásokban, de nem klasszifikál, csak hallgat és figyel, részt vesz a zártkörü tanácskozásokban, de nem határoz, hanem figyel, hallgat, jelent itt, jelent ott. Teendője figyelni, hallgatni, jelenteni. Mi lesz tehát ez a kormány képviselője? Egy denuncziáns, (Zaj) a minek én sem szeretném tartani. Zajongani könnyü, de méltóztassék a módositványból kimutatni, hogy mi más lesz annak feladata. Ha pedig ez lesz a feladata, akkor kár annyi költséget vesztegetni reájok; sokkal jobban elvégezhetné azt a tisztet, minthogy a középiskolák ugyis a nagyobb városokban vannak — a policzaj vagy rendőrfőnök, mert hiszen tökéletesen rendőri szerep. Ugy az eredeti törvényjavaslatot, mint a Zsilinszky módositványát rosszabbaknak tartja mindazon kisérleteknél, a melyek felügyelet gyakorlására vonatkozólag 1777-től 1880-ig tétettek, mindezen okoknál fogva sem egyiket, sem másikat el nem fogadhatja. (Helyeslés a szélsőbal oldalon.)

Tisza Kálmán miniszterelnök! Hogy a régebben beadott javaslatoknak, mely pontjai voltak azok, a melyeket ellenzet, arra már nem emlékszik. Egy körülményre emlékezteti az előtte szólót és ez az, hogy az 1873-ban, vagy 74-ben beadott törvényjavaslat a képviselőház akkori bizottságában letárgyaltatván, annak, hogy az 1875-ben nem tárgyaltatott és törvényerőre nem emelkedett, szóló annyira nem oka, hogy itt a képviselőház elnöki szobájában tartott vegyes értekezleten minden tőle telhetőt megpróbált arra, hogy megnyugodjanak a háznak tagjai, hogy az akkor még napirendre tüzhető és letárgyalható legyen. Egy pár képviselő, köztük épen Mocsáry, voltak azok, a kik ezt lehetetlenné tették, megmondván, hogy ők készek minden egyes szakasznál napokig tartó vitát előidézni, de még sem lesz belőle törvény, az országgyülés akkor vége felé járván. Most is azt mondja, hogy a mire az állam szempontjából szükség van, azt meg kell tenni. Ha a tapasztalatok arra birtak valakit, hogy a magyar állam szempontjából többre van szükség, mint egyszer vagy máskor gondolta, ezért azt hibáztatni nem lehet, sőt kötelessége, ha erről meggyőződött, ha száz megtámadásnak tétetik is ki, ezt megmondani és e mellett megállani. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Kiss Albert azt mondja, hogy az a kormányképviselő nem lesz egyéb mint denuncziáns. Ez furcsa felfogás. (Halljuk.) Ha ezen felfogásból indulunk ki, nem kell a pénztárnok mellé ellenőrt tenni, mert az denuncziáns; (Tetszés a jobboldalon.) mert ha hibát lát, bejelenti. Mit ért a világ denuncziáns alatt? Azt, a ki a legtöbb esetben nevének elhallgatásával tesz feladásokat, azt, a ki nem hatásköréből kifolyó hivatalos müködése folytán tesz feladásokat. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) De az, a ki bármely esetben ellenőrként valahová oda van rendelve és hivatalosan, neve aláirásával jelentést tesz, oly jelentést, melynek folytán a felekezeti hatóság tárgyalás alá veszi; oly jelentést tesz, melyet ott a tanárok előtt a jegyzőkönyvbe diktálni tartozik — hogy ez denuncziáns legyen, azt sehol senki a világon még ki nem találta. (Élénk helyeslés és tetszés a jobb oldalon.) Kiss Albert azt is mondja, hogy azok, a kik Zsilinszky t. képviselő ur módositványát pártolják, mint Pulszky Ágost és szóló is, ne merjék mondani, hogy jó protestánsok.

Kiss Albert: Nem azt mondtam!

Tisza Kálmán miniszterelnök: De azt mondta, hogy azok ne állitsák, hogy jó protestánsok (Halljuk!) eddig azon az oldalon, (A szélsőbal oldalra mutatva) némelyek csak a hazafiságot tartották exlusiv tulajdonoknak, (Tetszés és derültség a jobb oldalon) most ugy látszik — nem tudja Vidovich is osztozik-e benne — (Derültség) most exclusiv protestánsoknak tartják magukat. (Élénk derültség és tetszés a jobb oldalon), legyen kinek-kinek a maga kedve szerint. De kettőt meg kiván jegyezni. (Halljuk!) Az egyik az, hogy bármennyire igyekezzenek is az ily exkluziv protestánsok a protestáns testületeket, a protestans fiatalságot, a protestáns tauárokat — a mint ez sajnos, ma e ház kebelében is történt — oda buzditani, hogy magokat az ország törvényhozásával ellentétbe tegyék, ez nekik sikerülni nem fog. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon és a középen.) A másik az, hogy a jó protestáns nem az, a ki azon az uton akar indulni, hogy a magyar protestantizmus érdekét a tanügyi fejlődés és a magyar állam erősbödése érdekével ellentétbe hozza, (Élénk helyeslés és tetszés a jobb oldalon és a középen.)

Thaly Kálmán: Hanem jogait feladja! (Élénk mozgás. Halljuk! Halljuk!)

Tisza Kálmán miniszterelnök . . . hanem igenis az, a ki a protestantismus érdekének és jogainak czime alatt ugy állitja oda a dolgot, mintha a magyar állam és a magyar állam közművelődése a protestantismus jogaival vagy érdekével ellenkeznék. (Élénk helyeslés és tetszés a jobb oldalon és a középen.) Nem szükséges és nem is vétetik el, a protestánsoktól iskoláikra vonatkozólag egyike sem azon jogaiknak, melyeket a képviselő ur emlitett, nem vétetik el sem a tanárok szabad választása, sem a tanintézetek felállitása sem egyike, sem másika ezen jogoknak. Mi kivántatik? Az, hogy a magyar állam nyerjen meggyőződést, hogy minden intézetében ugy a közművelődési, mint az állami érdekeknek elég tétetik. Ez oly minimum, melynél kevesebbel állam, mely élni akar, be nem érheti; melylyel igen sokan nem érik be, és legyen megnyugodva Kiss Albert, hogy az eredeti szövegnek behozatala nem volt taktika. Mert ha meg akarja tudni, még azon értekezletben is, melyre hivatkozott, de azonkivül még sokkal többen, nagyon számosan vannak, a kik csak szóló persvásiójára elégedtek meg ezen módositványnyal, (Ugy van! jobb felől) de követeltek az állam számára sokkal többet. (Helyeslés a jobboldalon.) Ezek elmondása után teljes bizalommal Magyarország protestánsainak mind belátása, mind hazafisága iránt meg van róla győzödve, hogy az itt elhinteni kisérlett konkoly ki nem kél, ajánlja a javaslatot. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Kiss Albert: Személyes kérdésben csak annyit tart kötelességének kijelenteni, hogy nem mondotta azt beszédében, a mire a miniszterelnök hivatkozott, hogy t. i. Pulszky Ágost vagy a miniszterelnök nem jó protestánsok. Azt mondta, hogy azt állitja magáról, hogy jó protestans, de e házban tett inditványa s mostani nyilatkozata után, annak a nyilatkozatnak nem minden betüje olyan, melyhez kétség ne férne.

Tisza Kálmán miniszterelnök: Azon nézetben van, hogy ő csakis leforditotta köznyelvre az ékes metaforát, de ha Kiss Albert máskép értette, köszönettel tudomásul veszi.

Elnök: A tanácskozást a holnap 10 órakor tartandó ülésben folytathatjuk.

Az ülést bezárom.

Az ülés végződik d. u. 2 óra 10 perczkor.

A középiskolai törvényjavaslat 70. §-ára nézve, mely szerint «a vallás és közoktatásügyi miniszter rendelkezése és közvetlen vezetése alatt álló róm. kath. középiskolák jogi természete és viszonya ezen törvény által nem érintetik» az általános tárgyalások befejezése után egybehivott közös értekezleten szintén módositványt fogadtak el. A kath. főpapság körében most mozgalom indult meg a módositvány ellen, s erősen készülnek arra, hogy az eredeti szöveggel szemben a beadandó módositványt a részletes tárgyaláson megbuktassák.

Az Éles-Rostaházy-ügy.

Mint lapunk mai számában előre jeleztük, a választott biróság ma délelőtt még egy harmadik ülést is tartott, azonban, mint előre látható volt, az éles elvi differencziákat ki nem egyenlithették és együttes megállapodásra nem juthattak. Ez ügyben a következő nyilatkozat közzétételére kérettünk fel:

Nyilatkozat.

Éles Henrik képviselő a képviselőház április 3-iki ülésében Gury Péter jezsuita atyának Ballerini Antal által 1874-ben Rómában kiadott és Beckx Péter a jezsuitarend generálisa által jóváhagyott «Theologia moralis» czimü munkájából néhány helyet magyar forditásban idézvén s azokra, mint erkölcsileg veszélyesekre, minthogy ezen könyv, ha jól itéli meg, a tanárképezdéknek van szánva, a vallás és közoktatásügyi miniszter figyelmét felhiván — miután Rostaházy Kálmán képviselő a ház másnapi ülésében azt állitotta, hogy az idézett helyek az emlitett könyvben nincsenek és hogy Éles Henrik tévesen fogta fel és tévesen forditotta azokat, továbbá, hogy azon munka az iskolákban nem tanittatik, hanem csak egyes tanárok által segédkönyv gyanánt használtatik előadásaiknál, a vitázó felek azon kérdés megvizsgálását: vajjon az idézett helyek foglaltatnak-e a hivatkozott müben s jól vannak-e forditva, illetőleg az-e az értelmök, melyet azoknak Éles Henrik tulajdonitott, választott birákra kivánván bizni, e végre Éles Henrik az alólirt *Hegedüs* László és *Irányi* Dániel képviselőket, Rostaházy Kálmán pedig Breznay Béla az egyetemen az erkölcstan tanárát és Mészáros Nándor képviselőt felkérvén, mindezek a vitázó felekkel együtt f. hó 6-án és 8-án összejövén s az Éles Henrik által a képviselőházban felolvasott helyeket az eredeti latin szöveggel összehasonlitván, azt találták, hogy némely idézett helyekből egyes, illetőleg némely szavak kimaradtak, a melyeket Rostaházy Kálmán és az általa meghivott urak lényegeseknek, vagyis olyanoknak állitottak, a melyek a mondatok értelmét lényegesen megváltoztatják, ellenben Éles Henrik nem tartotta azokat lényegeseknek s azért kihagyhatónak vélte.

Mely kérdésre nézve alulirottak — megengedve, hogy a szerző kazuistikus különböztetéseit tekintve, a kihagyott szavak beillesztése szükséges — azon véleményt nyilvánitották, hogy azok beillesztése által az idézett helyek a tiszta erkölcstan szempontjából kifogástalanokká nem lesznek.

A többi helyeket illetőleg, ugy a vitázó felek, mint a meghivott birák elismerték, hogy azok jóllehet szabadon s lényegtelen szavak vagy mondatok kihagyásával vannak forditva, az eredeti szöveg értelmét hiven adiák vissza.

A mi pedig azok erkölcsi oldalát illeti, erre nézve Éles Henrik és alólirottak egyrészről, Rostaházy Kálmán és az általa felkért urak közt egyik pontra nézve sem jött létre megegyezés. Az utóbbiak ugyanis Gury tanait, ugy a mint azokat ő fejtegeti és magyarázza, az erkölcsiséggel megegyezőknek vallották, figyelmeztetvén egyébiránt, hogy azon tétel, mely szerint a biró az igazságtalan itélet fejében kapott vesztegetési jutalmat az itélet meghozatala utan megtarthatja, maga szerző is vitásnak mondja, mig alulirottak Éles Henrik képviselőtársukkal egyetértőleg azon tanokat a tiszta erkölcstannal, mely oly különböztetéseket s megalkuvásokat nem enged meg, ellenkezőknek találták.

Budapest, 1883. april 9-én.

Irányi Dániel,
Hegedüs László.

Mint értesülünk, Éles Henrik a képviselőházban nyilatkozni fog ez ügyben.

VIDÉK.

* **A fiumei** «Bilancia» szerint a fiumei városi közgyülés elhatározta, hogy a Fiuméből távozni akaró kormányzó *Szapáry* Géza gróf mellett fényes tüntetést fog rendezni. Az nap előtt való este, mikor a gróf Budapestre indul, a polgárság a kormányzó lakása elé fog vonulni, *Ciotta* podesta vezetése alatt; a városi zenekar pedig szerenáddal tiszteli meg a grófot. A tüntetés annak kifejezője lesz, hogy Fiume nem akar megválni tiz éven át oly hü kormányzójától.

* **Veszprémmegye** közönségének üdvözlő iratára *Kossuth* Lajos levélben válaszolt, mely a mult hó 20-án kelt s a megye alispánjához van czimezve. A levél igy hangzik:

Különösen tisztelt Alispán ur! Kedves kötelességet teljesitek, midőn meleg köszönetem elfogadására s átadására kérem azon kegyes üdvözletért, melylyel Veszprémmegye közönsége nevében engem 80-ik életévem betöltésének alkalmából megtisztelni méltóztatott. Ha hosszu életem multjában tehettem valamit hazánk népe helyzetének a szabadság, egyenlőség, testvériség alapján megjavitására, ha munkás lehettem a 48-diki törvények megalkotásában, melyek milliókra nézve egy uj élet hajnalával kecsegtettek, s melyek életfájának gyökérszálait sem az orosz intervenczió, sem azon szomoru évek, melyekre jelenleg oly készségesen szokás fátyolt vetni, a történelem termőföldjéből egészen ki nem téphették, a mint életerejöket az álparlamentárizmus is zsibbasztja bár, de el nem fojthatja: — az nem az én érdemem, hanem ama nagy idők korszellemének müvei, a korszellemé, mely mindig megtalálta s meg fogja találni a maga végrehajtó eszközeit. Nem én teremtettem azt a korszellemet, hanem az használta fel gyenge tehetségeimet. Nem én sugaltam annyiak keblébe a lángoló hazafiságot s az önfeláldozásig magasult polgárerényt, hanem az a hazafiság s önzetlen polgárerény, mely az egész nemzetet áthatotta, az elmaradás érzetéből fejlődött vágy utólérni más szerencsésebb országokat a szabadság, a haladás utján, egy szóval mindaz, a mi az akkori nemzedéket, mely a politikából üzletet nem csinált, megkülönböztette, az sugalt engemet, az ösztönzött, az serkentett, az támogatott. Egyszerü napszámosa voltam a jövő Magyarországnak és semmi több. Miért nem mondhatom, hogy még most is az vagyok? Fájdalom, nem mondhatom. Megnehezült felettem az évek sulya s balsorsom átka csak azért nyujtotta ily hosszura életemet, hogy soká bánkódjam az ut miatt, melyre nemzetem reá tévedett s hogy honszeretetem sokáig keseregje tehetetlenségemet, hasznára lehetni a hazának. Mint balzsam a sebre, oly enyhitőleg hat ősz fejem bánatára a szives megemlékezés ragaszkodásának szellője, mely a távol hazából felém lengedez; de midőn e szellő azt a kivánatot is elhozza hozzám, hogy még sokáig éljek, hálával tölt el a jóakarat, melyből a kivánat ered, de jóra tehetetlenségem érzete keserü mosolylyal hozza a felkiáltást ajkaimra, hogy «ugyan minek!» Ne legyen tőlem a vigasztalás megtagadva, hogy nem tévedek, ha a ragaszkodást, melylyel a hontalandó megtiszteltetik a halhatatlan elv s eszme rovására irom, mely viszontagságos életem vezércsillaga volt. Rövid idő alatt a fáradt napszámos elmegyen pihenni — talán a pihenést megérdemelte, mely nyugodalmat ad, de az elv, az eszme élni fog, annak élni kell, a mint élt századokon át meg nem támadva, egy időre el is homályositva, de ujra feltünve uj nemzedékeket, s ha lesz még (én bizom, hogy lenni fog) nemzedék, mely a most félre tett, nem akarom mondani félre dobott vagy épen széttépett zászlót ujra felemeli, én csak azt óhajthatom, hogy szeresse a hazát önzetlenül, mint én szerettem, szolgálja több tehetséggel, mint én szolgáltam, s érdemelje ki törhetlen kitartásával, hogy szerencsésebb legyen a sikerben, mint nekem lenni megengedtetett. Mi, kik egykoron megizzadtuk a hazafiui kötelesség homokát, annyit megtettünk, hogy a jobbágyból polgár lett, tegye meg azon nemzedék, hogy az a polgár egy független magyar állam polgára legyen, s ha ezt kivivja, akkor az, a mit nekünk egy lehunyt korszak munkásainak érdemül számit be az emlékezet, elenyésző csekélység lesz azoknak érdeméhez képest, kik a magyar hazát saját magának visszaadják, hogy az öt megillető népfenség teljes birtokában haladhasson önczélias rendeltetésének utjain. Az idők vihara iszapot torlasztott a jövő Magyarország alapja fölibe, melyet mi leraktunk; tisztitsa el az iszapot s épitsen az alapra egy szerencsésebb nemzedék hit erös kézzel, kitartó honszeretettel és legyen a mindig növekvő jóléttel termékeny biztos szabadság áldása épitményével az idők végeikben. Fogadja és adja át alispán ur, Veszprémmegye közönségének hálás tiszteletemet. Kelt Turinban, márczius 20-án 1883. Tisztelt alispán urnak alázatos szolgája: Kossuth Lajos s. k.

* **Karlóczáról** jelenti a tegnapi napról egy elkésett táviratunk: Ma délelött 10 órakor vette kezdetét számos magasrangu tisztviselő s nagy közönség jelenlétében, a legnagyobb pompa kifejtése mellett, Mráovics belgrádi metropolita fölszentelése, melyet Brankovics temesvári s Petrovics ujvidéki püspökök és nagyszámu lelkész segédlete mellett Angyelics patriarcha végezett. A szertartás három óra hosszat tartott és példás rend mellett folyt le. Jelen volt Milán király szárnysegéde, Protics ezredes is, a ki már a szertartás előtt átnyujtotta Angyelics patriarchának a Száva-rendet. A fölszentelés után az egyházi s világi méltóságviselők Angyelics patriarchánál bankettre gyültek össze. 40 személy számára volt teritve. A patriarcha jobbján a szerb államtanács elnöke, Czenics, balján Pétervárad kormányzója Kövess tábornok foglalt helyet; a patriarchával szemben ült Mraovics metropolita, ennek jobbján Parcsetich Bódog föispán, balján Rakasovics ezredes, az asztal hosszában a püspökök s egyéb előkelőségek a vidékről és Szerbiából. Az első felköszöntőt Czenics az államtanács elnöke mondotta; hosszabb beszédben utalt a szerb egyház eddigi viszás helyzetére, melynek most a szomszéd állam készséges, barátságos segélye véget vetett, a miért annyival szivesebben mond köszönetet, mivel az eddigi főpásztorok eljárása, a kik a tévuton haladtak, végzetessé válhatott volna hazájukra; Ferencz József császár és királyra üriti poharát. Angyelics patriarcha Milán szerb királyt éltette, Mraovics érsek Angyelics patriarchára, Nesztor szerbiai archimandrita a magyar kormányra emelték poharukat. Ezután felkelt Parcsetich ujvidéki föispán és magyarul köszönté fel a szerb kormányt, mely a történelmen alapuló és a közös érdek által istápolt szerb-magyar egyetértést támogatja. Rámutat a történelemre, hogy a magyar sohasem volt hálátlan barátja iránt és hogy e barátságnak, melyet a magyarok is nagyra becsülnek, Szerbia sem fogja sem a szellemi, sem az anyagi téren kárát vallani. Több szerbiai megértette, a többi megmagyaráztatta magának a föispán szavait és az áldomás általános lelkesedéssel fogadtatott ugy a szerbiai, mint a magyarországi szerbek által. Egy szerbiai pap ujolag Angyelicsot éltette a szerbiai alpapság nevében, Petrovics bácsi püspök Milán királyt, kormányát és az egész Szerbiát; Brankovics temesi püspök a szerbiai és a helyi szerbek, mint egy vallásuak barátságára, végre Angyelics az összes vendégekre köszöntött. Ebéd közben érkezett Milán király távirata, melyben Angyelicsnak a felszentelésért köszönetet mond. Öt órakor ért véget a lakoma, a vendégek még este visszautaztak. Mraovics az ui szerb met

---

gadott el rendeleteket, s mit mondott volna Perczel, Guyon, Nagy Sándor, sbt. tábornok, a kik Kossuthot és az országgyülést ismerték el egyedüli törvényes hatóságnak, Görgeyt pedig gyülölték? Ezek bizonyosan nem ismerik vala el az államcsinyt s evvel meg van a magyar seregben a szakadás. S mit mondtak volna mindahhoz a megyék s a városok, a melyek az országgyülés határozatai folytán s Kossuth felhivására oly lelkesedéssel állitottak addig ujonczot, szállitottak élelmi szereket a seregnek? Mivel birták volna rá ezeket, hogy folytassák az áldozatokat tovább is? S mikép képzelték a terv kovácsai, hogy ily körülmények mellett — ha nem üt vala is ki polgárháboru — rá fogják vehetni a dinasztiát, hogy a 48-iki törvényeket ismerje el vagy csak alkuba bocsátkozzék is ezeknek alapján! Ha nem tette akkor, mikor a nemzet egyértelmü s a sereg egységes és győztes volt, hanem inkább az orosz czárhoz folyamodott segitségért, mikép lehetett volna várni, hogy egy pártokra szakadt sereg s a hatalmat bitorló kormánytól elfordult nemzettel szemben hajlandóbb lesz engedményekre? Már pedig tudva van, hogy az udvar nem a függetlenségi határozat után, hanem már április elején folyamodott segitségért Pétervárra.

De ha ez nem történt volna is meg, az iránt tisztában lehettek a békepárti urak, hogy az udvar, ha ugyan ráadja a fejét, hogy «lázadókkal» alkudozzék, a 48-iki törvényeket, a melyek miatt inditott volt ellenünk háborut, csak igen megcsonkitva lett volna hajlandó elismerni. Ugy látszik azonban, hogy a békepárti urak nem is lettek volna nagyon követelők, csak hogy a háborunak és Kossuth «torrorismusának» vége legyen. No már, a ki mindezen következéseit a tervezett államcsinynek megfontolja s azt mégis végrehajtani törekszik, annak a hazafiságról egészen más fogalma van, mint nekem, s azért én hajlandóbb vagyok azt tenni fel, hogy a Kossuth elleni gyülölet annyira elhomályositotta azon férfiak értelmét, hogy szándékuknak mindezen, több mint valószinü következéseit nem látták előre.

Beksics Gusztáv ur magyar girondistáknak nevezi a békepárt tagjait. Ezen czim azonban sehogy sem illik rájok.

A girondisták republikánusok voltak, a békepártiak royalisták. A girondisták a királypártiak által felbiztatott poroszok és osztrákok ellen háborut követeltek; a békepártiak minden áron békét akartak. A girondisták egy a történelemben páratlan vérengző terrorizmusnak estek áldozatul, a békepártiaknak még csak hajok szálam se görbült meg. A girondisták a forradalmi éneket hangoztatva mentek a halálba, a békepártiak teázni jártak suttyomban Szunyogh Rudolfhoz és konspirálni a nemzet választottjai ellen, s mig ezek közül ki halált, ki börtönbüntetést, ki számüzetést szenvedett, ők ide haza könyveket irtak az üldözöttek ellen.

S evvel leteszem a tollat, mindamellett, hogy lenne még egy pár megjegyzésem a Kemény által elbeszélt egynémely tény hitelességére nézve. De mivel ezek kisebb jelentőségüek s az általam megczáfolni kivánt fontos állitásokkal össze nem függnek, tehát elhagyom azokat. Az, a mit előadtam, remélem, ugyis elég annak bebizonyitására, hogy mig egyrészt a Kossuth és társai ellen szórt vádak alaptalanok, másrészt az emlékirat szerzőjének tulajdon vallomása szerint, a békepárt magatartása sem politikai bátorságról sem józan eszélyes számitó hazafiságról nem igen tesz tanuságot, hanem inkább szenvedélyes gyülöletre vall azon férfiu ellen, a kire tehetségei és érdemeinél fogva a nemzet sorsának vezetését bizta.

S e gyülölet ma sem aludt ki sokak szivében s hol nyiltan, hol palástolva kikitör harminczöt év mulva is. Az elitélt mult rehabilitácziójának kisérletei s a Kossuth elleni támadások még mindig napirenden vannak.

Követett el Kossuth hibákat ugy a szabadságharcz alatt, mint azóta; tévedni emberi dolog; s ha azokat higgadtan, a történelmi igazság s a mai és jövő nemzedék okulása végett birálják, az ellen senkinek sem lehet kifogása, azzal csak kötelességet teljesitenek. Magam is tettem eddigelé s fogom, ha kell, tenni ezután is. De rémuralommal vádolni őt s vádolni azokat, a kik körülötte csoportosultak, az olyan vád, a melyet — minthogy semmivel sem támogatható — csak elfogultság vagy gyülölet sugallhat. A hibák, melyeket a szabadságharcz alatt elkövetett Kossuth, inkább a tulságos elnézés, mint a tulságos szigor rovására esnek, csakhogy azokat is azon hazafias aggodalom szülheté, hogy a szigoru fellépés szakadást s a nemzeti ügy gyengitését vonhatná maga után.

De azért csak folytassák ellene a zsarnok uralom vádját tovább is, ha kedvök tartja, de legyenek meggyőződve, hogy ilynemü támadásokkal csak magoknak ártanak, Kossuthnak nem képesek ártani. Az ő alakja olyan mint a vas, minél inkább ütik, annál keményebb és tartósabb lesz. S minél inkább akarják őt kitépni a nép szivéből, az annál mélyebben zárja őt belsejébe.

Irányi Dániel.

ropolita 67 éves, nagyon megnyerő külsejü és finom és nagyműveltségü egyén. Parcsetich főispánnal a bankett alatt kizárólag magyarul beszélt, daczára hogy Parcsetich birja a szerb nyelvet.

* **A «Dunántul»-ban** Pázmándy Dénes a következő sorokat teszi közzé: Nyilvános köszönet. Hét heti betegségemből immár annyira felépültem, hogy a napokban elhagyhatom Vépet. Ezen alkalommal csak kedves kötelességet teljesitek, midőn itt nyilvánosan köszönetet mondok mindazoknak, kik gyógyulásomat segédkezésük által elősegitették vagy részvétnyilvánitásaik által erőt s lelket öntöttek belém. Több mint 400 táviratot s legalább is ugyanennyi levelet kaptam ide, melyekre egyenkint válaszolni még most testi gyengeségem nem engedi. Fogadják ezen elvtársak s barátok itt hálám adóját: Köszönet gróf Erdődy Ferencz urnak és jószágigazgatója. Egerváry Miklós urnak a vépi kastélyban engedett lakosztályért. — Ezer köszönet Gerencsér János számtartó ur egész családjának. Mind gyermeküket fogadtak ők az ismeretlent s igy ápoltak. Ha száz évig élnék is, nem lenne ez az idő elég jóságukat méltóan viszonozni. Mély köszönetemet dr. Alexy és dr. Markovics szombathelyi orvos uraknak, kiknek nagy részük van abban, hogy életben maradtam. Végre köszönet nektek, kedves barátim, — br. Prónay Gábor, Szecsődy Kálmán, Tamássy József stb., kik annyi keserves éjét virrasztottatok át ágyam mellett; köszönet önöknek mind, uraim, kik látogatásukkal azon nehéz napok alatt megtiszteltek; köszönet a nép nemes fiainak, kik oly meleg könyeket hullattak ajtóm előtt . . . Az Isten akarta, hogy még éljek. Hazám s nemzetemé lesznek napjaim a jövőben is! Vép, 1883. april 7. Pazmándy Dénes.

* **Debreczenből** távirják lapunknak, hogy ott Könyves Tóth Kálmánt 318 szavazattal Ladányi-nak 127 szavazata ellenében református lelkészszé választották.

Pestmegye évnegyedes közgyülése,

— april 9.

Ma délelőtt 10 órakor nyitotta meg gróf Szapáry István főispán Pestmegye évnegyedes tavaszi közgyülését, a bizottsági tagok elég élénk részvétele mellett. A küszöbön álló Szeged székhelylyel alakitandó megyerendezés, mely a tervezett alakitás szerint Pestmegye jelenlegi területi épségét is csonkitaná s melynek tárgyalása napirendre tüzetett, különösen a megye érdekelt részeiből nagy számmal vonzotta fel a bizottsági tagokat, hogy itt kifejezést adhassanak amaz óhajuknak, hogy továbbra is Pestmegye kötelékében kivánnak maradni.

Az **alispán** évnegyedes jelentésében fájdalmas kötelességének tartotta székhelyi *Mailáth* György országbirónak, nemcsak a megye közönsége előtt, de országszerte ismeretes megdöbbentő gyászos elhunytát hivatalosan bejelenteni. Annyira mély tiszteletben állott kimagasló alakja, hogy nem tarthatja magát illetékesnek a trón és haza iránt szerzett nagy érdemeinek felsorolására, hanem felkéri a közgyülést, hogy hálás hazafiui elismerésének jegyzőkönyvileg adjon kifejezést. (Helyeslés,) Bejelenti továbbá br. *Podmaniczky* János, *Filó* Antal és *Stágl* Ferencz megye bizottsági tagok elhunytát. Tudomásra hozza a közgyülésnek, hogy Kossuth Lajos nagy hazánkfiának 80-ik születésnapja alkalmából a megye üdvözlő iratát megküldte s a nagy hontalan «lelke mélyeig meghatottan mond hálás köszönetet s a vigasztalás sugaráért imaszerü áldását küldi a megye közönségének. (Éljenzés.)» A jelentés tudatja továbbá, hogy a közigazgatási gyakornokok állomásaikat elfoglalták s szorgalommal működnek. A közegészségi állapotok a megye területén megnyugtatók. Az őszi vetések nem reménytelenül állanak, a tavaszi vetés a zord időjárás következtében megkésett. A megye területén dühöngött elemi csapások közül felemliti a laczházai óriási tüzvészt, a szentlőrinczi téglagyár égését s január hóban a Duna áradása által okozott károkat. A személy és vagyonbiztonság állapotát a jelentés kielégitőnek mondja.

A jelentés tudomásul vétele után a közgyülés elhatározta, hogy néhai Mailáth György özvegyéhez a megye közönségének nevében részvétirat intéztessék.

Ezután előterjesztetett *Csanádmegyének a Szeged székhelylyel tervbe vett uj megye elleni* s pártolás végett ide terjesztett kérvénye. Ezzel egyidejüleg tárgyalás alá került *Kunfélegyháza* városnak több száz lakos által ugyane tárgyban, továbbá Jász-Szent-László, Szank, Alpár, Ujfalu, Ujkécske és Puszta-Péteri községeknek beadott kérvénye az *uj megyekikerekités ellen.* Az állandó választmány Csongrádmegye kérvényének egyszerü tudomásul vételét ajánlotta; a többi kérvényeket illetőleg pedig azt ajánlotta a közgyülésnek, hogy küldessék ki egy bizottság, mely Pestmegye integritásának tervbe vett megcsonkitása ellen a kormányhoz feliratot szerkeszszen s azt a belügyminiszternek nyujtsa át.

Első szónok **Földváry Mihály** alispán volt, kinek nagyfontosságu s óriási hatást keltett beszédjét egész terjedelmében a következőkben közöljük: T. közgyülés! Talán példanélküli, hogy Pestmegye közönsége, bármelyik testvértörvényhatóság indokolt sérelmi átiratát ne pártolta volna. És én most mégis Csanádmegyének — tárgyalás alatt levő — átiratát egyszerüen tudomásul vétetni kérem. Nem érzem magamat illetékesnek véleményt mondani a felett, hogy a megcsonkittatni semmi esetre sem szándékolt Csanádmegyének, mennyire alapos azon panasza, hogy székhelye Szegedre, tehát oly helyre szándékoltatik áttétetni, hol minden hatóságot, a közigazgatás, törvénykezés, adó s katonai ügyekben feltalál, — de nyiltan ki kell jelentenem, hogy visszatetszést okozott nálam az, hogy egy törvényhatóság, a helyett, hogy saját tüzhelyének védelmére szoritkoznék, jónak látja az üszköt más törvényhatóság épületére dobni. És ez történt. Csanádmegye küldöttségének szónoka a belügyminiszter előtt akként nyilatkozott, hogy «Szeged természetes központja lehet Pest-, Torontál-, Csongrád- és Bácsmegyéből hozzácsatolt részeknek, de Csanádnak soha!» Mi ne kövessük Csanád példáját, szoritkozzunk egyedül a megyénket fenyegető fontos kérdésre.

Tény, hogy mint Budapest, Pozsony, Komárom, Debreczen s több sz. kir. város egyszersmind megyei törvényhatósági székhely, ugy Szeged is azzá tétetni czéloztatik; s szárnyra kelt a hir, hogy megyénknek is egy tekintélyes része az uj megyéhez fog csatoltatni, — ismétlem, csak hire szárnyal, s épen ezért talán korai is felszólalásunk, annyival inkább, mert nem lehet feltenni, hogy a kormány rólunk, nélkülünk határozna; — de mert mindig igaz marad, hogy «melius est prevenire, quam preveniri» tovább hallgatnunk nem lehet s én elmondom nézetemet ez ügyben. Mielőtt azonban ezt tenném, szabad legyen kun testvéreink történelmére, — mert hiszen őket illeti ez ügy legközelebbről — kissé visszatekintenem. Elfogulatlanul tehetem ezt, átlapoztam történelmüket s közelebbről ismerem érzelmeiket, ide csatoltatásuk előtt és után.

A vitéz harczias jász-kunokat, Árpádházi és vegyes házbeli királyaink sok kiváltságban részesitették. Amellett, hogy az ország szivében nagy terjedelmü gazdag vidék lőn számukra kijelelve, sok oly szabadalommal ruháztattak fel, milyennel csak a nemesek birtak. A 16. és 17. században azonban szabadalmaiktól megfosztattak s sok tekintetben valóban lealázó helyzetre szorittattak, mint a történetiró mondja: «kinos szolgaságra jutottak.» A jász-kun kerületek I. Lipót alatt a német lovag rendnek eladattak, az eladás később zálogjoggá alakittatott át s e jog a rokkantak házára ruháztatott, végre is a kerületek 580,000 frttal váltották ki saját területöket. A kerületek két izben szétszaggattak, a Jász-Nagy-Kun kerület Hevesmegyéhez, a Kis-Kun kerület Pest-Soltmegyéhez csatoltatott s több izben Pestmegye alispánja volt a kiskunok kapitánya. Több község és puszta a Kunságtól örökre elszakittatott. A szabad választási jog a minimumra szállittatott le. Fő- és alkapitányaikat s az u. n. nádori táblabirákat, számvevőket a nádor nevezte ki s alig van rá példa, hogy a nádori főkapitány jász vagy kun férfiu lett volna. A tisztikar ilyetén összeállitása mellett könnyen érthető, hogy országgyülési követeik a szabadelvü reformok ellenében az ultra konzervativek táborában állottak s a 48 előtti években divott elnevezés szerint, hirhedt «pecsoviesok» voltak. De épen ez szülte azon üdvös visszahatást, hogy a községi élet, a czélszerü berendezés oly magas lendületet nyert, milyen az országban nem volt sehol.

Szóljak-e a jász-kun nép hazafias érzelmeiről? Mindenkor felbuzdult az a szeretett haza védelmére. Ott lobogtak kibontott zászlaik Bocskay, Bethlen és Rákóczy táborában, a magyar állameszmének hősei mellett s ki ne tudná, hogy legutóbbi szabadságharczunk alatt a nádorhuszárok, — mind kunfiak — vitéz tetteikkel a haza hálájára érdemesitették magukat.

Hazafiui áldozataikért, mint már említettem, sokszori lealáztatás volt a jutalombér!

Testvérileg osztozott a hármas kerület örömben és bánatban, a rég mult idők alatt ép ugy, mint a közel multban.

Legfájdalmasabban érinté históriai multjokat s testvéri együvé tartozásuk kegyeletes emlékeit, a midőn a parlamentáris rendszer alatt a jászok és nagykunok Szolnokmegyéhez, a kiskunok — most már harmadszor — Pestmegyéhez csatoltattak.

Azon enquetten, melyet a belügyminiszter ez ügyben összehivott, mint orsz. képviselő én is résztvettem s a midőn Balog Imre értekezleti tag felszólalására, mely szerint a kiskun kerületből egy megyét kért átalakittatni, a belügyminiszter többek közt ellenérvül azt is felhozta, hogy a kiskun kerületnek nincs meg területi folytonossága, — kijelentettem, miszerint bizton hiszem, hogy Pest megye közönsége kész lesz átengedni Izsákot s a közbeeső pusztákat, csakhogy a kiskunok óhajtása teljesittethessék.

A midőn ez ügy a képviselőházban tárgyaltatott, a kiskun képviselők erélyes hangon adtak kifejezést tiltakozásuknak s erős érveket hoztak fel kérelmük támogatására. Elmondották, hogy mindazon szellemi és anyagi kellékekkel birnak, melyek az önálló törvényhatósági életre megkivántatnak. Elmondották, hogy oly óriási területen, mint Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye, csak nagy apparátussal, tehát sok költséggel lehet az állami adminisztrácziót közvetiteni s egyesek ügyei gyors ellátásban nem részesülhetnek s a «beolvasztott idegen test» fogja a hátrányt szenvedni, sőt egyik képviselőjök az elkeseredés hevében azt is mondá, ha kérelmök nem teljesül, jobb nekik Ázsiába visszavándorolni!

A törvényjavaslat azonban keresztül ment. Pest-Pilis-Solt megye nem kérte, de a törvény által idecsatolt Kunságot, nem mint idegen elemet, hanem mint testvért fogadta s a csakhamar bekövetkezett általános tisztujitás alkalmával a nagy megyének lovagias többsége a méltányosság véghatáráig menve, két járást — jó részben a régi pestmegyei községekből — kiskun elnevezéssel alakitott, a kiskunok közül választott birákat s a választást akként intézte, hogy a központban is kellő arányban képviselve legyenek s a kiskunok vezérférfiai minden nevezetesebb választmánynak állandó tagjai. A pestmegyei 140,000 frtos alap mellett, a kiskunok 21.000 frtos alapja külön kezeltetik, mintha még mindig bekövetkezhetnék az elválás esélye. De én ezt hinni nem tudom, nem akarom, sőt az őszinte testvéri összeolvadás folytán hiszem azt is, hogy bekövetkezhetik az idő, a midőn a kunkérdés, kunmegkülönböztetés megszünik, épp ugy, mint az idő megszüntette Solt- és Pilismegyék külön igényeit.

Ezeket előre bocsátva, őszintve örömemnek adok kifejezést, hogy kiskun testvéreink, kik oly keserü érzéssel fogadták a kapcsolatot, most fájdalmasan jajdulnak fel a miatt, hogy hir szerint Pestmegyéből kikebeleztetni czéloztatnak, s most már nemcsak Ázsiába, de Szegedre sem akarnak vándorolni. Átlátjuk, hogy habár e megyéknek hajdani szép önkormányzati jogai nagy részben meg vannak is semmisitve, Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye oly nagy szellemi s anyagi erővel rendelkezik, hogy vállvetve, testvér-egyetértéssel a kulturális reformoknak minden ágában sok jót és nemest vihet keresztül s közvetlenül saját fiainak, közvetve az államnak sok oly szolgálatot tehet, milyenre egy kis megye nem képes. Örömömet fokozza, hogy ide csatoltatásuk óta én állván a megye élén, egy parányi osztályrész nekem is jut abból, hogy közigazgatásunk még sem oly nehézkes, daczára óriási területünknek, mint jósolva volt s talán épen a kun községek azok — hol pedig 5 év alatt a legfontosabb ügyek merültek fel — honnét a megelégedés legmelegebb elismerését halljuk. És most e testvéries kapcsot szándékoznak szétszaggatni, megyénk egy nagy területét — felzavarva a békés együttlét s megelégedés örömeit — ki akarják szolgáltatni egy kétes s semmi esetre sem kecsegtető jövőnek.

Végzem beszédemet. Én tisztelt közgyülés, jól tudom, hogy hazafiui nemes intenczió vezérli azon magas állásu férfiut, ki Szeged érdekében egy uj nagy megyét óhajtana alkotni. Pestmegye lelkes közönsége mély fájdalommal látta Szeged pusztulását, testvéri szeretettel sietett, erejéhez képest, a fájdalom könnyüit letörülni, hazafiui örömmel sőt büszkeséggel tekint a felépült szép nagy magyar városra, örömmel látja szellemi és anyag felvirágzását, de hogy ez törvényhatóságunk területének megcsonkitásával, tehát kárával és lealázásával fokoztassék, ennek jogosultságát el nem ismerhetem és mert ezt magasabb államérdek sem követeli, kérem a t. közgyülést, hogy ez ügyben egy indokolt felterjesztést méltóztassék intézni a belügyminiszter ő nagyméltóságához. (Lelkes éljenzés.)

Szivák Imre a kiküldendő bizottság figyelmét különösen fel akarja hivni ama szállongó hirre, hogy Félegyháza nem Szegedhez, hanem a Szentes székhelylyel biró Csongrád megyéhez csatoltatnék. Ezt nem tartja fejlesztésnek, hanem a fejlődés megakadályozásának. Midőn még a jász-kun kerületekhez tartozott is e város, fejlődésében Pest felé gravitált. Midőn Szegedet az ár elsöpörte, nem hitték a kunok, hogy ez az árviz Pestmegye testvériségének kötelékéből szakitsa ki őket. Igéri, hogy e megye tradiczióihoz, melynek részeseivé lettek a kunok, e megtisztelő uj viszonyhoz hivek kivánnak lenni. (Szünni nem akaró éljenzés.)

Halász Bálint csak azt kivánja még megjegyezni, hogy Budapest székhelylyel az adminisztrativ költségek miatt kis megye fenn sem tarthatná magát. Szivák beszédében foglaltakat ő is osztja, de más megyék ügyeibe avatkozni nem akar.

Bossányi László is Csanád és Csongrád megyék Szeged székhelylyel leendő egyesitése mellett emel szót s a kunokat Pestmegye kötelékéből kibocsátani nem hajandó. Csatlakozik Szivák nézetéhez.

Vári Szabó István Halas város, **Molnár** István pedig Félegyháza nevében szólottak. Mindketten kifejezték, hogy egy szivvel-lélekkel Pestmegye kiegészitő részei akarnak maradni, mert kulturális, közgazdasági és kereskedelmi érdekei azt kivánják.

A közgyülés elfogadván az állandó választmány javaslatát, a bizottság tagjaiul megválasztattak *Földváry* Mihály alispán elnöklete alatt *Bossányi* László, dr. *Szivák* Imre, *Szabó* Károly, *Vári Szabó* István és *Zseni* Mór.

Holnap a közgyülést folytatni fogják.

UJDONSÁGOK.

— ápr. 9.

— ***Személyi hirek.*** *Ő felsége* a gödingi vadászaton meghült és két napig a szobát kellett őriznie. — *Lajos* bajor herczeg fiatal nejével Donna Pazzal Párisba érkezett, ipja assisi Ferencz herczeg látogatására. — *Margit* olasz királyné, mint az olasz «Italie» irja, pár nap óta beteg. — *Gr. Szapáry* Gyula Budapestről Bécsbe érkezett. — Camillo *Pecci,* XIII. Leo pápa unokaöcscse, e napokban tartja esküvőjét a vatikán-kápolnában Bueno spanyol szenátor Sylvia leányával.— *Stuttgartból* irják, hogy Károly würtenbergi király tüdőlobja igen aggasztó fordulatot vett. — *Lajos Viktor* főherczegnél ma fényes estély volt Bécsben, melyen 150 vendég volt hivatalos. — *Giers* orosz külügyminiszter legidősb fia: Giers Sándor családjával együtt Bécsbe érkezett.

— ***Keresztelési ünnepély*** József főherczeg ő fenségénél. Holnap, kedden, april 10-én fogja a bibornok-herczeg-primás a főntisztelt ő fensége leánykájának keresztelési ünnepélyét végezni Alcsuthon. Bérmálás is lesz a főherczegnél. Mindezekre nézve, következő hiteles tudósitást veszszük: Kruesz Krizosztom pannonhalmi főapát e hó 6-kán a székesfehérvári püspök vendége volt, innét 7-én d. e. utazott Alcsuthra, hogy József főherczeg ő fensége gyermekét Mária főherczegnőt a bérmálás szentségének felvételére előkészitse. April 9-én fog Alcsuthra megérkezni Simor János bibornok-érsek hg.-primás, továbbá a győri és fehérvári püspökök. April 10-én fogja a bibornok-érsek megkeresztelni az ujszülött főherczegnőt, s ezután Mária főherczegnőt fogja a bérmálás szentségében részesiteni. A győri és fehérvári püspököt egy küldöttség élén Horváth alcsuthi plébános fogadta. Simor János bibornok-primást, ki a püspökök után érkezett, Felcsuthon az uradalmi tisztség és polgárokból álló küldöttség várta, melynek nevében Juhász felcsuthi plébános mondott üdvözlő beszédet a kastélynál. A főherczeg családjához, mint lapunknak távirják, következő vendégek érkeztek meg a mai nap folyamán: Koburg Ferdinánd herczeg, Graef lovassági tábornok, Rómer Flóris Ferencz kanonok, Kruesz főapát, kik mind ott voltak a fogadásnál. A primás, titkára kiséretében érkezett meg s a kastélynál József főherczeg ment eléje és beszéde elmondása után átvette a házigazda szerepét.

— **Natália szerb királyné** kis fiával, Sándor trónörökössel, Nizzába érkezett. A vasutnál a párisi szerb meghatalmazott követ, ki e végből utazott Nizzába és a környék prefektje fogadták. A királyné a Hotel de Nicebe szállt és két hónapig fog ott maradni. A szerb királyné Nizzát gyermeksége óta ismeri; szülei egykor fényes mulatságokat rendeztek itt. A franczia kormány intézkedett, hogy a királyi vendégek szolgálatára külön rendőrség legyen.

— **Musset-kéziratok.** Párisból irják, hogy a mult pénteken a Drouot hotelben néhány kéziratát árverezték Alfred Mussetnek. A levelek a költő sógornőjénél, Musset Pál nejénél voltak letéve. A kéziratokból való bevétel 23.434 frankot jövedelmezett. Dumas tizennyolcz levelet, melyet a költő egy barátjához intézett és mely fontos életrajzi adatokat foglalt magában, 2100 frankért vásárolt meg. A Comedie Française 3150 frankot fizetett a «Lorenzi nő» tragedia első leirásáért, mely teljesen a költő kézirata.

— **Hasselmanról**, az ismert szocialista vezérről olvassuk egy amerikai lapban, hogy a volt porosz képviselő, New-Yorban él teljesen visszavonulva a politikától s nagy kilátása van a meggazdagodásra. Három fontos fölfedezésre jutott, melyekre szép jövendő vár. Nemrégiben magához kérette egykori elvtársát: *Most* Jánost s tanácsot kért tőle a felől, hogy miképen tehetné három találmányát jövedelmezővé.

— **Rousseau-szobor Párisban.** *Marc-Monnier* genfi tanár, az ismert költő, mint a párisi Rousseau-szoborbizottság küldötte, beutazza Olaszországot, hogy Milano, Bologna, Firenze, Génua, Turin és Nápoly városokban helyi pénzgyüjtő bizottságokat alakitson.

— **Elektromos vasut Svájczban.** Saint-Maurice és Pontresina graubündteni közt elektromos vasutat terveznek. Saint-Maurice szivesen beleegyezett a tervbe, de Pontresina és környéke attól tartanak, hogy a vasut megfosztva a völgyet regényességétől, inkább elriasztaná, mint vonzaná az idegeneket. A kanton tanácsa csak az alatt a föltétel alatt adja meg az engedélyt, ha az érdekelt helységek semmiben rövidséget nem szenvednek.

— **Tüz a templomban.** Nizzából irják: A mult héten a Jézus-templomban gyászmise volt egy nemrég elhunyt plébánosért. Istentisztelet alatt az oltáron égő gyertyáktól a fekete gyász-kárpit — mint már röviden jelentettük — meggyulladt. A tüzlármára a templomban levő mintegy 300 főnyi közönség eszeveszetten kezdett kifelé rohanni. A legelsőket, a kik elérték a Jézus-térre vezető lépcsőt, a hátul tolakodók összetiporták. A tüz hire villámgyorsan elterjedt a városban, a lakosság tömegesen rohant a templom felé és be akart abba hatolni. Rettentő zürzavar keletkezett. A leirhatatlan tolongás közt, a menekülők és övéiket keresők gomolyagában *17 személy sulyosan megsebesült és két gyermek meghalt.* A templomégés a pompás gyógycsarnok elhamvadása után való nap volt és képzelhető, hogy hatott az alig mult szerencsétlenség miatt még mindig izgatott közönségre.

— **Leégett czirkusz.** Moszkvából táviratozzák: Vasárnap délután a virág-boulevardon tavaly épült *Salomonsky*-féle czirkusz leégett. Emberben nem esett kár, Az összes lovakat megmentették.

— **A német katonatisztek erkölcse és a birodalmi gyülés.** Pénteken a német birodalmi gyülésen az ipartörvény novelláját tárgyalták. A 3. czikknél, mely a szinházaknak és vendéglőkben történő mulatságoknak adható iparengedélyről szól, élénk vita kerekedett és folyamán szóba került a zengerájok kérdése is. *Köhler* képviselő a novella ellen szólt, még pedig a vendéglők érdekében, hogy keresetöket ne zavarják folytonos rendőri beavatkozásokkal. A zengerájok már különben is csaknem egészen ki vanak irtva; 1874-ben még 59 volt Berlinben, ma már csak 8 tengődik. *Stolle* szocziáldemokrata képviselő élesen támadta meg a javaslatot. «Vajjon», kiáltott föl, «az erkölcstelenséget csupán a zengerajok terjesztik? Tessék csak betekinteni a tiszti kaszinókba, a *hol a leányokat mez nélkül tánczoltatják!* (Nagy nyugtalanság.) Persze ezekbe a szorosan elzárt körökbe czivil ember nem jut.» *Scholz* miniszter, mivel a kormánynak katonai képviselője nincs jelen, visszautasitja e vádakat, melyek jogtalanok és sajnálatosak; a kormánynak különben méltóságán alul áll tovább foglalkozni e vádakkal. (Élénk tetszés.) Több más képviselő is czáfolta Stollet, de ez csak megmaradt állitásánál és a Berlinben megjelenő «Vorwärts» czimü ujság egy számára hivatkozott. Egyszersmind elbeszélte, hogy egy keleti poroszországi városban ifju tiszt urak következő tartalmu hirdetéseket raggattak ki az ablakaikba: «Itt fiatal lányok szives vendéglátásban és gyöngéd bánásmódban részesülnek.» (Nagy nyugtalanság.) *Minnigerode* képviselő, miután Stolle nem akarta visszavonni állitásait, ezt kiáltotta oda neki: «Becsületérzése csak olyan embernek van, a kiben becsület lakozik.» (Élénk tetszés a jobboldalon; nyugtalanság a szocziáldemokraták közt és a balon.) Az *elnök* Minnigerode képviselőt rendreutasitotta, *Stolle* pedig kijelentette, hogy állitásait még e tárgyalások folyamán be fogja bizonyitani.

— **Dynamitos szivarok Aradon.** Szombaton este majdnem szerencsétlenség történt Aradon a Tóth-féle sörcsarnokban, hol 6 darab britannika szivarban robbanó dynamitot találtak. A vendéglős kezeibe vette ugyanis a szivart, midőn a fogástól az behorpadt. Mitsem sejtve bontani kezdé a szivart, mire napfényre került a kis kupiczkában levő dynamit. Egy rendőrhadnagy azonnal magához vett a robbanós szivarokból két darabot.

— **Robbanás.** Passocorrese-ben, Róma mellett egy puskapor és dynamit-raktár, melyet vasuti munkákra készitettek e hó 5-én, mint táviratunk már emlitette, felrobbant. A robbanás okát még nem lehetett megállapitani. Mint mondják, vigyázatlanság okozta a szerencsétlenséget, a mennyiben egy munkás mécscsel ment le abba a pinczébe a hol a robbanó anyagok fel voltak halmozva. A raktárban 47 munkás volt, kik közül 18 szörnyet halt, 24 pedig veszélyesen megsebesült. A ház a moriconei syndikusttulajdonát képezte. Ezt és a helység vizvezetéki mérnöke gondatlanság miatt vád alá helyezték s már ki is hallgatták. A szerencsétlenség szinhelyére Rómából küldtek mindennemü segélyt. Bilio érsek tegnap Pessacorrese-be érkezett s megengedte, hogy a sebesülteket ápolás végett a templomba szállitsák.

— **Két tisza-eszlári zsidó asszony**, a király szive elé vitte nagy bánatát; mindkettőnek a férje fogságban sinlődik amaz ismeretes bünügy miatt. Azért járultak ő felsége elé, hogy elpanaszolják neki, mekkora nyomoruságba döntötte őket és gyermekeiket férjeik szerencsétlensége. Az egyiket *Buxbaum* Sámuelnének, a másikat *Braun* Lipótnénak hivják s mindkettőnek sakter volt a férje. A király e hónap másodikán fogadta őket a bécsi Burgban s elkérdezte tőlük tisztelgésük okát s megtudta könyörgésükből, hogy férjeik tizenegy hónap óta vannak fogságban tizenegyed magukkal. A király megigérte nekik, hogy igazságot fog szolgáltatni a panaszos ügyökben s intett, hogy távozzanak. Az asszonyok visszafordultak az elfogadó-terem ajtajában s azért esdekeltek, hogy irja alá kérvényüket a király. Ő felsége megnyugtatta őket még egyszer, mire az asszonyok reménykedve odahagyták a királyi palotát.

— **Egy koszoru.** Nizzából irják, hogy Gambetta sirján valóságos virágoskert fejti ki szinpompáját és ez a pompa nem mulik, a régi virágokat ujabbak váltják föl. A napokban a sok koszoru közt különösen kitünt egy óriási nagy koszoru a legdrágább virágokból, melyeket a legnagyobb izléssel Páris első virágkereskedése készitett. A gyászszalag mellett, jelzéseül a nemzetiségnek, arasznyi széles veresfehérzöld nemzeti szinü szalag pompázott. Egy magyar társaság fejezte ki kegyeletét a nagy halott emléke iránt. A koszorun semmi felirat nem volt, csak e két betü: «K. C.» — Valószinüleg egy szükebb körü társaság megemlékezése áldozta a szép koszorut Gambetta sirjára.

— **Szerencsétlenség.** Spätz József ar.-maróthi órásmester f. hó 5-kén, a mint Maróthról Nyitrára ment volna, utközben fuvarkocsijával oly szerencsétlenül fordult bele egy mély árokba, hogy az ez által kapott sérülések folytán meghalt. Vele még egy gyerek volt — a fuvaros fia — a ki szintén több sérülést kapott, azonban az utóbbi sebei nem életveszélyesek.

Rövid hirek. ***Vonatkésés.*** A déli vaspálya ma reggeli 204. számu vonata 45 percznyi késedelemmel érkezett a fővárosba. — ***Az Amerikába*** távozó Garai-féle zenekar, mint Pápáról irják, a napokban bucsuzott el a közönségtől. — ***Ugodon*** tüz volt és három pajta égett le.

=**Légszeszrobbanás a Józsefvárosban.** A bodzafa-utcza 10. sz. alatti dr. Goldsteinféle házban, tegnap este 8 órakor, a kapu alatti légszeszcsövek megrepedvén, felrobbant, s fél órai időközben többször detonált. A ház lakói ijedten szaladtak az utczára lakásaikból s a ház előtt ezerekre menő tömeg gyült össze, ugy hogy a közlekedést lovas rendőröknek kell fentartani. Tüzoltók s Hoffer mérnök a légszesztársulattól, egy órai munka után elejét vették minden nagyobb bajnak.

= **Betörés fényes nappal.** Szemmel József külső dob-utcza 63. szám alatti hentesnek boltját tegnap délben ismeretlen tettesek feltörték s 420 frt készpénzt, aranyórát, lánczot elloptak.

= **Kaufmann és Simon** hamburgi czégnek lapunk mai számában lévő hirdetésére felhivjuk a közönség figyelmét. Főnyereményekkel oly dusan ellátott sorsoláshoz való sorsjegyekről van itt szó, hogy iránta nálunk is nagy érdeklődést lehet feltételezni. E vállalat teljes bizalmat érdemel, mennyiben a legjobb állami biztositással bir s a nevezett czég is, minden üzleteiben s számos nyeremény kifizetésében szigoru pontosságáról **ismeretes.**

= **Horn J. W.** bankházától Budapesten, Ferencz-József-tér 3. legközelebb egy felhivás jelenik meg a tőkepénzesekhez, osztrák és magyar járadékok vásárlása iránt. E közlemény nagy érdekeltséget kelt, a mennyiben szemrehányást foglal magában arra nézve, hogy a járadékok csak hazafisági hiány folytán — saját hazánkban — részesülnek mostoha bánásmódban, holott a külföld nevezetesen az ellenkezőt manifesztálja.

A bukovinai magyarok hazatelepitése.

Szeged, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A csángók második csoportját vasárnap estére vártuk. Délután azonban sürgöny érkezett, tudatva, hogy a 2-ik és 3-ik csoportok egyesülvén, Szentesen hálnak meg és csak ma délelőtt érkeznek ide. A hatóság rögtön értesitette a föl s alá hullámzó közönséget a késedelemről falragaszok utján. Ma, jóllehet sürgős munka van mindenfelé, sok ezerre menő közönség gyülekezett össze a Tisza-parton, hol déltájt kötöttek ki a bukovinai testvéreinket hozó hajók, riadó, lelkes éljenzésektől fogadva.

Midőn a csángók vezetőikkel, *Klopp* és *Bereczky* mérnökökkel a rakparton kiszálltak, *Juhász* György, fogadóbizottsági elnök üdvözölte őket Szeged város nevében. Erre *Klopp* válaszolt, majd *Lőrincz* Mihály, istensegitsi jegyző beszélt óriási hatással. Elmondta, hogy ők a távolban is magyarok maradtak, s ha szerették eddig, ugy ezután még jobban fogják szeretni a hazát és életöket is készek föláldozni érette.

Az üdvözlések után csángó testvéreink egyik része a felsővárosi kaszinóba és az előtti sétatérre vonult, másik része pedig a hajókon maradt. Mindkét helyen jó magyaros ebéddel szolgált a városi hatóság, támogatva a még mult alkalomról állandósitott polgári bizottság által, mely a lelkes közönség élénk részvétele folytán alig győzte a dolgait: elfogadni és számba venni a folyvást érkező gazdag adományokat. Ismét oly tömeggé halmozódtak össze a lakosság adományai, hogy a fölösleg napokig, tán hetekig is elég lesz az együtt jövő két csoportnak. — Ezuttal a különböző élelmi szereken kivül ruhanemüeket is böven hordott össze a szegedi közönség. A kik pedig a bizottsághoz nem viszik adományaikat, azok személyesen osztanak szét a csángók között minden kigondolhatót. Szebb, meginditóbb testvériséget ennél képzelni sem lehet és a Tisza-parton egymást érik a szeretet megható jelenetei.

A fogadtatás és megvendégelés körül most is kitünő szolgálatokat tesz a két nőegylet. Az özv. *Weber* Györgyné elnöklete alatt álló jótékony nőegylet emlékül nemzeti szinü szalagokat oszt szét a leányok között.

A *Kohen* Johanna elnöklete alatti izr. nőegylet 25 kilo tarhonyát és 80 szegedi czipőt küldött a bizottsághoz, azonkivül pedig mintegy száz forint áru fejre való kendőket és néhány vég honi kartont oszt ki a nők között. E czikkeknek az ára 100 frt volt, de értéke *meghaladja a kétszázat,* mert *Eisenstädter* S. és társai helybeli nagykereskedő czég félig ingyen adta a nőegyletnek a czikkeket. Ezenkivül a czég maga is osztat szét 300 darab piros kendőt, melyeket a csángó nők mindjárt fejükre kötötték.

Általában a fogadtatás a lehető leglelkesebb volt most is. A szegediek kitettek magukért igazán.

A bukovinai magyarok hazatelepitésének költségeire ujabban a következő adományok érkeztek szerkesztőségünkhöz:

	forint.
Vass László szobafestő urtól (Budapest)	2.—
Lits Gyula orszgy. képviselő urtól, egy vadásztársaság gyüjtése Érden (Lits Gyula és Meszlényi László orszgy. képviselők 5—5 frt, Medveczky Vilmos mérnök 2 frt, Lits Gusztáv inspektor, Tauscher Dénes ispán és Gruber Jánosné urhölgy 1—1 frt.)	15.—
Hraniczky Károly mezőtelegdi szolgabiró ur gyüjtése	34.50
Heinrich János urtól (B.-Gyarmat) 2 császári királyi arany beváltott értéke	11.20
Geider Géza érsekujvári kávés ur gyüjtése	26.10
Csacskó István ur gyüjtése, Nyitrán, az ottani «zenekedvelő és társas kör» megbizásából	80.55
Dr. Papp Gyula ur gyüjtése Vésztőn	21.70
A «Székesfehérvár és Vidéke» szerkesztőségének gyüjtése	24.06
Tóth Mihály h.-nánári tanitó urtól (Tóth Mihály, Nyakas János 1—1 frt, Kovács Lajos 10 kr, Hadas Miklós 8 kr, dr. Khoór Desi 8 kr, Jámbor János 4 kr)	2.30
Molnár István, lasztóczi ref. lelkész urtól, a csángók legenye-mihályi megvendégelése alkalmával, gyüjtött	6.—
A pesti molnárok és sütők gőzmalmában alkalmazott malmi munkások gyüjtése *Mühl* Konrád főmolnár ur által	48.20
Eddigi gyüjtésünk	4508.81
Összes gyüjtés:	**4780.42**

mely összeget a mai napon átszolgáltattuk *Somssich* Pál országgy. képviselő urnak, a keleti testvérek hazatelepitésére alakult bizottság elnökének.

A fönnebbi összegek részletes kimutatását holnap közöljük.

MAILÁTH GYÖRGY.

A gyász.

A kir. kuria gyász isteni tisztelete.

A ferenczrendi szerzetesek temploma gyászpompát öltött a mai napra, a kir. kuria tagjai által elhunyt elnökeért megtartatott gyászisteni tisztelet alkalmára. Gyászlepel boritotta a főoltárt, roppant nagyságu fehér keresztel ékesitve; valamint fekete lepel boritott a főoltár közelében minden fényes tárgyat s az első padsorokat. Az öt foku ravatal szintén feketével volt bevonva, ez a szin azonban alig látszott meg a ravatalon égő 168 gyertya fényében s a számtalan koszoru miatt. A falakon itt-ott a Mailáth család szines czimere volt felfüggesztve, nemkülönben a ravatal előrészén is.

A mise tiz órakor kezdődött, de azért már órákkal előbb nagy néptömeg tolongott a ferencziek terén, hogy bejuthasson a templomba, a hová a nőknek és azoknak a férfiaknak, a kik nem voltak tagjai valamely küldöttségnek, csak belépti jegy mellett lehetett bejutni.

A rend fentartása végett egy szakasz rendőrség ifj. Máltás Hugó rendőrségi fogalmazó vezetése alatt már kilencz órakor kivonult s kiüritve a csaknem megtelt templomot, elállotta annak bejáratait. A főbejárás előtt ezenkivül ott állott a kir. kuria és a kir. itélő tábla portása is.

Féltizkor kezdtek megérkezni a templomba a küldöttségek és a testületek, helyet foglalva a padokban. A kormány részéről ott voltak: Széchenyi Pál gróf, Bedekovich Kálmán és Pauler Tivadar miniszterek; a kir. kuria tanácselnökei, birái, jegyzői és kezelő-hivatalnokai *Perczel* Bela alelnök vezetése alatt, valamint a budapesti kir. itélő tábla alelnöke, tanácselnökei, birái, jegyzői és kezelő hivatalnokai *Szabó* Miklós elnök vezetése alatt testületileg jelentek meg. Ott voltak továbbá: Pheeps angol és Stein báró belga főkonzulok; az igazságügyminiszterium részéről: Kovács Kálmán, Zádor Gyula, Berczelly Jenő és László Zsigmond miniszteri tanácsosok s Hilóczky Béla osztálytanácsos, a főrendiház küldöttsége Cziráky János gróf vezetése alatt, a képviselőház küldöttsége Péchy Tamás elnök vezetése alatt, az akadémia képviseletében Lónyay Menyhért gróf, a budapesti ügyvédi kamara küldöttsége, a budapesti kir. törvényszék s a pestvidéki kir. törvényszékek személyzete elnökeik vezetése alatt, a kir. kereskedelmi- és váltótörvényszék tagjai Janicsek alelnökkel; a főváros képviseletében: Ráth Károly főpolgármester, ott voltak még: Somssich Pál, Fejérváry Géza báró tábornok, Festetich Pál gróf, Jekelfalussy Lajos és Gervay Mihály miniszteri tanácsosok, Thaisz Elek rendőrfőkapitány, Békey Imre és Tóth József tanfelügyelők stb.

A gyászoló család részéről megjelentek: Mailáth György esztergommegyei főispán, Mailáth József és Gusztáv az elhunyt gyermekei s Pallavicini Ede őrgróf az elhunyt veje, a kik mindannyian a jobboldali első padban foglaltak helyet.

Pontban tiz órakor érkezett meg *Kovács* Zsigmond veszprémi püspök, a ki a mai gyászisteni tiszteletet végezte. A segédkező papság — a püspököt megillető jognál fogva, — a templom ajtajáig eléje ment Kovács püspöknek s égő gyertyákkal helyére kisérte. Az isteni tisztelet alatt a püspöknek Dosztál Gaudenczius ferenczrendi főnök, Jánosi Ágoston veszprémi kanonok, dr. Czibulka Nándor, dr. Voravka és dr. Való segédkeztek.

A mise alatt a zenekedvelők egyesületének tagjai Bellovics Imre, vezetése alatt zenekar-kiséret mellett elénekelték Mozartnak gyönyörü «Requiem»-ét, valamint, Mosonyinak szépségekben nem kevésbé bővelkedő «Libera»-ját. A dal- és zenekarban negyven férfi és hatvan nő müködött közre, kik csaknem kizárólag a zenekedvelők egyesületének tagjai, csupán a fuvó-hangszeresek voltak a nemzeti szinház zenekarából valók. A magánrészeket Farkas Ilona, Saxlehner Emma, Dalnoki Béni és Köszegi énekelték.

A ravatal beszentelése után a gyász-istenitisztelet féltizenkettőkor ért végett.

A kir. kuria összes-ülése.

A gyász-isteni tisztelet után a kir. kuria *Perczel* Béla alelnök elnöklete alatt ma összes ülést tartott, melynek valamennyi tárgya az elhunyt országbiró emlékére vonatkozott. A jegyzői teendőket *Vajdafy* Emil tanácsjegyző végezte, a ki mindenekelőtt a kir. kuria részéről a temetésre kiküldött bizottságnak jelentését olvasta fel.

Az összes ülés a jelentést tudomásul vette. Ezután felolvastatott a kir. kuria tagjai nevében Perczel alelnök által az elhunyt országbiró özvegyéhez intézett (s lapunkban már közölt) részvétirat, majd özv. Mailáth Györgynének Perczel Béla alelnökhöz intézett válasza:

Az összes ülés mindakét levélnek a tartalmát tudomásul vevén, felolvastatott Schmerling lovag osztrák birodalmi legfőbb törvényszéki elnöknek egész terjedelmében sajátkezüleg irott részétlevele, mely forditásban következőleg hangzik:

Bécs, 1883. márcz. 30. Nagyméltóságu uram! A királyi kuria megrenditő módon történt halál által veszitette el kitünő elnökét, a kinek ritka tulajdonságai megnyerték a legfőbb itélőszék összes tagjainak tiszteletét és ragaszkodását. Ennélfogva bátorkodom ugy nagyméltóságodnak, mint a többi kuriai uraknak a sulyos veszteség fölötti legmelegebb részvétemnek kifejezést adni. Én magam, ki a megboldogult iránt mindenkor tisztelettel- jes és baráti érzelmekkel viseltettem, halála fölött mély fájdalomtól vagyok áthatva, mely fájdalmat a birodalmi legfőbb törvényszék mindazon tagjai osztják, a kiknek alkalmuk volt az elhunythoz közeledhetni. Fogadja nagyméltóságos ur szivesen ezen érzelmeim kifejezését és kitünő tiszteletem biztositását. Ezzel van szerencsém maradni nagyméltóságod tisztelője: Schmerling, s. k.

Tudomásul vétel után az alelnök felhatalmazást kér arra, hogy Schmerling lovagnak a kir. kuria nevében válaszolhasson. Az elnök élőszóval rögtön elő is terjeszti a köszönő válasz tartalmát. Kifejezi benne, hogy a megrenditő esemény után, a legnagyobb gyász között jól esik a kir. kuriának az osztrák birodalmi legfőbb törvényszéki elnök részvéte. Köszönetet mond az alelnök Schmerling lovagnak ugy a saját, valamint a kir. kuria összes személyzetének nevében. Reméli, hogy a jó viszony, a mely a magyar és az osztrák legfőbb biróságok s különösen azoknak elnökei között fennállott, ezentul sem fog megszünni.

Az összes ülés az elnöki előterjesztést helyesléssel fogadva, felhatalmazza az alelnököt, hogy a köszönő választ az előterjesztett értelemben elküldje.

Dr. *Unger* József osztrák birodalmi főtörvényszéki elnök és *Glaser* Gyula osztrák főügyész részvétiratai tudomásul vétetnek.

A horvát-szlavon-dalmát kir. hétszemélyes tábla elnökének felolvasott részvétirata igy hangzik:

Nagyméltóságu uram! A székhelyi Mailáth György országbiró elhunytáról szóló hir engem és biró-társaimat a kir. horvát-szlavon hétszemélyes táblán lelkünk mélyében megrenditett. Megborzadásunk annyival nagyobb volt, mert ennek a legkitünőbb és legérdemesebb államférfinak, a legnemesebb hazafinak, annak a férfinak, a ki mély tudományossága és megrendithetetlen igazságszeretete következtében a jognak oszlopa, a birói kar disze és büszkesége volt, élete fonalát aláváló gyilkoz kéz szakitotta el. Roppant nagy a veszteség, a mely Mailáth György halála következtében közös hazánkat, de főleg a m. kir. curiát érte, mely utóbbinak az elhunyt kitünő és szeretett elnöke volt. Én és birótársaim, mint hazafiak és birák kétszeresen érezzük az általános fájdalmat e veszteség miatt. Ez okból szükségesnek tartottam nagyméltóságodat felkérni, hogy jelen soraimat, mint az én és biró-társaim legmelegebb részvétének kifejezését fogadni méltóztassék és fogadja nagyméltóságod megindult sziveinknek részvét-adóját, melylyel a kitünő és feledhetetlen halott emlékének tartozunk. Sit ei terra levis! Fogadja nagyméltóságod, stb. A horvát-szlavon-dalmát hétszemélyes tábla elnöksége.

Zágráb, 1883. ápr. 4.

Radivojevics, s. k.

Tudomásul vételén, felolvastatott a marosvásárhelyi kir. itélőtábla részvét-sürgönye.

Végül felolvasta jegyző a zala-egerszegi, máramarosszigeti és deési törvényszék, Selmeczbánya város közönsége, a nagyváradi jogakadémia, és a nagyváradi ügyvédi kamara részvét-iratait, a miket az ülés tudomásul vett.

*

Marosvásárhely, ápr. 9. (O. É.) Néhai Mailáth György országbiróért az engesztelő szent miseáldozat ma d. e. 10 órakor tartatott meg. A közönség egészen megtöltötte a tágas plébánia-templomot, melynek előrészében a koszorukkal és égő gyertyákkal fölékitett castrum doloris állott. A miseáldozaton főpapi ornátusban fényes segédlettel *Kovács* Ferencz apátplébános pontifikált. A királyi tábla testületét *Apor* Károly báró elnök vezette, körülötte voltak diszmagyar ruhában *Gheczó*, *Schneider* és *Szentiványi* tanácselnökök és *Sebestyén* főügyész. A megyei és városi hatóságokat *Béldy* főispán vezette fényes nemzeti diszruhában, a város részéről pedig *Kovács* polgármester és *Lázár* rendőrfőkapitány állottak a tisztikar élén. A közös hadseregbeli és honvéd tisztikar diszegyenruhában jelent meg s az utóbbiakat *Janky* honvédlovassági alezredes vezette. Megjelent továbbá valamennyi városi testület; a vörös kereszt-egyesület választmánya: *Béldi Temes* Rozália grófnő és a nőegyleti árvaház választmánya: *Máriaffy-Bethlen* Lujza grófnő vezetése mellett. Nagy diszére vált az ünnepélynek, hogy az arisztokráczia és az értelmiség ugy helyből, mint a vidékről nagy számban jelent meg, hathatósan emelve megjelenése által a megható gyászszertartás küldiszét. A dalkör szabatos egyházi énekei után a gimnázium ifjuságának szépen, összhangzatosan előadott gyászdalai következtek, a szentmise áldozat végeztével pedig a ravatal előtt a «Libera»-t énekelték.

A vizsgálat.

Spanga még most sincs. A rendőrség azonban nem mondott le arról a hitéről, hogy az üldözött inas vagy a fővárosban vagy a főváros környékén tartózkodik. A Budapest körül elterülő pusztákon számos urasági kestély áll még üresen, mert a fővárosban telelő családok csak május elején szokták elfoglalni nyári lakásaikat. Nem lehetetlen, hogy Spanga Pál valamelyik pusztai kastélyban talált menedéket. Sok ismerőse, barátja szolgál a környékbeli uraságoknál, sőt az sem lehetetlen, hogy olyan embere is van a pusztai cselédek között, ki egyik-másik büntettében czinkostársa volt. Kiderült ugyanis a Kálai József vallomása révén, hogy *Spanga Pál egy évek óta garázdálkodó rablóbandának a feje* s az utolsó időben elkövetett betörésekben, gyilkosságokban is kisebb-nagyobb része volt.

Az országbiró elfogott huszárját: *Berecz* Jánost szintén az az alapos gyanu terheli, hogy a budavári gyilkosság nem a legelső büne. Évekkel ezelőtt *Stein* Náthánnak, a tavaly elhunyt gazdag kereskedőnek volt inasa, ki akkoriban egy házban lakott a szerencsétlenül járt *Martonfalvi* ügyvéd atyjával. Mikor a fiatal Martonfalvi önállóságra jutott, megbizta atyjának öreg cselédét, hogy keressen neki alkalmas inast. Berecz János hirét vette, hogy Martonfalvi inast akar fogadni; fölkereste őt s megkérte, hogy barátainak valamelyikét fogadja meg. Különösen ajánlotta a fiatal gazdag ügyvédnek *Madarász* Jánost, *Spanga* Pált és *Jávor* Jánost. Martonfalvi az elsőt választotta ki a három közül s tudjuk, hogy Madarász János gyilkosává lett.

A könnyelmü inas, ki az akasztófán lakolt szörnyü bünéért, megvallotta a törvényszék előtt, hogy *gonosz czimborái csábitották rosszra*, azok tanácsolták neki, hogy ölje meg s rabolja ki gazdáját. Azt nem árulta el, hogy kik voltak e gonosz czimborák, de most nyilvánvalóvá lett, hogy Berecz Jánosnak és Spanga Pálnak befolyása alatt állott. Bizonyos, hogy Martonfalvit akkor is megyilkolták volna, ha a három ajánlott közül nem Madarászra esik választása, mert a titkos banda kimondta reá a halálitéletet . . .

*

A vizsgálati foglyok kihallgatása folyton tart; *Tóth* Gerő vizsgáló biró ma délelőtt is vallatta mind a három gyanusitottat, a kiknek azonban egyike sem tett beismerő vallomást.

*

A Bécsben járt «Szabó Mihály»-ról azt tartják rendőrségünk intéző körei, hogy az nem Spanga Pál volt, hanem a rablógyilkosok bandájának valamely más tagja, kit azért küldöttek föl az osztrák fővárosba, hogy tévutra vezesse a bécsi és budapesti rendőrséget. Nem tudják más magyarázatát a «bécsi Spanga» szertelen közlékenységeinek, nem teszik föl arról a kitanult gonosztevőről, hogy lépten-nyomon hirdesse s kérdezetlenül is elmondja pinczérnek, vendéglősnek — habár álnév alatt bujdokol is — hogy Magyarországból jön s Triesztbe készül. Azt sem hiszik hogy Spanga Pál, ha csakugyan ő rejtőzött volna a Szabó Mihály neve alatt, ott hagyta volna ládáját s kezdőbetüivel jelölt ingeit a fogadóban. Aztán meg emlékezhetünk reá, hogy a kik találkoztak a «bécsi Spangá»-val, nem látták arczán azt a forradást, mely az igazi Gyémántos Pálnak legfeltünőbb ismertető jele.

*

A bécsi lapok bünéül rótták föl a budapesti rendőrségnek, hogy a Mailáth Györgytől *elrablott tárgyak*

jegyzékét nem bocsátotta közre. Ugy értesülünk, hogy a főkapitányság *készakarva* követte el ezt a mulasztást, hogy tévedésbe ejtse a gonosztevőket. Természetes is, hogy a rablógyilkosok siettek volna bármiképen tuladni a bünjeleken, ha hirét veszik, hogy a rendőrség ismeri egyenkint az elrablott tárgyakat. Igy azonban remélhető, hogy épen az az értéktelen apróság lesz árulójává a gogonosztevőknek, melyről nem is hitték, hogy elvesztét, elrablását valaki észrevehette.

*

Nyiregyháza, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A Spangának tartott *Kaczért Saád* kassai főkapitány fölvilágositó sürgönye következtében szabadlábra helyezték. Kaczér, kinek fatális hasonlatossága miatt Debreczenben is kellemetlenségei voltak, *Lázár* ügyésztől a következő igazolványt kapta: «Kaczér Dénes váczi születésü, kassai lakos, géplakatos kivánságára igazoltatik, hogy a rablógyilkosság gyanuja miatt körözés alatt álló Spangához való hasonlatossága alapján a csendőrség által elfogatván, személyazonosságának kétségtelen beigazolása után szabadon bocsáttatott.» — Kaczér már a második egyén, kit szombat óta Spangához való hasonlatosság miatt letartóztattak. Az első timári borbélylegénynek bizonyult. Ma itt járt egy prágai ügynök, a ki keservesen panaszolta, hogy Tasnádon három napig volt letartóztatva, mert a keresett Spangához hasonlit.

Spanga — Bécsben.

A bécsi rendőrség könyomatu lapja irja: A rendőrhatóságok kutatásaikat fáradhatatlanul folytatják, de még mindig nem sikerült a gyanusitottat kézre keriteni. Az ügy jelen állása különben csaknem teljesen kizárja, hogy Szabó-Spanga még mindig Bécsben tartózkodnék; az a föltevés sokkal alaposabbnak látszik, mely szerint a sokat keresett ember *csütörtökön este elutazott Bécsből.* Hogy a nagy közönség mennyire igyekszik a rendőrséget ez esetben támogatni, következők bizonyithatják.

Egy, a bonvivant körökben ismeretes hölgy, ki a Himmelpfortgasseban lakik, tegnap este a rendőrségnél jelentést tett, hogy egy nála lakó leány Irma nevü barátnéjától értesült a felől, hogy valami *Zimmermann* asszonyságnál a Mariahilfen vagy a Neubaun egy gyanus ember tartózkodik, a ki nappal soha sem megy ki a szobából és félénk, huzódozó magaviselete egyátalán feltünő. A hölgy azt is mondta, hogy ez a gyanus ember igen hasonlit Spangához, de sem nevét, sem foglalkozását, sem lakczimét nem tudja. A napos rendőrtiszt rögtön megingatott minden követ, hogy azt a bizonyos Zimmermann asszonyságot kifürkészszék; csakhogy a Neubaun meg a Mariahilfen legalább száz ilyen nevü asszony van. De sikerült fölkutatni azt az Irma kisasszonyt, a kitől az egész hir eredt és a ki csakugyan meg tudta mondani, hogy hol lakik Zimmermann. A Breitegasse-beli 15. számu házban föl is találták Zimmermannt, a ki különben nem asszony, hanem házi szolga; a rendőrök megtudták, hogy a házi szolgánál mult hétfő óta egy ember lakik. A személyleirásból, melyet a háziszolga vendégéről adott, rögtön kitünt, hogy az nem lehet Szabó-Spanga. Mindazáltal a házban két rendőr várta a titokteljes ember hazaérkeztét; az illető igen késón jött haza és igazolta, hogy ő kereskedősegéd és most állást keres Bécsben.

Második eset: Brünn tájékára való fiatal ember tegnap a rendőrségnél jelentést tett, hogy ő három nap előtt érkezett Bécsbe és beszállt egy fogadóba, a hol aztán ott feledte 200,000 forinttal terhelt táskáját. Mert Bécsben teljesen ismeretlen, nem tud visszaemlékezni, melyik vendéglőben lakott. A rendőrség rögtön észrevette, hogy a szegény ember esze fogytán van, kideritették, hogy a képzelt kárvallottnak van egy bátyja Penzingben és a jámbort átadták ennek. Mikor a két fivér kiment a rendőrség épületéből és elhaladt a szomszédos «Hotel de France» mellett, a fiatal ember visszaemlékezett, hogy ez az a fogadó, a melyben ő lakott. Ugy is volt. A vendéglőbeli személyzet azonban szintén Spanga-lázban szenvedt és rendületlenül azt hitte, hogy az eltünt utas senki más, mint Spanga, a mely hitet még erősebbé tette az idegen ott feledt bőrtáskája. Tegnap estén kiderült, hogy az eltünt ember nem Spanga, csak egy szegény eszelős, visszaadták neki a táskáját, melyben 30 forint volt. Az utóbbi két nap alatt egyébiránt annyi följelentés érkezik Spanga felől, hogy tiszta lehetetlenség, hogy az üldözött annyi helyen lett volna, a mennyin öt látták.

Tegnap is számos jelentést tettek a rendőrségnél a Spanga-látók. Valamennyi jelentést gondos megfontolás alá vetve, követték a nyomokat, de sikertelenül. Igy a wiedeni főuton lakó *Pawlowitsch* nevü borbély bemondta, hogy e hó elsején reggel 9 és 10 óra közt egy mintegy harmincz éves szőke ember lépett mühelyébe és körszakálát leborotváltatta, csak a «mouche»-t és bajuszát hagyta meg. A leirás, a mit Pawlowitsch az idegenről adott, teljesen ráillik Spangára és a borbély a fotografiára is határozottan ráismert. Vallomása azonban nem sokat nyom a latba, mert a Lamm szolgaszemélyzete azt mondja, hogy Szabó-Spanga már mult hó 30-án mikor a vendéglőbe szállt, sem viselt körszakált.

*

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Ma a délutáni órákban a belvárosban az a hir terjedt el és nagy biztonsággal tartotta fönn magát, hogy a rendőrségnek végre sikerült *Spangát* Lerchenfelden elfogni. Spanga — igy mondta a hir — revolverlövéseket tett elfogóira. A hirből egy szó sem igaz, de a rendőrség buzgón nyomoz. Tegnap és ma Neulerchenfeld, Ottakring és Hernals külvárosokban kutattak, de eredménytelenül.

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) A Spanga-láz mindjobban terjed. Bécsi lapok ma *Kadolz* alsóausztriai faluból táviratot kaptak, mely hirét hozza, hogy ott Spanga éjjeli szállást kért egy házban, nagy összeg pénzt igérve, de elutasitották. Az üldözött erre rögtön eltünt. A bécsi lapok különben nem tartják valószinütlennek, hogy a Bécsben lappangott gonosztevő most a vidéket választotta bujdoklása helyéül.

*

Trieszt, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Tegnap délután a rendőrség előtt a Lloydtársaság egy matróza jelent meg és elbeszélte, hogy öt fél órával azelőtt egy idegen szólitotta meg a Molo San Carlon és körülményesen kérdezősködött a Lloydgőzösök indulási ideje felől. Miután a matróz megadta a kivánt felvilágositásokat, az idegen egy ezüst forintot ajándékozott neki. A matróz ezután bement az «al Gonfalone» czimü borméresbe és elmondta, hogy minő bőkezü urral akadt sora. Egy vendég megjegyezte, hogy ez igen gyanus dolog és mikor a matróz leirta az ezüstforintos idegent mindenk azt mondta, hogy az senki más mint *Spanga*. A napos rendőrtiszt a jelentéstevő matróznak megmutatta a Spanga fényképét. «*Ez az!*» — kiáltott rögtön a matróz. A rendőrség rögtön intézkedett, hogy a mólókon és a kikötőben szorosan kutassák az idegent; kiderült, hogy a keresett tiz perczczel azelőtt, hogy a detektivek a tengerpartra érkeztek, a «*Tomasso nuoro*» és a *Frank*-kávéházban járt. Mindkét kávéház közvetlen a tengerparton van. Azóta nyoma veszett az idegennek. A rendőrség szigoru őrizet alatt tartja a kikötőt; de az a hir hallik és látszik bizonyosnak, hogy a gyanus ember egy tegnap éjjel utnak indult vitorlás bárkával elutazott. A tegnap éjjel rosszhirü házakban tartott hajszának nem volt eredménye.

Trieszt, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A helybeli rendőrség még *mindeddig* nem kapta meg Spanga arczképét. A rendőri közegeknél Spangának csak az a fametszetü arczképe van, melyet több lap közölt.

SZINHÁZ, MÜVÉSZET.

— **A népszinházban** holnap kedden Audran operetteje a rég pihentetett «Üdvöske» kerül szinre a czimszerepben Hegyi Arankával, továbbá L. Jenei Anna, Mezei Péter, Kassai, Vidor és Kápolnaival. Mezei Péter, ki mint szerződött tag ez alkalommal lép fel először, Rocco bérlő szerepét fogja játszani.

— **A magyar szinész-egyesület** központi irodájának hivatalaira hirdetett pályázat határideje márczius hó 31-én járt le, s az igazgatótanács e havi első ülésének egyik főtárgyát a pályázók neveinek felolvasása és a választások módozatának megállapitása képezte. A központi igazgatótanács mindezen pályázók kérvényeit véleményes jelentéstétel végett egy albizottságnak adta ki, a melynek tagjai: Feleki Miklós elnök, Leveleki Molnár Agoston, Barta László, Takács Ádám és Szigeti József. E bizottságnak feladata a kérvényeket és azok mellékleteit figyelmesen átnézni, ugyszólván áttanulmányozni s a közp. ig. tanácsnak javaslatba hozni azon három-három egyént, akik a fenti állomások mindegyikére kijelölendők volnának.

— **Hangverseny**. A budai Mária-Erzsébet jótékony-egyesület javára a várszinházban ma este meglehetősen látogatott hangverseny volt. A szereplők mindegyikét a közönség élénk tapsaival tüntette ki. A jótékony czél érdekében közremüködök a közönség érdeklődését az utolsó számig le tudták kötni. Közülök különösen Zerdahelyi Olga k. a. egy Alard-féle Ábrándddal és egy Marschner-féle trio hegedü-szólamával, Hubay K. ur egy magyar népdallal (Este van. . .) és a Zamora adósa czimü operából vett románce-al, Sirk Olga k. a. egy Liszt-féle Polonaise-sel (E-dur), Szlávy Kornélia asszeny magyar népdalaival, Baróthyné asszony pedig különösen a «Kegyencz nö»-ből vett áriával: O mio Fernandó, értek el nagy külső hatást. A derék közremüködők kiérdemelték egyrészt az egyesület hálaját, másrészt a közönség elismerését.

— **Bécs Mozartnak emlékszobrot** akar emelni. Széles körben indult meg a mozgalom, hogy a halhatatlan zeneköltőnek abban a városban is legyen szobra, a hol fénykorában élt. Az operaházban közelebb Mozart müveinek egész cyklusát fogják előadni a szoboralap javára.

SPORT.

Prágai lóverseny.

(Az «Egyetértés» távirata.)

Prága, ápr. 9. A lóversenyek második napja az alábbi eredménynyel folyt le. *Államdij* (2000 frt, 1600 met.) Henckel H. gr. Tartar-ja egy fejhoszszal nyert, a hohenaui ménes nev. Baltazzi Ar. Hohenauja 2-dik, Taxis hg. Engelsburg-ja 3-dik volt. *A paripa versenyt* Esterházy Miklós gr. Talán-ja nyerte meg canterben; Kielmansegg K. br. Siegfried-je 2-dik, Steernwity A. Danielje 3-dik volt. A 2000 frtos *kladrubi dijat* Eszterházy Pál herczeg Parsifalja nyerte meg félhoszszal, Mayer Arthur Arbenneje 2-dik, Blaskovics Ernő Árvája 3-dik volt. A *handicapben* Mayer A. Fiddle-je győzött canterben; Waldstein Gy. gr. Countryboy-ja 2-ik, Blaskovics Ernő Venusa 3-ik, Taxis hg. Humming Bee-je 4-ik volt. A *vigaszversenyt* Larisch Gy. gr. Inspector-ja nyerte meg canterben; Mayer A. Fiddleje 2-ik, Poninski hg. Kiss-me quick-je 3-ik volt. *Rudolf trónörökös tiszteletdiját* Waldstein Gy. gr. Lady Lanerset-je, bár a gátnál elesett, igen szépen nyerte meg; Larisch Gy. gr. Needleje vonakodott ugrani s második lett.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **Adókivetés.** A fővárosi adókivető bizottságok április 10-én a következő adóköteles felek III. osztályu kereseti adóját fogják tárgyalni: az I.—II. ker. a vizi-város 386—500 régi, a IV. ker. az 524—530. uj, az V. (lipótvárosi I.) ker. a 784—792. uj, az V. (lipótvárosi II.) ker. a multról visszamaradtakat és a raktárakat, a VI. (terézvárosi) ker. a 3827—3830. uj, a VII. (erzsébetvárosi) ker. az 5115—5133. uj, a VIII. (józsefvárosi) ker. a 6701—6780. uj, a IX.—X. (kőbányai) ker. a kőbányai 8463. uj hrszámtól végig.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **Az akadémia I. osztályának** mai üléséről szóló tudósitásunk közlését tárgyhalmaz miatt holnapra kellett hagynunk.

— **A Szent-István-társulat** e hó 12-én, csütörtökön délután 4 órakor választmányi gyülést tart.

— **A keszthelyi önk. tüzoltó-egylet** e napokban Trsztyánszky Lajos ügyvédet választá meg főparancsnoknak.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Lefejezés.** Berlinben — mint onnan sürgönyzik — ma kora reggel *lefejezték Conrád* Agostot, ki nejét és 4 gyermekét meggyilkolta. Vilmos császár, kihez az október 5-én elitélt kegyelmi kérvényt terjesztetett, kijelentette, hogy az ötszörös gyilkosságra való tekintetből, az igazságszolgáltatásnak szabad utat enged. Conrád előtt, a ki sorsának eldöltéről tegnapig mit sem tudott, és az utóbbi időben irással töltötte idejét, tegnap délelőtt 11 órakor hirdették ki a császár határozatát. A lefejezés a Moabit nevü fogház udvarán mintegy negyven személy és az államügyész jelenlétében ment végbe. A halál a hóhér egyetlen fejszecsapása után bekövetkezett; az egész eljárás, a lefejezett eltakaritásával együtt, alig tartott négy perczig.

— **A lembergi** szoczialista pör, mint lapunknak sürgönyzik, május 2-dikán kezdődik.

Hatos Sándorról.

Hatos Sándor rablógyilkos elfogatásáról tudósitóink még a következőket jelentik:

Hatos Sándort Pécsett egy Striczki nevü egyén ismerte fel, ki Hatossal Lipótvárott azelőtt együtt raboskodott és most mint jóviseletü feltételes szabadságra van bocsájtva. Több napig nézegette és leste a püspöki templom renoválásán foglalkozó több száz munkás közt, mig végre jól szemügyre vehetvén, gyanuja meggyőződéssé vált, ekkor a rendőrségnél jelentést tett, mire az álnév alatt lappangó Hatost azonnal elfogták. Eleinte mindent tagadott, de egy helybeli pénzváltó könyvvivője, ki Hatosnak tavaly még őrmestere volt Kanizsán, hirét vevén a dolognak, felment a rendőrségre, hol Hatossal szembesitve, azonnal felismerte, erre Hatos sem tagadta többé kilétét. Vasarnap reggel átadták a katonai hatóságnak, mely egyéb szállitó eszköz hiányában egy omnibuszt bérelt ki, melyen hat szuronyos katona közt vitetett át a katonai fogházba és onnan még az nap este tovább vitték Nagy-Kanizsára. — Megmutatta Hatos Pécsett a rendőrségnél azt is, hogyan képes ő a legszorosabb békót is ugy levetni, mint más a finom keztyüt. Igy tett az ujépületben is, a hol látván a tisztogatáskor uralkodó általános zavart, és tapasztalván, hogy az őr mindenkit, a ki azt mondja, hogy «ordonáncz», kibocsát, ő is bátran oda ment az őr elé, és kérdésére oda vetette az «ordonáncz» szót, mire akadálytalanul az utczára jutott.

Egy másik tudósitónk irja Pécsről:

Volt városunkban egy *Striczki* nevü egyén, ki *Lipótvárott* Hatossal együtt volt elzárva. Ez egyént, mint Hatos barátját bizta meg a rendőrség avval, hogy ha Hatos Pécsre jő, jelentse be. Tegnap d. u. 2 ó. jött Striczky és jelentette, hogy látta Hatost, ki a helybeli elemi iskola építésénél munkálkodik. *Vaszary* rendőr főbiztos két hajduval rögtön elfogta. Hatos mindent tagadott, mig egy málomi embert be nem hoztattak, ki szintén Hatos ismerőse. Ez ember szembesittetvén Hatossal, midőn kérdezték töle ismeri-e, rögtön válaszolt: «Igen, ez Hatos Sándor.» Hatos ezután bevallotta, hogy ő az. Enni kért, adtak neki rostélyost, bort és szivart. Hatosnak igen jó kedve van. Élczel a körözö levélre és az ahhoz mellékelt arczképre. Azt mondja, hogy midőn Pécsre jött, elment a városházára s megnézte a kifüggesztett körözést és arczképet, de egészen megnyugodott akkor, midőn látta, hogy az egy cseppet sem hasonlit hozzá. Es ez való. — A hanyagul készitett nyomozólevél és a régi arczkép mellet nem csoda, ha oly sokáig bujdoshatott. Csakis rendőrségünk ügyességének köszönhetjük, hogy megkerült. Az arczkép bajusz és szakál nélküli, mig Hatosnak bajsza és szakála van. Elfogatásakor katonazubbonyt hordott czivil nadrág és kalappal. Kérdeztem Hatostól: «Sándor, hogy érzed magad?» mosolyogva felelt: «Uram, egész jól, jó kedvem van, miért ne lenne, hisz pár nap mulva ugyis felkötnek.»

*

Egy könyomatu lap a következőket közli: Hatos elszökése óta nem sokat változott, csupán arczbőre még jobban megbarnult, mondhatni megfeketedett s izmai a már azelőtt athleta-termetü férfinak még erősebbekké lettek. Magaviselete most is daczos, kihivó, söt most bizonyos vakmerőséggel párosult; fejét büszkén daczosan fennhordja mint a ki önmagával s az élettel már leszámolt. Megérkezése után dr. Paulus Lajos őrnagy hadbiró azonnal kihallgatás alá vette s a kihallgatás délután 5 óráig szakadatlanul tartott.

Hatos megszökésének részleteit dr. *Albinovszky* Gyula százados hadbiró, a ki a vizsgálattal meg volt bizva, a szökés megtörténte után nem sokára kideritette. A vizsgálat ugyanis kitüntette, hogy Hatos a szökés napján magát betegnek jelentette s mint ilyen a fegyenczek délutáni sétájában nem vett részt, hanem a közös dolgozó-szobában maradt, melyben naponkint a fegyenczek megszabott időben dolgozni szoktak. E szoba mellett van egy másik kisebb szoba, a melyben a fegyenczek által készitett papir dobozokhoz szükséges papirkészlet áll. Hatos a kezén és lábán alkalmazva volt s lakattal bezárt lánczot az egész betegséget szinlelt napon át egyik lánczszemnek a mosikhoz való dörzsölése által lazitotta s midőn az már eléggé vékony volt, óriási erejével a kezén lévő vaspántot szétzuzta s ily módon lánczaitól megszabadulván, a dolgozó szoba mellékszobájának ajtaját — melynek benyomásához, mint a szakértői vizsgálat megállapitotta, roppant erőfeszités kellett — benyomta. Itt felvett az ott készletben volt beirott papirosok közül egyet, azt szépen összehajtogatta s bátran kilépett a hátulsó udvarra. Kopogtatott a kapuőrnek, s kezében tartva az iratot, jelentette, hogy ő ordináncz, e levél továbbitásával van megbizva, mire a kapus gyanutlanul kibocsátotta öt a kapun. — A szökést maga a kapus akkor fedezte fel, midőn hajnalig hiába várta az ordináncz viszszatérését és erről jelentést tett. — Az őrt természetesen a vizsgálat után rögtön elzárták, ki azzal védekezett, hogy ő nem ismerte fel Hatost, a ki láncz nélkül és katonai ruhában volt. Hogy a megtartott vizsgálat a szökés részleteire nézve a valót deritette ki, ma igazoltatott, midőn Hatos bevallotta azt ugy, amint fent megirtuk. Midőn Hatos megszökött, kettős rablógyilkossági ügye már közel volt végbefejezéséhez, a mennyiben csupán a meggyilkolt utódainak kihallgatása volt még hátra. E kihallgatás Hatos szökése óta befejeztetett s most már az ügy teljesen megérett s a mennyiben Hatos szökése óta még valamely büntényt el nem követett, ügye itélet alá fog bocsájtatni s az itélet előre láthatólag *kötél általi halálra* fog szólani, mert a katonai törvénykönyv illető szakaszai nemcsak a rablógyilkost sujtják kötél általi halállal, hanem azt is, a ki katonai fegyverét gyilkos szándékkal használja, habár a gyilkosságot tényleg nem is követte el. Annak felderitése czéljából, hogy Hatos, Pécsett volt tartózkodása alatt, nem-e követett el valamely uj büntényt, mely ujabbi vizsgálatot igényelne, dr. Albinovszky százados hadbiró Pécsre utazik. Pécsett történt elfogatása alkalmával Hatos — a ki már az általa korábban viselt Horvát név alatt ez izben már négy évi börtönre volt itélve — tagadta személyazonosságát, de a mindkét szeme mellett és alsó ajakán látható szemölcs elárulta őt és midőn erre figyelmeztették és arczképét is előmutatták, meghökkent és bevallotta, hogy ő az, a ki az uj épületből megszökött. A ma megtartott vizsgálat főleg oda irányult, hogy a rablógyilkos miként szökött meg és mit tett szökése óta? Vallomásai azonban semmi ujat sem derítettek fel.

*

Hatos az ujépületben. Még vasárnap este értesitette a pécsi térparancsnokság a budapesti térparancsnokságot, hogy hétfő reggel a 9 órai vonattal Hatos a szükséges őrizet kisérete mellett a fővárosba érkezik. A térparancsnokság erről értesitést küldött a rendőrkapitánysághoz és a katonai törvényszékhez és megtette a kellő előkészületeket, hogy a megszökött rablógyilkos kellőkép fogadtassék. A rendőrség husz lovas rendőrt egy biztos vezetése alatt állitott a térparancsnokság rendelkezésére, de ez, minden feltünést elkerülni óhajtva, ez ajánlatot nem fogadta el. Tegnap reggel 8 órakor az ujépületet a XVI. katonai kórház betegkocsija hagyta el, és áthajtott Budára. A kocsi után, mint rendesen a kórházi személyzet egy embere ment, benn azonban nem betegek, hanem *Gábriányi* ezredes térparancsnok szolgálati tisztje, *Binder* százados és *Veisz* Adolf, az ujépület tömlöcztartója ültek. Egy jó negyedóráig várt a kocsi az indóháznál, mig végre berobogott a vonat. Elébb kihagyták szállni az utasokat, akkor egy harmadosztályu kocsiból kiszállt szuronyos fegyverrel egy őrvezető, utána 3 ember, ezek után pedig hatos, keze-lába lánczra verve. Hatos után még három ember szuronyos fegyverrel és legutoljára az őrizet parancsnoka, egy őrmester hagyta el a kocsit. Körülvették Hatost és kikisérték az indóház elé. Mivel Hatos jövetelét nem tudták, alig volt egy-két ember ott. Az őrmester a rabot átadta Binder századosnak, ez pedig, miután Veisz tömlöcztartó azonosságát konstatálta, a tömlöcztartónak. Hatost most a kocsiba ültették, jobbra balra a padon két ember mellette, szembe vele pedig a tömlöcztartó négy emberrel. Binder százados, hogy semminemü feltünést ne keltsen, gyalog sétált egy kissé oldalvást a kocsi megett. A kocsi ajtajánál, mint rendesen, ha katona-beteget szállitanak, az egészségügyi osztály egy embere állt. A kocsi semmi feltünést nem keltve, áthajtott Pestre, a Zrinyi, Nádor és Bátori utczákon át a hold utczába, hol a pavillon V. mellett levő kapun át behajtott az udvarba. Itt ugylátszik tudták Hatos érkezését, és óriási néptömeg várta a kapu előtt a «betegszállitó» kocsit. Hatost tüstént bevezették földszintes czellájába, ugyanabba, melyben volt. Szobájának ablakai a hold-utcza felé, az uj épület hátsó, 10-ik számu hosszu udvarába nyilnak. Ez ablak alatt folytonosan jár egy őr, ajtaja előtt is délután 2 óra óta egy külön őr áll. Hatos, ki mielőtt kiszabadult, piros pozsgás szinben volt és fogolytársaival szeretett élczelni és adomákat mesélgetni, igen lesoványodott, halovány és komor. Egész utján Pécsről Budapestig egy szót sem szólt, csupán midőn a tömlöcztartónak adták át, mondá gunyos mosolyra erőltetve ajkait: «*Adjon isten jó napot profóz ur!*» «Adjon isten!» volt a válasz. Hatos félig még katona ruhában volt. Sapkája helyett félmagas kalapot szerzett; kabátja az, melyben megszökött, gombjait a pécsi katonai börtönben kifényesitette, nadrágot szerzett magának valahol, sötét barna kelme, lábbelije is a századtól kikapott baka-csizma.

Hatost d. u. 4 órakor *Paulus* hadbiró-őrnagy kihallgatta. Ismét felülkerekedett benne a vig elem, a folyosón végig menve, az őrökhöz élczes megjegyzéseket intézett; és a hadbiróhoz belépve, mosolyogva mondá: «*Őrnagy ur, jelentem alássan, ismét itt vagyok.*» A hadbiró kérdésére, megszökése óta nem-e gyilkolt valakit meg, önérzettel felelé: «Becsületes módon akartam megélni, különben nem mentem volna napszámosnak. Két-három hét mulva önkényt jelentkeztem volna; élni akartam még nehány napig. Sajnálom, hogy elfogtak, mert jól viseltem magamat; ma-holnap éjjeli őrnek léptettek volna elő.» — Hatos mitsem tudott arról, hogy társai jelentették fel, azt hitte, hogy a rendőrség jött nyomába. Midőn a vizsgálat alatt a hadbiró egy perczre kiment a szobából, Hatos oda fordult az őrhöz: «Legalább engednének ülni, már belefáradtam ebbe a sok haptákba.» A vizsgálatot holnap kedden tovább folytatják, mivel Hatos a gyilkosságra még nem tett kimeritő vallomásokat. Szobája — a 4-ik szám, egy 8 lépés hosszu, 6 lépés széles czella, melyben rajta kivül még négy fogoly van. A szoba bal oldalán egy 6 lépés hosszu, fél méter magas «prits» van, ezen öt szalmazsák, az ajtóhoz legközelebb — Hatosé. Van még a szobában egy egyszerü 3 lépés hosszu asztal, mellette paddal. Az ajtónál egy kanna viz és egy fapohár. A szoba közepén lefügg egy lámpa, mely egész éjjen át ég, ez vas hálózattal van körülvéve, hogy a foglyok ne juthassanak a tüzhöz. Az ablakokon 4—5 cmt. vastag vaskereszt-rács van, e megett pedig vastag vas hálózat. Az ajtóban egy 10 négyszegczentiméter lyuk van kimetszve, melyen át az ajtó előtt járkáló őr betekinthet. Hatos fogolytársaival igen szivélyesen beszél, szünetlen adomákat beszél nekik. Panaszkodik, hogy nem adnak neki dohányt, és igen elismerőleg nyilatkozik a pécsi polgármesterről, a ki «virdzsinát» adott neki, «a mennyi csak kellett.»

Hatos elhagyva az ujépületet, átment Budára és a promontori vámon át távozott a fővárosból; Promontoron tul felkéredzkedett egy földmives kocsijára, az felvette és ugy ment tovább, 3 nap alatt hol gyalog, hol kocsin Pécsett volt. Ott mindösszе 24 napig volt. Pénteken, e hó 6-án ismerte öt fel Stritzky Imre, kivel együtt Lipótváron volt bezárva. Mivel azonban Hatos mint Horváth József szigetvári lakos adta ki magát, Stritzky várt, mig Hatos — ki egész nap nem beszélt, meg fog szólalni. Szombaton csakugyan beszélt egy-két szót, és Stritzky felismerte hangját is. Tüstént a kapitányságnál jelentést tett, ez befogta Hatost. Hatos elébb tagadta, hogy ő az, de Stritzky visszaemlékezett, hogy a közel Malom helységben van egy Szomor Ferencz nevü egyén, kivel együtt voltak Lipótvárban. Ezt beidézték és ez is megismerte Hatost. Többé nem tagadott; és reggel átadták a katonai parancsnokságnak. Onnét tegnap este küldték Veszprémbe, ma reggel pedig érkezett Budapestre. *Edelsheim-Gyulay főhadparancsnok fenntartotta magának, hogy a halálos itéletet ő fogja megerősiteni* eshetőleg a kegyelmi kérvényt hozzá intézzék. A vizsgálat e hó vége előtt alig lesz befejezve, mivel, mint emlitők, a kétszeres gyilkosságról még nem tett kimeritő vallomást.

GYÁSZROVAT

Matolay Elek köz- és váltó-ügyvéd, a nemzeti tornaegylet elnöke, elhunyt 47 éves korában. Hosszu évek során át lakott a fővárosban és tehetségével, modorával, egyenes jellemével számos jó barátot, hivet szerzett magának; minden körben, hol megfordult, tisztelték, becsülték. Egy ideig mint gyakorló ügyvéd is müködött, utóbb a nemzeti tornaegyletnek, melynek kezdettől buzgó tagja, egyik alapitója volt, elnöke lett és teljes buzgóságával azon törekedett, hogy felvirágoztassa. Tevékenyebb, áldozatkészebb elnököt nem találhatott volna az egylet; az athletikai klub megalakulása után a tornázás kérdésében szakavatott czikkei jelentek meg, mely képes volt ujabb hiveket szerezni a tornának. Matolay mint a főváros bizottsági tagja, a legszorgalmasabbak egyike volt. Itt is a tornatanitás volt kiváló figyelme tárgya, de ezen kivül egész lélekkel csüngött minden oly törekvésen, a melynek czélját a magyarosodás s a közigazgatás nemzeti jellegének erősitése képezte. Matolay tagja volt a tüzoltói s a közrendészeti bizottságnak s mindenütt eszmékkel állt elő. Gondolkodó agyában tervek születtek, a miknek ápoló dajkája a hazafias érzelem vala. Mint a főváros németségének engesztelhetetlen ellensége, sokat tett arra több tevékeny társával, hogy a főváros képviselete a magyar nyelv uralmát minden téren megszilárditotta. — A hol az erkölcstelenség és németség karöltve igyekvék s fájdalom, igyekszik ma is Budapest lakóit és látogatóit kellemetlen emlékekkel birni keserü kifakadásra: az énekes mulató helyek szigoru megrendszabályozása körüli mozgalom részben az ő müve volt. A főváros hozott is rendszabályt 1881. elején, — de az a kormány által maig sem erősittetett meg. Utolsó fellépte a városnál a szabadság-szobor bizottságában volt, midőn kikelt az opportunisták egész csapatja ellen, kik a függetlenségi harcz történeti jelentőségének megtagadására tettek kisérletet. Egy idő óta betegeskedett, de szivós természete sokáig daczolt a kórral. Aki ismerte, nincs olyan, ki ne fájlalná elhunytát; a torna-egylet csarnokán s a két városházán gyászlobogó hirdeti elhunytát.

Bár azok közé tartozott, kikre hallgattak — mégis szegényen halt meg. Legyen áldott emléke. — *A budapesti* budai tornaegylet Matolay Elek temetésén testületileg fogván részt venni, félkéri a tagokat, hogy f. hó 10-én d. u. ¼4 órakor a budai hidfőtéren összegyülni sziveskedjenek. — *A budapesti ügyvédi kör* választmánya, Matolay Elek gyászos elhunyta fölötti fájdalmának kifejezést adva, elhatározta, hogy az elhunyt iránti fájdalmát jegyzőkönyvileg megörökiti, kegyeletének kifejezése s érdemeinek elismeréseül koporsójára koszorut tesz s a temetésen testületileg megjelen. Összejövetel f. hó 10-én d. u. ¼4 órakor a kör helyiségeiben.

A *magyar athletikai klub* tagjai kedden délután gyülekeznek az egyleti helyiségben, hogy Matolay Elek, a nemzeti torna-egylet elnökének temetésén testületileg részt vegyenek.

A nemzeti tornaegylet által kiadott gyászjelentés igy szól: A magyarországi tornatanitók egylete mélyen megszomorodva jelenti egyik legbuzgóbb alapitójának s szóban és tettben nagyérdemü elnökének *Matolay* Eleknek e hó 9-én történt gyászos elhunytát. A felejthetlen tagtárs és vezér földi maradványainak eltakaritási szertartása e hó 10-én délután 4½ órakor a nemzeti tornaegylet csarnokából (VIII., ősz-utcza 26. sz.) fog kiindulni.

A *család* a következő gyászjelentést adta ki: Zolnai és nagyszalatnyai Matolay Etele zemplénmegye alispánja s neje Szerdahelyi Amália, leányuk Zsófia, Matolay Ida, özv. Matolay Viktorné szül. tasnádi Nagy Ida, s gyermekei Béla, Gábor és Károly, özv. Matolay Gyuláné szül. Juhász Petronella s gyermekei Jolán, Mária, Rozália, Margit, Etelka és Géza, valamint a nagyszámu rokonság nevében, mély fájdalommal jelentik felejthetlen testvérjük, sógoruk, nagybátyjuk, illetőleg rokonuk zolnai és n.-szalatnyai Matolay Elek ügyvéd, budapest föv. törv. biz.-tagja, a nemzeti tornaegyletnek elnöke, a magyar országos tornanitók egyletének elnöke, az országos közoktatási tanács tagja, a budapesti ügyvédi kamara és a budapesti ügyvédi kör választmányi tagja, Budapest belvárosi társaskör választmányi tagjának stb. ápr. 9-én reggeli 4½ órakor élete 47. évében történt gyászos elhunytát. Az engesztelő szent mise áldozat f. évi április hó 11-én délelőtt 10 órakor fog a sz. Ferenczrendiek templomában a Mindenhatónak bemutattatni.

A dynamit-összeesküvők.

London, április 8.

A dynamit-összeesküvőket tegnap hallgatta ki először a bow-streeti rendőrbiró. A közönség kiváncsisága rendkivüli volt; mindazáltal csak kevés kiváltságosnak jutott a szerencse, hogy bejusson a terembe, mert a rendőrség tüntetéstől tartott. Először a rendőrök adták elő az elfogatások már ismert részleteit. *Norman, Dalton*, dr. *Gallagher* és *Wilson*, a vádlottak, igen nyugodtan viselték magukat. *Norman* azt mondja, hogy ő nem tudta, mi van a nála talált ládában; ő csupa szivességből hozta el egy amerikai kérésére és Londonba foglalkozást keresni jött. *Dalton* (a kit állitólag O'Connornak hivnak az igazi nevén) tagadja, hogy ő összeköttetésben állott volna a többi vádlottal. Dr. *Gallagher* azt állitja, hogy a nála talált szerek orvosságok, a miket be kell venni az embernek! Nem tud hova lenni bámulatában annak a hallatára, hogy van olyan harisnya, a melyik fel is robbanhat. — A biró a foglyok ama kérésének, mely szerint adják vissza a tőlök lefoglalt pénzeket, nem adatott hely, valamint azt a kivánságukat sem teljesité a biró, hogy szabadlábra helyeztessenek.

*

A Londonban fogva levő ir összeesküvők ellen nemsokára megtartandó esküdtszéki tárgyalás folyamán, mint hire jár, be fog bizonyodni, hogy a most Mexikóban tartózkodó *Tynan* Patrick, az egykori kingstowni papirkereskedő, nem más, mint a titokzatos «Nr. 1», és ki fog derülni, hogy az összeesküvők tömérdek pénzt kaptak töle czéljaikra. Tanuk fogják vallani, hogy *Mullet* James a «Nr. 2», *Carey* James a «Nr. 3», *Curley* Dániel a «Nr. 4» és Caffrey a «Nr. 5». Ez az öt ember volt a «Nr. 1» elnöklete alatt a dublini «legyőzhetetlenek» direktóriuma.

*

London, ápr. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) A rendőrség ismét elfogta az amerikai dynamit-szövetség két ir emisszáriusát: *Curtin és Ausburghe* nevüeket. A *robbantó anyagok* magánemberek által való tarthatásáról szóló törvény módositását az alsóház mai ülésén sietve fogják letárgyalni; a bill holnap már a felsőház előtt lesz. Mint hire jár, az uj törvény *husz évtől életfogytiglan terjedhető fegyházzal* fogja büntetni azokat, a kik bünös czélból robbantó szereket gyártanak vagy ilyeneket birtokukban tartanak. A billnek alkalmasint *visszaható erőt* is fog adni a parliament.

London, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A N. Fr. Presse értesülése: A féniek dynamit-összeesküvése uralja ugy itt, mint Dublinban a helyzetet. Ma *a rendőrség ismét hat amerikai irlandit fogott el*, kikre alapos gyanu van, hogy részesek a dynamit-összeesküvésben. *Száz más elfogatási parancs vár végrehajtatásra.* Állitólag Glasgowban is fogtak el uj czinkosokat. A kormány chemikusai egyre a robbantó-anyagok vizsgálatával és megsemisitésével foglalkoznak; csak tegnap *hét akó nitroglyczerint* pusztitottak el.

London, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) *Harcourt* az alsóházban előterjeszté a *robbantó anyagok* gyártása és birtokban tartásának *megbüntetéséről* szóló billt. A bill következőképen intézkedik: «A ki életet és vagyont fenyegető robbanást idéz elő, *életfogytiglan tartó fegyházzal* büntettetik, még az esetben is, ha emberben nem esett kár. A ki robbantást megkisérel vagy robbantás czéljából explodáló anyagokat tart birtokában, *husz évi fegyházzal* fenyittetik, még ha nem is történt robbanás. Explodáló anyagok gyanus körülmények közt való gyártása vagy birtoklása *tizennégy évig terjedhető* börtönnel büntettetik. Az elkövetett büntettre szabott büntetés éri azt is, a ki pénzek gyüjtése, rejtegetés, anyagok beszerzése vagy bármely más módon hozzájárul a föntemlitett bűntények elkövetéséhez avagy bármi módon segitségre van azokban. A vádinditvány tétele és az eljárás hivatalból történik. Az az alapelve, mely szerint *a tanunak semmi olyast nem kell vallania, a mi által magát vádolhatná, ezentul nem érvényes. Harcourt* a bill miatt a napirend felfüggesztését kérte és reméli, hogy a törvénymódositást *még az éjjel áttárgyaltatja.* A bill fölött remélhetőleg holnap már a felsőház fog tanácskozni, miután azt *rögtön a királynő elé terjesztik, szentesités végett.*

London, ápr. 9. A robbanó anyagok készitéséről és elárusitásáról szóló törvény megváltoztatását czélzó törvényjavaslatot a parlament tagjai közt már ki is osztották. A törvényjavaslat szerint a robbanás rendezői és azok bünrészesei valamint a bünös czélokra használt ilynemü anyagok készitői és azok az egyének, kik ilyen anyagok hová forditását igazolni nem képesek, két évtől husz évig terjedő kényszermunkával büntetendők. Mindenki, a ki a törvényben elősorolt büntettek elkövetésében bünrészes, a hütlenség büntettét követi el.

London, ápr. 9. Az alsóház a robbanó anyagokról szóló törvény megváltoztatását czélzó törvényjavaslatot változatlanul és szavazás nélkül végleg elfogadta. A törvényjavaslat most már a felső házba fog benyujtatni.

*

Newyork, ápr. 6. *O'Donovan Rossa* ma kijelentette, hogy a «csatározók» most kezdenek Angliának befüteni; azt is emlitette, hogy a dynamit-politika javára most igen bőven folynak be pénzadományok.

TÁVIRATOK.

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) Dr. *Klaics* képviselő valóságos ultimátumot intézett dalmát kollégái nevében a jobboldal végrehajtó bizottságához. Kijelenté, hogy ha vissza nem vonják *Jovanovics* báró helytartónak a német nyelv használatáról kiadott rendeletét, akkor a dalmát képviselők távol maradnak a háztól s a többség vezetői megláthatják, hogy mikép viszik keresztül az iskolai törvény novelláját. Ez a fenyegetés nagy ijedelmet okozott a jobboldal soraiban s a végrehajtó bizottság sietett elküldeni *Riegert* és *Grocholszkit Taaffe* grófhoz, hogy háritsa el a szerencsétlenséget s ama rendelet visszavonása által téritse vissza a haragos dalmát urakat Clam gróf hivei közé. Mint a «Pokrok» jelenti, a kormány törvényjavaslatot terjeszt a ház elé, mely «szabályozza» a horvát nyelvnek Dalmácziában való használatát. *Jovanovics* báró helytartó rendeletét egyszerüen visszavonják.

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) A Pol Corr. egyik sugalmazott levele értelmében, az *olasz-osztrák-német szövetségről* szóló jelentés «Ballon d'essai»-nek tekintendő, mely alighanem párisi gyártmány. Az illető sürgönyt — bár az Rómából van keltezve — sem Rómában, sem máshol Olaszországban nem adták fel. Indiskréczió nem forog fenn, hanem csak arra nézve tesznek kisérletet, hogy önkény és kombinácziók terjesztése által a valódi tényálladékot kipuhatolják.

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A könnyü robbanó és repesztő anyagok vizen szállitásánál fenálló szabályokat megszigoritották és az erre vonatkozó miniszteri rendeletet legközelebb közzéteszik.

Prága, ápril. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) A cseh egyetemi olvasókör volt elnöke, *Hübner*, kiről azt állitották, hogy a kuchelbadi zavargásokat kezdeményezte, *agyonlőtte magát.*

Ragusa, ápril 9. (Az «Egyetértés» távirata.) Az itteni török főkonzult *Danisch* Efendit állitólag cetinjei küldetéssel fogják megbizni.

Berlin, ápril 9. (Az «Egyetértés» távirata.) A «Köln. Ztg.» a «Nordd. Allg. Ztg.» czikkére a következőket irja: E czikk nagy érdeklődést kelt és általában ugy magyarázzák, hogy ha nincs is szövetség a három hatalom között, de tárgyalások folytak a béke közös fentartása végett.

Róma, ápr. 9. A szenátus ülése. A külügyminiszterium költségvetésének tárgyalása. *Musolino* a Tunisz és Egyiptomban követett olasz politika ellen emelt vádat alaptalannak tartja. Eszszerütlen és Olaszországra nézve költséges lett volna, ha Olaszország Anglia azon felszólitásának, hogy a cselekvésben részt vegyen, eleget tett volna. Szóló azonban a kabinetnek a keleti kérdésben követett politikáját nem helyesli.

Róma, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Ferencz József király *Federico Torre* vezérőrnagynak a Lipótrend nagykeresztjét adományozta.

London, apr. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) Mint hallatszik, *lord Granville* nem idegenkedik attól, hogy az Angolország és Portugália közt felmerült kérdések eldöntését — a Kongo területet illetőleg — választott biróság elé terjeszsze. Egyiptomból ide érkezett hirek szerint a *kedive* folyvást gyengélkedik.

Dublin, ápr. 9. A *phönixparki* gyilkossággal vádolt egyének ellen a pör ma vette kezdetét.

Páris, ápr. 9. Azt a hirt, hogy Francziaország külföldi képviselői közül többen leköszönnek, megczáfolják. Montceau les Minesben a munkavezető lakásán mult éjjel *dynamit-robbanás* volt. A kár jelentéktelen.

Páris, ápr. 9. A «*République Française*» a «*Norddeutsche Allgemeine Zeitung*» czikkére válaszolva, következőleg nyilatkozik: Mi szomszédaink intézményeit nem szoktuk dicsérni vagy gáncsolni, kiméljenek meg tehát bennünket is attól, hogy azon alkotmányra nézve, mely nekünk megfelel, tanácsokat osztogassanak. Francziaország a külfölddel szemben ugy a köztársasági, mint a monarchikus kormányforma alatt, Francziaország marad minden jelző nélkül. A «*Soleil*» ugy nyilatkozik, hogy senkivel sem hitethetik el, hogy ha az országban ismét a monarchikus kormányforma állittatnék föl, Francziaország esztelen kalandokba rohanna és azon ábrándoznék, hogy Olaszország felét a maga számára szerezze meg, a másik felét pedig a pápának adja.

Pétervár, ápr. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) Pol. Corr. Itt az a hir kering, hogy a császári pár moszkvai utazását egy körutazás fogja megelőzni. *Nikolajevics Konstantin* nagyherczeg daczára az ellenkező hireknek, a koronázásnál jelen lesz. *Albert* porosz herczeg katonai küldöttség élén jön Moszkvába a koronázási ünnepélyhez. A varsói városi tanács az ottani koronázási ünnepélyek részleteit megállapitotta és azokat jóváhagyás végett már felterjesztette.

Pétervár, ápr. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) *A czárkoronázásra* a külföldi udvarok mintegy kétszáz személyt jelentettek be, a kik számára az udvari miniszterium pompás lakásokat rendez be. A koronázásnál 121 tábornok és 4217 törzstiszt lesz jelen; 55,000 katona fog személyenkint egy külön ez alkalomra nyomott ezüst rubelt kapni. A czári istállóból 23 aranyozott fogatot szállitanak Moszkvába. A Novosti irja, hogy a Chlebnikov czég megrendelést kapott husz jelvény készitésére, a melyet a hirlaplevelezők fognak hordani a koronázás tartama alatt. Jelvény gyanánt toll fog szolgálni, a melyen orosz és franczia nyelven e felirat lesz: «Levelező.»

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) Az «Extrablatt»-nak jelentik Pétervárról: Ma az a biztos hir kelt szárnyra, hogy a *czárkoronázás elhalasztását* tervezik. A rendőrség ugyanis legközelebb iratokra bukkant, a melyekből kiderül, hogy a nihilisták erős elhatározása a koronázást minden eszközeikkel megakadályozni, ha a czár előbb szabadelvü reformokra nem szánja el magát.

Athen, ápr. 9. (Az «Egyetértés» távirata.) Pol. Corr. A Trikuped kabinet, *Contostavlónak* mint külügyminiszter — belépése által ujjáalakult. Contostavlo ideiglenesen a pénzügyet fogja vezetni, mivel *Calliga* pénzügyminiszter hosszabb ideig szabadságon lesz. — A bolgár fejedelem e hó 22-diki fogadására nagy előkészületeket tesznek. *Nikolajevics Konstantin* nagyherczeg Brindisibe utazott.

Belgrád, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Mult éjjel két órakor érkezett ide Karloczáról *Mraovits* metropolita, kiséretével. A kikötőnél számos tisztelője és a praefektus fogadták. A metropolitai lakban nagyszámu papság, *Novakovits* miniszter és a polgármester tisztelegtek. A nap folyamában a testületek üdvözölték a metropolitát, s később *Garasanin* és *Mijatovits* miniszterek látogatták meg. — Sabaczi püspöknek *Pantelics*-et emlegetik. *Bogicsevics* bécsi szerb követté neveztetett ki.

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, ápr. 9. Gróf *Szapáry* Gyula pénzügyminiszter tegnap és ma *Dunajevszky* pénzügyminiszterrel hosszabb ideig konferált. Remélhető, hogy a szeszadó-reformra vonatkozólag a mindkét részen levő kormányok közt most már megállapodás jött létre, jóllehet e reform a folyó évben már nem fog hatályba léphetni.

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A «N. Fr. Pr.» értesülése szerint a tőzsdén elterjedt ama hir, hogy a *magy. 4%-os aranyjáradék* átviteli árfolyama 76 frttal aranyban volna megállapitva, minden alapot nélkülöz. A konzorczium még nem jutott határozathoz; az árfolyamra vonatkozó tárgyalások sok ügygyel-bajjal járnak s e hó 16-ika előtt aligha fognak bevégződni.

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A «W. Allg. Z.»-nak Budapestről táviratozzák, hogy az aláirási felhivás szerdán avagy legkésőbb csütörtökön este közzé fog bocsáttatni. A *magyar 6%-os aranyjáradék* birtokosai mérsékelt praemiumban fognak részesittetni; e mellett a nagyobb pénzpiaczokon nagyobbmérvü becserélések már biztositva volnának.

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az igazgatóság és a nagyobb részvényesek között történt egyezség szerint a folyó hó 25-én tartandó közgyülésen *Dutscka* Vincze és dr. *Mauthner* Fülöp fognak az északi vasut igazgatóságába tagokul beválasztatni.

Athén, ápr. 9. A különbözeti vámok életbeléptetése a Francziaországból és Ausztria-Magyarországból érkező árukra nézve bizonytalan időre elhalasztatott.

Páris, ápr. 10. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) **Boulevard-forgalom** 9 ó. 40 p. este. 3%-os járadék 79.80, 5%-os járadék 113.85, olasz járadék 91.45, ottomán bank 767. Javult.

Az iparoktatás és az ipartörvény.

Az első foku mesterinas iskolák szervezéséről szerkesztett jelentésemet, melyet a vidéki iparviszonyok jellemzésével és az iparosok kivánságainak hangsulyozásával hoztam kapcsolatba, a «Nemzet» 91. és 92. száma beható birálat alá vonta, illetőleg a jelentésben hangoztatott kivánalmakkal szemben e lap igyekezett az ipartörvény módositása kérdésében azon álláspontot védelmezni, melyet némely elméleti tudósok, kik az iparviszonyokat soha gyakorlati szempontból nem tanulmányozták, elszigetelt álláspontjukban ma is elfoglalni jónak látnak.

Figyelemmel átolvasva a hosszura nyujtott birálatot, meggyőződtem róla, hogy a «Nemzet» czikkirója szorgalmasan olvasgatta régi ipartörvényeinket, figyelemmel kisérte a külföldi mozgalmakat e téren s tudomással látszik birni Francziaország, Belgium, Németország és Ausztria ipartársulati, és iparoktatási viszonyairól. De meggyőződtem arról is, hogy a czikkiró hazai iparviszonyainkat gyakorlati tapasztalatok alapján a legtávolabbról sem ismeri, sőt, hogy az ipartársulatok szervezésének kérdésével is oly fölületesen foglalkozott, hogy sem ezek föladatáról, sem ezek hatásköréről magának tudomást szerezni nem volt képes.

Mert ha a czikkiró nemcsak az ipartörvény 106. §-át olvasta volna át, hanem tudomást szerzett volna arról a mintaszabályzatról, melyet a kormány az iparegyesülettel együtt még 1872-ben oly czélból dolgozott ki, hogy az a létesitendő ipartársulatoknak mintául szolgáljon, akkor nem koczkáztathatna oly nagyon is merész állitást, hogy az ipartörvénynek és az ipartársulatoknak az iparoktatással semmi közük. Az emlitett mintaszabályok 2. §-ának 5. pontja értelmében *az ipartársulat előmozditja az iparban foglalkozó tanonczok és segédek általános és szakbeli kiképzését, különösen az által, hogy a fenálló vagy létesitendő tanonczi és szakiskolákat segélyezi s azok pontos látogatását saját körében előmozditja.* Egy másik feladata az ipartársulatoknak: *a munkaadó és munkások közötti viszonyban szigoru rendet meghonositani és az erre vonatkozó intézkedéseket létesiteni.*

A szabályoknak ezen intézkedései a mai viszonyok között, midőn az tartozik az ipartársulat kötelékébe, a kinek kedve van, s a ki nem akar belépni, az kivonja magát a társulat fegyelme és határozatai alól: legalább is illuzorius. Mig ellenben ha minden nagyobb városban létesülne egy szervezett, erős ipartársulat, melynek kötelékébe minden iparos belépni köteleztetnék, az ipartársulatok hatalma és tekintélye megalkotná a kellő rendet és szervezetet arra nézve, hogy a törvénynek a tanonczok felfogadására, felszabaditására, iskoláztatására s a többire vonatkozó rendelkezései az önálló iparosok és a jövő iparos nemzedék érdekében is szigoruan betartassanak. Sőt gondoskodnék arról is, hogy a segédek elméleti képzettségének előmozditására szintén külön tanfolyamok létesittessenek, a mint ez Szegeden, Szolnokon, Kolozsvárott, Szombathelyen és még néhány más városban eddig is legnagyobbrészt a társulatok kezdeményezésére — történt. Gondoskodhatnék az iparbizottságok, békéltető bizottságok s mindazon intézmények megfelelő szervezéséről, melyek a munkaadók és segédmunkások közötti viszony rendezését czélozzák, melyek azonban a mai szabad társulás mellett csak irott malaszt maradnak.

De van még más összefüggés is az ipartörvény és iparoktatás között. Egy nagyobb magyar városban hallottam, hogy 430 iparos tanuló közül csak alig 200 jár iskolába. Megkérdeztem az iparhatóság fönökét, a főkapitányt, hogy mért nem él törvényadta jogával, mért nem szoritja az összes iskolaköteles gyermekeket — esetleg munkaadóik törvényengedte megbüntetése mellett — az iskola pontos látogatására. A főkapitány erre elmondja, hogy ő családos ember, hét gyermek atyja, hivatalából él, hatesztendőnkint ujra választják és ha ő az iparosokat 20—200 forintos birságokkal illetné, sohse lenne többé ujra megválasztva. Ehhez hasonló esetek nem állanak elszigetelten. Ha azonban az ipartársulat gyakorolná az ellenőrzést hivatalból, sem a birságolás, sem a kötelesség teljesitésére való figyelmeztetést az illető iparosok nem vehetnék zokon. De ez ellenőrzés sikeres keresztülvitelére elkerülhetlenül szükséges, hogy *minden* iparos tagja legyen az ipartársulatnak.

Még két állitásra kell reflektálnom. Az egyik állitás azt mondja, hogy az ipartársulatok egyiránt nem tettek semmit az iparos-oktatás érdekében. A czikkiró ur roszszul van informálva. Szeged, Szolnok, Arad, Debreczen, Kolozsvár, Brassó, Segesvár, Beszterczе, Szeben, Szászsebes, Nagybecskerek, B.-Gyarmat, Ujvidék, Pozsony, Pécs, Nagykanizsa és még több városban mindenütt az ipartársulatok kezdeményezték az ismétlő és ipariskolák létesitését, azok költségeihez hozzájárulnak, ösztöndijakat osztanak és hogy jelentékeny sikert nem mindenütt értek el, ennek a társulási kényszer hiánya az oka.

A másik állitása a czikkirónak arra vonatkozik, hogy az iparoktatás szervezésének és keresztülvitelének feladata egyedül a kormányt illeti, és hogy a kormányok külföldön gyakran az iparosok ellenkezése daczára feleltek meg e föladatuknak. Tény, hogy igy kellene lenni. De nálunk a kormány az alsó népiskolákra vonatkozó eme magasztos föladatait évtizedek óta elhanyagolta; mig külföldön százezreket áldoztak e czélra, addig nálunk alig volt egynehány ezer frt e czimen a budgetbe felvéve és ebből a vidéknek évtizedek óta alig jutott több, mint évenkint átlag legfeljebb 3000 frt. Ha tehát a «Nemzet» czikkirója oly rikitó módon olvassa rá a kormányra, hogy az évtizedeken át mily pótolhatlan mulasztást követett el, engedje meg legalább, hogy a most megindult mozgalom alapján, melynek egészséges kifejlődését és megállapodását jogom van remélni, a kormányt e nagy föladatában az arra leginkább képes és leghivatottabb testületek: az ipartársulatok támogassák teljes erővel. Ez a támogatás pedig csak akkor bir értékkel s az ipariskolák általános kedvező eredménye csak akkor érvényesülhet, ha az iparosok külömbség nélkül a társulatokba lépni köteleztetnek, vagy is ha az ipartársulatoknak ez által meg lesz adva a kellő mód és alkalom az ellenőrzésre és végre, ha a társulás kötelező elrendelése után, mint tekintélyes, erkölcsi és anyagi tekintetben is számbavehető szaktestületek fognak felléphetni és működni tudni. Ezt pedig a kötelező ipartársulatok mellett bizton elérjük.

Ime, ennyiben függ össze az iparoktatás az ipartörvény reviziójával.

A mi a «Nemzet» czikkeinek többi észrevételeit és elméleti fejtegetéseit illeti, azokat, mint — bár téves, de bizonyára egyéni meggyőződésből eredt nézeteket — tisztelettel mellőzöm, mert sem engem, sem másokat nem igen érdekelhet az, hogy egyes, az iparügy kérdésével nemzetgazdasági thézisek alapján foglalkozó fiatal erők: miként tudják a gyakorlati követelményekkel ellenkező nézeteiket indokolni, illetőleg azokat az ország egész iparosságának kivánalmaival szembe állitani.

Budapest, 1883. április 4-én.

Gróf Zichy Jenő.

Országos kiállitás.

Az 1885. évi általános kiállitás országos bizottsága ma d. u. 5 órakor *Matlekovits* Sándor államtitkár elnöklete alatt a földmivelés, ipar és kereskedelmi ministeriumban tartotta első ülését. Az ülésen a 60 tagu bizottság majdnem teljes számban képviselve volt s a minisztérium tanácskozási terme roppant szüknek bizonyult a bizottság befogadására, ugy hogy már az első ülés után okvetlenül szükségesnek mutatkozik egy nagyobb teremről való gondoskodás, annál inkább, mert azon általános érdeklődés után, mely a kiállitás iránt országszerte mutatkozik, kivánatos, hogy a bizottság ülései nyilvánosak s azokon a hirlapok is képviselve legyenek, nehogy a félhivatalos kőnyomatu lap gyakran tendencziózus tudósitásaira szoruljon az egész ország olvasó közönsége.

És hogy mennyire megbizhatlanok a «Bud. Corresp.» e féle tudósitásai, arra nézve bizonyitékot képez éppen a mai első tudósitás, melyben a kerületi és helyi bizottságok szervezési szabályzatát, a nyomtatott «tervezet» után közölvén, a tárgyalás folyamán tett leglényegesebb módositásokat, például azt, hogy a budapesti *kerületi* bizottságban az országos iparegyesület egész igazgatósága bent van, teljesen ignorálja, s oly szabályzatot közöl, mely, ugy a mint azt a «B. C.» adja, igen lényeges tételeiben hamis. Végre pedig e tudósitások csak éjfél felé érkeznek a lapokhoz.

A mai ülés főtárgyát képezte a kerületi és vidéki bizottságok szervezeti szabályzatának, valamint az ország közönségéhez intézendő felhivás szövegének megállapitása. A kerületi és helyi bizottságok alakitására vonatkozó és dr. *Schnierer* Gyula miniszteri tanácsos és a kiállitási hivatal igazgatója által beterjesztett javaslat némi módositással fogadtatott el. — Nézeteltérés csak a budapesti ipari helyi bizottság szervezésére nézve támadtak, a mennyiben *Zichy* Jenő gróf azon óhaját fejezte ki, hogy a főváros helyi bizottsága az orsz. iparegyesület által képeztessék. A többség azonban az eredeti szerkezetet (9. §.) fogadta el, némi az egyesületnek tett engedménynyel.

Matlekovics kiállitási elnök melegen üdvözölte a bizottságnak majdnem teljes számban megjelent tagjait és azon kérést intézte ezekhez, hogy jövőre, ha a bizottság ülésén javaslatokat vagy inditványokat akarnak tenni, sziveskedjenek azokat, a mennyiben lehetséges, az ülés előtt akár az elnökkel, akár a kiállitási hivatallal közölni, hogy a javaslatok kellőkép előkészitve kerülhessenek tárgyalás végett a bizottság elé.

A hazai közönséghez kibocsájtott **felhivás** *szövege a következők* szerint állapittatott meg:

Negyven éve, hogy iparkiállitás és husz éve, hogy gazdasági kiállitás az ország fővárosában tartatott.

Ezen idő alatt, majd az ország egyes városaiban, majd a külföldön sürü egymásután voltak kiállitások, melyeken a hazai termelők hazafiui kötelességérzetükben részt vettek, bár csak kivételes esetekben várhattak oly anyagi előnyöket, melyek a hozott áldozatokkal arányban állottak.

Most, a midőn általánosabban terjed az a meggyőződés, hogy a hazai ipar fejlesztése a legfontosabb és legsürgősebb feladataink közé tartozik, a hazai ipar állapotával, termelési képességével és hiányaival alaposan és rendszeresen kell megismerkednünk. Azon ohaj, hogy a külföldi iparczikkek iránti előszeretetet levetkezve, szükségleteink fedezésénél hazai iparunk termelvényeihez fordul-junk, csak akkor teljesülhet, ha egy rendszeres általános kiállitásban feltüntetjük a nemzet szine előtt azt, a mivel rendelkezünk.

Ezen irányelvektől vezéreltetve, az 1883. évi XII. törvényczikk egy országos általános kiállitásnak Budapesten, az ország fővárosában mint társadalmi. értelmi, anyagi és forgalmi erők központjában leendő megtartását rendeli el.

A kiállitás általános, azaz nem kizárólag iparkiállitás, hanem gazdasági és állatkiállitásokkal, ugy nemkülönben közoktatásügyi, müvészeti stb. tárgyak kiállitásával kapcsolatos kiállitás lesz.

A kiállitásnak ezen általános jellege folytán alkalom nyilik arra, hogy közgazdasági és közművelődési helyzetünk egész terjedelmében feltárassék. Most lesz lehetséges élőképben feltüntetni az ipar relativ helyzetét és fejlődésének aránylagos fokozatát, egybehasonlitva a mezőgazdaság, valamint a müvészet állapotával.

Ezen kiállitáson alkalom fog kinálkozni arra, hogy az ipar könnyen felismerhesse, mennyiben és hol nyerhet a mezőgazdaság és müvészet részéről támogatást és viszont. Az iparos föl fogja találni azon forrásokat, melyeket az ország mezőgazdasága nyujthat neki a feldolgozásra szükséges nyersanyagok alkalmas beszerzésekor, holott eddig ebbeli igényeinek kielégitésénél a külföldhöz fordult. A földmives, az állattenyésztő, a gazda viszont közelebbről fogja látni a hazai ipar termékeit és sok sok esetben csodálkozni fog azon, miért nem szerezte be eddig is szükségleteit az ország iparosainál. Az ismeretek tágulása kölcsönösen oda fog hatni, hogy a belföldi termelés és tevékenység piacza kibővittessék, a belföldi forgalom nagyobbodjék és hogy a hazai ipar és a hazai termelés saját hazájában állandó piaczot biztositson magának.

A *kiállitás főczélja* ennélfogva a magyarországi kézmü- és gyáripari tevékenységnek, valamint az ezekkel kapcsolatos müvészeti törekvéseknek hü képét nyujtani, a létező iparfejlesztési intézmények feltüntetése, javitása és ujabb létesitése, a közlekedési eszközök kiterjesztése; czélja továbbá, hogy lehető teljes áttekinthető képben a müvészetnek és a tudománynak az iparra és technikára való alkalmazását és ennek ez irányban való befolyását is feltüntesse és e befolyás nyomán keletkezett gazdasági változásokat a czikkek értékére, az elárusitásra és kereskedésre vonatkozólag tisztán kimutassa, hogy az ország mezőgazdasági, állattenyésztési, erdészeti, bányászati viszonyait feltüntesse; végre hogy az ország egyes vidékeit termelő és előállitási képességükről közelebbről felvilágositsa s az ennek folytán netán keletkező öntudatos kezdeményezéseket támogassa, a támogatásra és fejlesztésre váró iparágak felvirágzását előmozditsa, s a létezőnek fejlődésére, annak megismertetése által alkalmat szolgáltasson s általában, hogy a jövőben vetett bizalmat minden körben megerősitse.

E czél előmozditása végett az anyag- és technologia feldolgozás szerint rendezendő csoportokban a kiállitás lehetőleg teljes, áttekinthető képet fog nyujtani az illető iparüzésről s az annak rendelkezésére álló eszközökről, a nyers anyagoktól kezdve a legtökéletesebb müipari részletekig.

Mindezeknél fogva hazánk anyagi jólétének emelése érdekében teljes bizalommal reméljük, hogy Magyarország közönsége a termelés minden ágában élénk részt veend az 1885. évben Budapesten megtartandó kiállitáson.

Kifejezvén ebbeli reményünket, a kiállitás sikerének érdekében már most egy nagyfontosságu kéréssel fordulunk a kiállitani szándékozó közönséghez.

A kiállitás sikerének, valamint abból az országra háramlandó anyagi előnyök érdekében kérjük a kiállitásban résztvenni szándékozókat, hogy a gyakorlati működést tartsák szem előtt, hogy arra igyekezzenek, miszerint iparunknak és gazdaságunknak életrevalóságát, gyakorlati értékét és használhatóságát ismertessék meg, s ne kivánják egyes szokatlan, rendkivüli, talán magában véve igen érdekes, de a gyakorlati életben kevésbé elterjedt tárgyaknak kiállittatását.

Nem a rendkivüliségek, a sajátlagosságok megismertetése fog hasznára válni az országnak és magának a kiállitónak, hanem az, ha be tudjuk bizonyitani, hogy állandó, használható munkát tudunk előállitani, hogy gondosan ápolt egészséges és messze távolba is elszállitható ipari és gazdasági terményeinkkel kiálljuk a versenyt más nemzetbeli vagy versenytársainkkal. Ez alkalommal azon jogosult reménynek is adunk kifejezést, hogy az ország vagyonosabb osztályai iparkodni fognak iparosainknál oly megrendeléseket tenni, melyek egyrészt a kiállitás diszitését képezhetik, másrészt iparosainknak alkalmat szolgáltatnak versenyképességük kimutatására.

Tudatjuk a tisztelt közönséggel, hogy a megtartandó budapesti általános orsz. kiállitásra vonatkozó mindazon közleményeket, a melyeknek ismerete a kiállitani szándékozóknak kivánatos, a legrövidebb idő alatt közzé teendjük.

Addig is már eleve figyelmeztetjük a hazai közönséget, hogy *a kiállitandó tárgyak bejelentésére határidőül folyó évi deczember hó 31-ét tüztük ki.*

Netalán kivánt felvilágositások és értesitések egyébiránt az 1885. évi budapesti általános kiállitás országos bizottságának hivatalos helyiségében (Budapest, Ferencz-József-tér 6. sz. a.), továbbá az Aradon, Brassóban, Budapesten, Szegeden, Debreczenben, Nagy-Váradon, Fiuméban, Kassán, Kolozsvárt, Miskolczon, Pécsett, Pozsonyban, Sopronban és Temesvárt alakitandó kerületi kiállitási bizottságoknál s végül a Budapesten, valamint a fentebb megjelölt városokon kivül iparilag jelentékenyebb más vidéki városokban felállitandó helyi iparkiállitási bizottságoknál szerezhetők.

Kelt Budapesten, 1883. évi april hó 9-én tartott ülésünkből.

Az 1885. évi budapesti általános kiállitás országos bizottsága.

*

A kerületi- és helyi kiállitási bizottságok szervezési szabályzata a tárgyalás folyamában megállapitott hiteles szöveg szerint a következő:

1. §. Az 1885. évben Budapesten tartandó országos kiállitás ügyeinek vidékenkinti előmozditása végett kerületi és helyi bizottságok szerveztetnek.

2. §. A kerületi bizottságok felállittatnak: Aradon, Brassóban, Budapesten, Debreczenben, Fiuméban, Kassán, Kolozsvártt, Miskolczon, Nagyváradon, Pécsett, Pozsonyban, Szegeden, Temesvártt.

3. §. A budapesti kerületi bizottság hatásköre terjed a budapesti kereskedelmi és iparkamara kerületére, Csongrádmegye és Szeged és Hódmezővásárhely thj. joggal felruházott városok kivételével.

Elnöke Budapest főváros főpolgármestere, alelnökei a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, és az országos gazdasági egyesület egyik elnöke; tagjai: a bpesti kereskedelmi és iparkamara alelnökei és iparosztályának bel- és kültagjai és titkárja; 2. az országos gazdasági egyesület többi elnökei és választmányi tagjai; 3. a kerület összes közgazdasági előadói; 4. az orsz. iparegyesület igazgatósága; 5. a földm. ipar és kereskedelemügyi miniszter által kinevezett 20 tag.

4. §. Az aradi, brassói, kassai, kolozsvári, miskolczi, pécsi, pozsonyi, soproni és temesvári kerületi bizottságok hatásköre terjed az illető kereskedelmi és iparkamara egész területére.

Elnöke az illető székhely főispánja. Alelnökei a keresk. és iparkamara és az ott székelő gazdasági egyesület elnökei; tagjai 1. a keresk. és iparkamara alelnökei és iparosztályi tagjai és titkárai, 2. az ott székelő gazd. egylet alelnökei és választm. tagjai, 3. a kerület összes közgazdasági előadói, 4 a földm., ipar és kereskedelemügyi m. k. miniszterium által kinevezett 10 tag.

5. §. A debreczeni kerületi bizottság hatásköre terjed a debreczeni kereskedelmi és iparkamara területére, Biharmegyét és Nagyvárad thj, fölruházott várost kivéve. Elnöke a városi főispán. Alelnökei a debreczeni keresk. és iparkamara és a hajdumegyei és debreczeni gazd. egyesületek elnökei. Tagjai 1. a keresk. és iparkamara alelnökei, összes iparosztályi tagjai és titkára, 2. a fönt nevezett gazd. egyesületek alelnökei és választmányi tagjai, 3. a kerület összes közgazd. előadói és 4. a földm. ipar- és kereskedelemügyi miniszterium által kinevezett 10 tag.

6. §. A nagyváradi kerületi bizottság hatásköre terjed Biharmegyére és Nagyvárad városára. Elnöke a városi főispán, alelnökei a városi polgármester és a Biharmegyei gazdasági egyesület elnöke. Tagjai: 1. a gazd. egyesület alelnökei és választmányi tagjai, 2. a városi kapitány és az összes nagyváradi ipartársulatok elnökei, 3. a megyei és városi közgazdasági előadók, 4. a földm., ipar- és keresk. miniszter által kinevezett 10 tag.

7. §. A szegedi kerületi bizottság hatásköre terjed Csongrádmegyére, Szeged és H.-M.-Vásárhely városok területére. Elnöke a szegedi királyi biztos. Alelnökei Szeged és H.-M.-Vásárhely városok polgármesterei és a szegedi gazd. egyesület elnöke. Tagjai: 1. a gazd. egylet alelnökei és választm. tagjai; 2. a szegedi városi kapitány és a szegedi ipartársulat elnökei és választmányi tagjai, nemkülönben a Szegeden fönnálló többi ipartársulatok elnökei; 3. a megyei és városi közgazd. előadók; 4. a földm., ipar- és keresk. miniszter által kinevezett 10 tag.

8. §. A fiumei kerületi bizottság hatásköre terjed Fiume városára és területére. Elnöke Fiume és a magyar-horvát tengerpart kormányzója. Alelnökei a polgármester és a keresk. és iparkamara elnöke. Tagjai: 1. a keresk. és iparkamara alelnökei és iparosztályu tagjai és titkára; 2. a közg. előadó: 3. a földm., ipar- és kereskedelmi miniszter által kinevezett 10 tag.

9. §. A *helyi* bizottságok szerveztetnek minden törvényhatósági joggal felruházott és minden iparilag jelentékenyebb, rendezett tanácsu városban és hatáskörük csak a tulajdonképeni iparra vonatkozik.

10. §. A *budapesti ipari helyi bizottság* olyformán alakittatik, hogy annak elnöke a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, tagjai pedig 1. a kamara alelnökei és összes iparosztályi bel- és kültagjai, 2. az országos iparegyesület által választott 20 tag, 3. a budapesti összes ipartársulatok elnökei; 4. a földm., ipar- és kereskedelmi miniszter által kinevezett 20 tag.

11. §. A többi kerületi bizottságok székhelyeiken a helyi ipari bizottság teendőit végzik.

12. §. Egyéb városokban a kerületi bizottságok szervezik a helyi ipari bizottságokat, az országos kiállitási bizottsághoz előleges jóváhagyás végett beterjesztendő szervezeti javaslataik alapján, melyeknél főleg az egyes városokban létező ipartársulatok tekintetbe veendők.

13. §. A kiállitás mezőgazd. részére nézve a kerületi bizottságok a kerületökben fenálló gazd. egyesületek közremüködését veszik igénybe.

14. §. A kiállitásnak erdészeti, közegészségügyi, képzőművészeti, bányászati, földtani, épitészeti és nevelésügyi részeit és osztályait az országos kiállitási bizottság külön szakelőadóinak javaslatai alapján, esetleg az országos egyletek meghallgatása mellett külön szakbizottságok által szervezik.

15. §. A kerületi kiállitási bizottságok föladata: 1. A kiállitás iránti érdeklődést ébreszteni és terjeszteni, a kiállitáson való részvételre az illető kerület versenyképes iparosait és gazdáit serkenteni és a részvételt esetleg buzgó iparpartolók előzetes megrendelései által lehetővé tenni. 2. A helyi bizottságok szervezése. 3. A bejelentési iveket kiosztani és azokat beérkeztök után a központi kiállitási hivatalnak csoportok szerint beosztva beterjeszteni. 4. A részletes utasitásokat a kiállitókkal megismertetni. 5. Ugy a bejelentések beérkeztekor, mint a kiállitási tárgyak elkészitésekor az előbirálatot gyakorolni. 6. A beküldendő kiállitási tárgyakat összegyüjteni és előnyös elküldéséről gondoskodni. 7. A katalogus szerkesztésénél megbizható adatok gyüjtése által segédkezni. 8. A kiállitás befejeztével visszaérkező tárgyakat az illetőknek kiszolgáltatni. 9 Általában az országos bizottság fölhivására és utasitásai szerint eljárni.

16. §. A budapesti helyi bizottság alakulása után Budapest főváros területére nézve önállóan müködik és az országos központi kiállitási bizottsággal közvetlenül érintkezik. A vidéki helyi bizottságok az illető kerületi bizottsággal állanak közvetlen összeköttetésben és utasitásaikat attól veszik. Ha az ily helyi bizottság a kerületi bizottság intézkedéseivel és utasitásai által sértve érzi magát, vagy ez által a kiállitás eredményeit veszélyeztetettnek véli, joga van panaszait az országos központi bizottsághoz a kerületi bizottság utján előterjeszteni.

17. §. Az országos bizottság ellenőrzi a kerületi és a budapesti helyi bizottságok müködését, inditványaik fölött határoz és azokat részletes utasitásokkal látja el.

18. §. A kerület és helyi bizottság határozataikat általános szótöbbséggel hozzák, szavazatuk egyenlősége esetén az elnök szavazata dönt.

19. §. Az ülésekről a tagok az elnök vagy helyettese által a tárgysorozat közlése mellett irásbeli meghivás utján értesittetnek.

20. §. A kerületi és helyi bizottságok üléseiről jegyzőkönyvek vezettetnek. E czélra a bizottságok saját kebelökből egy vagy több jegyzőt választanak. A jegyzőkönyveket az elnökön és jegyzőn kivül az ülésen előre kijelölt két tag hitelesiti.

*

Az ülés további folyamában a bizottság két albizottságot küldött ki. Az első, mely gróf *Zichy* elnöklete alatt Bedő Albert, Eőry-Farkas Kálmán, dr. Herich Károly, Keleti Gusztáv, Lederer Sándor, Leipziger Vilmos, Mendl István, Mudrony Soma, Ordódy Lajos, Posner K. L., Ráth Károly és Torma Károly biz. tagokból áll a *csoportbeosztás* megállapitására, illetőleg ez iránti javaslattételre lesz hivatva; a másik albizottság ugyancsak javaslatot készit arra nézve: mennyiben bocsáthatók *külföldi készitmények,* mint *tanulmányi tárgyak* a kiállitásra.

E bizottság *Matlekovics* Sándor elnökle alatt a következő bizottsági tagokból áll: *Apponyi* Albert, gróf *Dessewffy* Aurél, *Hegedüs* Sándor, *Helfy* Ignácz, gr. *Károlyi* Sándor, *Királyi* Pál, *Mudrony* Soma, *Pulszky* Ferencz, *Ráth* Károly (iparos), *Harkányi* Frigyes, *Lipthay* Béla, *Leipziger* Vilmos, *Szvetenay* Miklós, *Keleti* Károly.

A csoportbeosztást tervező albizottság holnap d. u. 3 órakor az iparegyesületben tartja ülését. A másik albizottság szintén legközelebb kezdi meg munkálkodását.

A kiállitási értesitések közzététele végett az elnökség külön hivatalos lapot ad ki, melynek első száma már megjelent. E szám a kiállitási törvényt, annak indokolását, az országos bizottság szervezési szabályzatát, s e bizottság névsorát közli. A legközelebbi szám már legközelebb jelenik meg, s a mai ülés jegyzőkönyvén kivül a ma megállapitott felhivást és szabályzatot fogja közzétenni.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **Esztergom-nána-ipolysági vasut.** Az osztrák-magyar államvasut által a Duna balpartjának egyik pontjától Ipolyságig épitendő vasutra vonatkozólag következő sorokat vettük: A magyarországi közlekedési viszonyok még mindig olyanok, hogy sem a földmivelés, sem a kereskedelem és ipar felvirágzásához nem nyujtják azt a fontos tényezőt, mely nélkül e felvirágzás teljes nem lehet. Ez a főoka annak, hogy Magyarország a külföldi versenynyel sok esetben nem csak a külföldi piaczokon, hanem itthon sem szállhat sikeresen sikra, mert a szállitási költségek és az elérendő eredmény közt nincs meg a kellő arány. Tagadhatatlan, hogy ujabb időben javultak némileg e kedvezőtlen viszonyok, s a szándék is meg volna azokat még javitani, csak hogy a mód, melyen a javitást eszközölni akarják, gyakran oly téves, hogy kivitele sokkal nagyobb költséggel járna, mint a mennyi hasznot tőle várni lehet. Igy legközelebb az osztrák-magyar államvasut a Duna balpartiának egyik pontjától (Esztergom-Nánától) Ipolyságig s onnan tovább Balassa-Gyarmat felé vasutat szándékozik épiteni. Ha a vasut az eddigi terv szerint épittetik, ugy mig Csattáig ér, nagy vasuti hid épitése és nagy árterek feltöltése válik szükségessé. Hogy aztán a Garamvölgyből az Ipoly völgybe Pásztóig el lehessen jutni, Szakálosnál az Ipoly folyót kell áthidalni, innen Tésa mellett vezetne tovább a vasut, de ugy, hogy Szette mellett még egy hidat kellene az Ipoly folyón épiteni, hogy Ipolyságig s ugy tovább el lehessen jutni. Az emlitett hidak épitése óriási összegekbe kerülne, mely kiadás egy részét talán ki is lehetne kerülni, még pedig a nélkül, hogy a vasut kevésbbé felelne meg a kitüzött czélnak. Kikerülni pedig e hidak közül kettőnek épitését ugy lehetne, ha a tervezett vasut nem Esztergom-Nánától indulna ki, hanem Helembánál Szobb közelében. Ha innen a vasut mindenütt az Ipoly jobb partján vezetne Szakálos-Lonthó irányában s aztán innen vezettetnék tovább Ipolyságig, nemcsak az ártér feltöltése maradna el, hanem csak egy hidat kellene épiteni esetleg Szakálos és Lonthó közt. De nem csak tetemes költség megtakaritás járna a tervezett vasutnak Helembától való kiindulásával, hanem ezen az uton a Dunának Szobbnál való áthidalása után dél- és észak közt is a legrövidebb összeköttetést lehetne létesiteni, miután az innen Lonthón, Peszeka és Füzesgyarmaton tovább vezetett vonal Szentkeresztnél vagy Gyalnánál a Ruttka-vasuthoz csatlakozhatnék.

⁂ **A földadó szabályozási országos bizottság** e hó 1-én Budapestről kiindulva Duna-Radvány, Mócs, Marczalháza, Madar, Bátorkeszi. 2-án Kisujfalu, Magyar és Német-Szölgye, Nagyölved, Kolta. 3-án Jászfalu, Csuz, Tur, Komárom. 4-én a Csilizközön át Böös, Győr. 5-én Csoma, Böö, Sárkány, Kapuvár. 6-án Tétény, Eszterháza határait vette összehasonlitó szemle alá, Pomogy község határában pedig megtekintette a Fertő kanális mentében *Maghetti* Géza Eszterházy hg. tiszttartója által létesitett füztelepet a salix purpurea, viminalis, acutifolia, uralcusis, amigdolona kitünő fajaival, és esti 7 órától éjfélig a látottak és tapasztaltak felett értekezett. Ezen utazásban résztvettek a kataszteri vezetés részéről: *Fejér* Miklós o. tanácsos, *Butykay* Emil, min. titkár, *Tessedik, Sontágh* központi felügyelők, *Perovics* pozsonykerületi igazgató, a kerületi felügyelők és biztosok, az országos bizottság részéről: *Bittó* Béni, *Joics* P., *Kemény* G. b., *Kispál* s *Stoll* Károly, *Sváb* Károly.

⁂ **Szamosvölgyi vasut.** Az 1883. évi márczius havában a szamosvölgyi vasut vonalán 4326 utas 12560 klg. málha, 2,311.820 klg. elküldött és 419,495 klg. érkezett áru szállittatott, melyekért és egyéb külön bevételekért az összes bevétel 11323 frt 04 kr.

Első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság.

Kimutatás

márcz. 15-től márcz. 21-ig terjedő	1883	1882
hét bevételéről	345.120·82 frt	340.044·21 frt
ehez a bevételek a hajózás kezdetétől márcz. 14-ig	736.461.24 frt	293.864.78 frt
Összesen	1,081.582·06 frt	633.908.99 frt

Mohács-pécsi vasut.

Kimutatás

márcz. 18-tól márcz. 24-ig terjedő	1883	1882
hét bevételéről	18.667·78 frt	26 063·57 frt
ehez a bevételek m. é. deczember 1-től f. é. márcz. 17-ig	286.094·76 frt	295.541·76 frt
Összesen	304.762·54 frt	321.605·33 frt

Budapesten, 1883. april 8-án.

A magyarországi forgalmi igazgatóság.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A szeszkereskedés reformja tárgyában** tegnap a magyar szesztermelők országos egyesülete által meghivott érdekeltek, szeszgyárosok és kereskedők *Korizmics* László elnöklete alatt szakértekezletet tartottak, melyen *Kruspér* és *Wartha* müegyetemi tanárok, *Hegedüs* és *Spóner* orsz. képviselők, továbbá *Leipziger, Adler, Neumann, Spitzer, Mandl, Friedmann,* szeszgyárosok és több budapesti szeszkereskedő czég képviselői vettek részt. — Az értekezleten az eszmecserét *Leipziger* inditotta meg, kifejtvén a szeszüzlet jelenlegi visszásságának okát, nevezetesen azt mutatva ki gyakorlati példákkal, hogy a jelenlegi térfogat szerinti kereskedésben a hőmérsék okozta változások következtében ugy a vevőkre, mint az eladókra nézve érzékeny veszteségek származnak, melyek főkép a közvetitő kereskedelem helyzetét egészen tarthatatlanná teszik, de azonkivül a hőmérsék okozta változások a *mezőgazdasági szeszgyártásra nezve a legnagyobb igazságtalanságot* róják a forgalomban, mivel a kisebb gyárak a szeszt friss állapotban, midőn hőfoka melegebb, soha át nem adhatják s mindig alacsony hőfok mellett árulván, tulajdonkép több szeszt adnak, mint a mennyit nekik fizetnek. Az inditványozó fejtegetései szerint a suly szerinti kereskedés volna az egyedüli helyes mód, de miután ennek kötelező behozatala nemzetközi tárgyalásokat igényel s igy sokáig tartana, addig is, mig ez elérethetnék, a kormányt felkérni óhajtja, hogy a hőmérsék okozta változások figyelembe vételét a kereskedelemben kötelezőleg rendezze egy megfelelő redukczionális táblázat alapján, mely a hőmérsék befolyása által előálló differencziákat pontosan megállapitván, se a vevőre, se az eladóra veszteséget háralni ne hagyjon. Az inditványt az érdekeltek beható megvitatás után elfogadták, s különös érdekkel fogadták *Kruspér* tanárnak a szesz suly szerinti kereskedésére vonatkozó előadásait, melyek ezen a kormány által már évek előtt tanulmány tárgyává tett ügynek fejlődését és jelenlegi állását részletesen ismertetik s melyek szerint most már kétségtelen, hogy a suly szerinti kereskedés behozatala lényegesb nehézségekbe ütközni nem fog. Az értekezlet a fentebbi tárgyon kivül foglalkozott még a *budapesti hidvám leszállitásának* s az üres hordók utan járó követezvám mérséklésével, mint oly kérdésekkel, melyek a szeszkereskedésben szintén igen érezhető nehézséget képeznek. Főleg a hidvám leszállitásának szükségessége lett különösen hangoztatva s tényleg indokolt is, mert az az anomália áll fön, hogy mig a vasuti összekötő hidon át szállitott szesz hektolitere két krt fizet, addig a budapesti hidvám 12 krnál többre rug, holott pl. a gabonáért fizetett hidvám jelentékenyen, sőt aránytalanul olcsóbb (kocsinkint 24 kr, mig a szesz egy kocsinál 2—3 frtot is fizet). Az értekezlet elhatározta, hogy a szesztermelők orsz. egyesületének igazgató választmányát felkérendi, hogy az emlitett kérdésekben a kormány és fővárosnál az orvoslást föliratilag sürgesse.

** **A budapesti általános hitelegylet** mint szövetkezet ma rendkivüli közgyülést tartott Steinitz Adolf elnöklete alatt. Az ülés tárgyát az alapszabályok módositása s a pótválasztások megejtése képezte. Ezt megelőzőleg elnök az egylet jelenlegi állásáról és forgalmáról a következő adatokat terjeszti elő: Az intézet mult évi augusztus 23-án alakult meg 512 részjegygyel, melyekre 1280 frt lett befizetve; az intézet megkezdésénél azaz november 6-án már 897 részjegyre 2709 frt lett befizetve, ma pedig már 1543 részjegy van kiadva 15,350 frt befizetéssel. Takarékbetét van 10,241 frt, a felek között kiosztott hitel pedig 23,000 frtra rug. Az alapszabályok módositása után a következők választattak meg: az igazgatóságba Schlesinger Ignácz, a felügyelő bizottságba Müller D. Lajos, Mautner Adolf (Mautner és Weisz czég), Weisz János (Weisz és Rosenfeld czég), a választmányba Freund Gábor, Kann Lipót, Péteri Mór, Tury János.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Április 9. —

Gabonatőzsde.

A *buza*-üzlet iránya ma is tartósan szilárd maradt. A kinálat gyenge volt, malmaink tartózkodó magatartást tanusitottak, minek következtében nem fejlődhetett ki jelentékenyebb forgalom és csak mintegy 10,000 mm. adatott el teljesen változatlan árakon. — *Tengeri* 5 krral szilárdabb, egyéb gabonanemek csekély forgalom és általán szilárd irány mellett teljesen változatlanok maradtak. — Eladatott:

Buza: *Tiszavidéki:* 100 mm. 80.4 k. 10.65 frt, 200 mm. 80.5 k. 500 mm. 80 k. és 100 mm. 79 k. 10.65 frt, 200 mm. 80 k. 10.70 frt, 100 mm. 79 k. 10.57½ frt, mind három hóra.

Pestvidéki 500 mm. 78.5 k. 10.27½ frt, sárga, 200 mm. 78.5 k 10.25 frt, mindkettő három hóra.

Zentai 3400 mm. 79 k. 10.62½ frt, három hóra

Bácskai 1000 mm. 77.5 k. és 200 mm. 77.3 k. 10.22½ frt, mind három hóra.

Aradvidéki 100 mm. 77.5 k. és 200 mm. 77.3 k. 9.95 frt, pótlékos; mindkettő három hóra.

Felvidéki 100 mm. 74.5 k. 9.40 forint, három hóra.

Eszakmagyarországi 200 mm. 80 k. és 100 mm. 79 k. 10.25 frt, 100 mm. 80 k. 10.35 frt, 300 mm. 78 k. 10 frt, 200 mm. 77 k. 10 frt; mind három hóra.

Árpa 100 mm. 7.37½ frt, 300 mm. 7.25 frt, mindkettő készpénzfizetéssel.

Tengeri 400 mm. 6.60 frt, 200 mm. 6.62½ frt, 100 mm. 6.57½ frt, mind készpénzfizetéssel.

Zab 400 mm. 6.37 frt, készpénzfizetéssel.

Mai hivatalos effektiv árak:

Buza	ó, bánsági	77—81 k/g	9.85 frttól	10.40 frtig
—	» tiszavidéki	77—81 k/g	10.10 »	10.65 »
—	» pestvidéki	77—81 k/g	10.05 »	10.60 »
—	» fehérmegyei	77—81 k/g	10.05 »	10.60 »
—	» bácskai	77—81 k/g	10.05 »	10.55 »
—	» északmagyarországi	77—81 k/g	9.65 »	10.10 »
Rozs	»	70—72 k/g	7.10 »	7.40 »
Árpa	» takarmány	60—62 k/g	7.05 »	7.30 »
—	» égetni való	62—64 k/g	7.40 »	8.— »
—	» sörfőzdei	64—66 k/g	8.10 »	9.30 »
Zab	»	37—40 k/g	6.30 »	6.70 »
Tengeri	uj, bánsági	75 k/g	6.60 »	6.65 »
—	uj, másnemü	73 k/g	6.55 »	6.60 »
Köles		— k/g	6.— »	6.60 »
Repcze	uj, káposzta	— k/g	—.— »	—.— »
	uj, bánsági	— k/g	—.— »	—.— »

Határidőüzlet mérsékelt forgalom mellett szilárd irányban nyilt meg. — Köttetett:

Délelőtt:

Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 9.88 frt, 2500 mm. 9.85 frt, 2500 mm. 9.83 frt.

B.-tengeri május—juniusra 2500 mm. 6.51 frt. 5000 mm. 6.52 frt, 5000 mm. 6.54 frt.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén szintén mérsékelt volt a forgalom és az irány tartósan szilárd. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 9.86 forint, 2500 mm. 9.88 frt.

Szokványbuza őszre 1000 mm. 10.13 frt, 1000 mm. 10.14 frt.

B.-tengeri május—juniusra 2500 mm. 6.55 frt, 2500 mm. 6.54 frt.

B.-tengeri julius—augusztusra 2500 mm. 6.71 frt.

Szokványzab tavaszra 1400 mm. 6.51 frt.

Káposztarepcze augusztus—szeptemberre 500 mm. 14½ frt.

Déli 1 órakor hivatalosan zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	9.85	—	9.88—
Szokványbuza őszre	»	10.13	—	10.15—
Bánsági tengeri május—juniusra	»	6.52	—	6.54—
Szokványzab tavaszra	»	6.50	—	6.52—
Szokványzab őszre	»	6.62	—	6.64—
Káposzta-repcze augusztus—szept.-re	»	14.4/8	—	14.5/8 —

Délutáni forgalom.

A délutáni forgalom szintén mérsékelt volt, valamivel csendesebb irány mellett. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 9.86 frt, 2500 mm. 9.85 frt, 2500 mm. 9.84 frt.

Szokványbuza őszre 1000 mm. 10.15 frt.

B.-tengeri május—juniusra 2500 mm. 6.53 frt, 2500 mm. 6.52 frt, 2500 mm. 6.51 frt.

Esti forgalom.

Az esti tőzsde csendes irány mellett üzlettelen volt.

Esti 6 órakor zárulnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	9.83	—	9.85—
Szokványbuza őszre	»	10.12	—	10.15—
Bánsági tengeri május—juniusra	»	6.50	—	6.53—
Szokványzab tavaszra	»	6.48	—	6.50—
Szokványzab őszre	»	6.58	—	6.60—
Káposzta-repcze aug.—szeptemberre	»	14.4	—	14.5/8—

Terménytőzsde.

Terményekben mérsékelt volt a forgalom.

Szilva határidőre valamivel kellemesebb, *szerbiai* zsákáru október—novemberre 11.50 frton, *bosznia*i zsákáru okt.—novemberre 12 frton köttetett 56 kilókint.

Termények mai hivatalos jegyzése 100 kilókint

Különféle termény	Irányzat	Faj	Pénz frt	Áru kr.
Heremag	csendes	luczerna magyar	52.—	58.—
	—	franczia	84.—	88.—
	—	olasz	72.—	76.—
		vörös	90.—	100.—
Repczeolaj	szilárd	nyers azonnali száll.	—.—	—.—
	»	finomitott	45.—	46.—
	»	őszi, kétszer finomitott	—.—	—.—
Lenmagolaj	csendes		—.—	—.—
Olajpogácsa	szilárd	repcze, egysz. préselt	5.50	5.50
Disznózsir ingyen hordó netto tara	szilárd	pesti	74.—	74.50
		vidéki	—.—	—.—
Szalonna	szilárd	m. Ia légensz. árum. sz.	63.50	64.—
		városi légensz.	64.50	65.—
		füstölt, azonnal	69.—	70.—
Fagygyu	szilárd	olvasztott	51.—	51.50
Szilva ingyen hordó t. s. hordó és zsákokban	szilárd	bosznia, hordóban	27.50	28.—
	»	bosznia, zsákokban	26.75	27.25
	»	szerbiai, hordóban	26.50	27.—
	»	szerbiai, zsákokban	25.90	26.30
Szilvaiz ingyen hordó netto tara	csendes	szlavoniai Ia uj	20.—	21.—
		bánsági uj	19.50	20.50
Dió	—	magyar min. szerint	—.—	—.—
	—	szerbiai	—.—	—.—
Gubacs burok nélkül	lanyha	magyar Ia	15.—	15.50
	lanyha	szerbiai	12.—	13.—
Hamuzsir ingyen hordó netto tara	—	magyar, fehér	—.—	—.—
	—	magyar, kékes	—.—	—.—
	csendes	házi, kék	—.—	—.—
	—	illiriai	—.—	—.—
	—	erdélyi	—.—	—.—
Borkő term. hordó nélkül	—	fehér Ia	—.—	—.—
	—	fehér IIa	—.—	—.—
	—	vörös	—.—	—.—
Méz netto tara	—	nyers, min. szerint	—.—	—.—
	—	sárga, csurgatott	—.—	—.—
	szilárd	fehér	40.—	42.—
	—	apró hordókban	—.—	—.—
Viasz	szilárd	rozsnyói	138.	140.—
	—	bánáti	140.—	142.—
Szesz 100 liter százalékonkint	csendes	szesz	31.—	31.25
	—	szesz-élesztő	32.50	33.—

Értéktőzsde.

A néhány nap óta uralkodó üzleti csend a mai tőzsdén igen kedvezőtlenné vált, s a kisebb üzérkedők egy része, a kik miatt már türelmüket vesztették, ugy hitelrészvényekben, mint járadékokban realizálásokat eszközöltek, minek következtében a nevezett értékpapirok árfolyamai jelentékenyen gyengültek. Lanyhaságról azonban még sem lehet szó, s csak némi buzditás szükséges, hogy ismét hausse-irány uralkodjék. Az utótőzsdén ingadoztak az árfolyamok, végül azonban megszilárdult az irány. Contremine-eladások és gyengébb berlini jelentések következtében az árfolyamok ujból gyengültek.

Előtőzsde.

Az előtőzsde kedvtelen magatartás mellett folyt le és az árfolyamok a koulissza által eszközölt realizások következtében estek. Osztrák hitelrészvények 317.70 és 316.40 közt ingadozván, maradtak ugy pénz, magyar hitelbank 314-en, magyar 4%-os aranyjáradék 90.25-től 90.15-ig, magyar papirjáradék 88.07½-től 88-ig köttetett.

11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 316.40—316.50, magyar 4%-os aranyjáradék 90.15—90.17½.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde lanyha irányban nyilt meg, később azonban jobb berlini jelentésre megszilárdult. Helyi értékekben csendes forgalom fejlődött, csak bányaértékek után volt nagyobb kereslet. Közlekedési vállalatok értékei szilárdak voltak. Osztrák hitelrészvények 315.70 és 316.90 közt ingadozán, maradtak 316.50 pénz, magyar hitelbank 313-tól 313.50-ig, magyar leszámitoló és pénzváltóbank 95⅜-on, pesti iparbank 29.50-en köttetett. Befektetési értékek közül: magyar 4%-os aranyjáradék 90.07½-től 90.15-ig, magyar papirjáradék 87.95-től 88.05-ig, vasuti kölcsön 137.10-től 137.75-ig, földhitelintézeti aranyzáloglevelek 120-on köttettek. Egyéb érték közül forgalomba jött: Osztrák-magyar államvaspálya 340.75-ön, budapesti közúti vaspálya 413-tól 412.50-ig, salgó-tarjáni kőszénbánya-társulat részvényei 116-on, Schlick-féle vasöntőde 221-től 222-ig. Váltók és valuták változatlanok voltak és forgalom nélkül maradtak.

1 óra 30 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 316.50—316.60, magyar hitelbank 313—313.50, magyar 4%-os aranyjáradék 90.15—90.17½, magyar papirjáradék 88—88.05.

Utótőzsde.

Az utótőzsde eleinte ingadozó volt, később azonban kedvezőbb párisi jelentésekre megszilárdult. Osztrák hitelrészvények 316.70 és 315.50 közt ingadozván, maradtak 316.50 pénz, magyar hitelbank 312—313, magyar 4%-os aranyjáradék 90.15—90.07½.

5 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 316.50—316.60, magyar 4%-os aranyjáradék 90.12½—90.15.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsde rendkivül mozgalmasan folyt le; az árfolyamok egy nagyobb bécsi üzérkedő részéről eszközölt eladások következtében és alacsonyabb külföldi jelentésekre estek. Osztrák hitelrészvények 316.60 és 314.60 közt váltakoztak, magy. 4 százalékos aranyjáradék 90.12½-ről 89.95-re esett, magyar papirjáradék 87.85-re esett, magyar leszámitoló és pénzváltó bank maradt 94.75 pénz.

6 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvények 314.50—314.60, magyar 4%-os aranyjáradék 89.95—89.97½, magyar papirjáradék 87·80—87.85.

Felszámolási árfolyamok.

Magy. 4% aranyjárad.	90.—	Osztrák hitelintézet	317.—
» 5% papirjáradék	88.—	Angol-osztrák bank	—.—
» általános hitelb.	313.—	«Union» bank	—.—
» pénzv.éslesz.bank	95.—	Állami vasut	—.—
Tiszai és szegedi kölcsön	—.—	Déli vasut	—.—
Magy. jelzálogbank	—.—		

Sertéskereskedelmi csarnok

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, ápr. 9. Az üzlet változatlanul csöndes Magyar urasági nehéz 59—60 frt, fiatal nehéz 62—62 frt, közép öreg 58—60 frt, könnyü 55—57 forint. Szedett nehéz 58—59 forint, közép 57—58 frt, könnyü 56—57 frt. — Romániai, bakonyi nehéz —.— frt, átmeneti, közép 56—58½ frt átmeneti, könnyü 54—56, átmeneti, eredeti nehéz —.—, átmeneti, közép 52½—54½, átmeneti Szerbiai nehéz 60—61, átmeneti, közép 58—59 átmeneti, könnyü 56—58. Hizó egyéveséélősulyban 4% 51—56, hizó két éves élősulyban 4% ——. Két éves hizó a vasutról mázsálva ——. Az árak hizlalt sertéseknél páronkint 45 kilós és 4 százalékos levonással kilogrammonkint értendők. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmeneteliek adattak el vevőnek páronkint 3 aranyban vám fejében megtérittettek.

Hajóforgalom.

Budapest, ápr. 9. A Duna balpártján következő vizi járművek köttettek ki u. m.: Wallenfeld Károly m. h. koczkakő 4000 db Bogdánból. Pleijer Márton 1 dereglyéje 30 kbt. falkővel Promontorról, Floch Henrich m. h. «Ernesztine» faltégla 40,000 db. Szód-Rákosról. Ottenwald Antal m. h. kenyér 40 mm., uj-kosár 30 mm., Szigetujfaluból. Rodmayer Ferencz és fia m. h. «Paulin» tengeri 1843. mm., árpa 617 mm., Ujvidékről. Luczenbacher Pál ut: m. h. buza 2200 mm., árpa 1220 mm., N.-Becskerekről. Luczenbacher Pál ut m. h. 15. sz. m. tüzifa 325 kbmt. Verőczéről. Feld Ede m. h. «Pest» czement 4200 mm., Biacsinból.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, április 9. (Az «Egyetértés» távirata.) Az üzérkedés meguntа az üzleti fennakadást és realizálásokhoz fogott, a mi nyomasztólag hatott s az árfolyamok lényegesen alább hanyatlottak. A sorompónál semmi üzlet. Valuták merevebben tartattak.

11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 315.90, *magyar hitelbank* 311.75, angol-osztrák bank 116.90, déli vasut 149.10, májusi járadék 78.40, *magyar 4%-os aranyjáradék* 90.10, husz frankos arany 9.48.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén változatlanul kedvezőtlen az üzlet. A forgalmat folyvást bénitja az üzérkedés kedvtelensége s akkor se állott be javulás a mikor hire terjedt hogy az osztrák hitelintézet a *magyar 4 százalékos aranyjáradékot* 76% aranyban fogja aláirásra bocsátani. A sorompónál a forgalom felette szükkörü, a befektetési s vasuti értékek kevéssé változtak. Valuták, váltók szilárdak. Zárlat felé az irány vaalmivel szilárdabb.

2 órakor zárultak: Osztrák hitelrészvény 316, *magyar hitelbank* 311.75, angol-osztrák bank 117, uniobank 117.75, bankegyesület 110.25, osztrák-magyar államvaspálya 341.25, Károly-Lajos vasut 308.75, gőzhajózási részvény 607, Lloyd részv. 668, elbavölgyi vasut 228.50, tramway 227.80, déli vasut 148.90, májusi járadék 78.42, osztrák aranyjáradék 97.85, *magyar 4%-os aranyjáradék* 90.17½, *magyar papirjáradék* 88.10, 1864-iki sorsjegy 167.50, husz frankos arany 9.48½, birodalmi márka 58.52½.

Bécs, ápr. 9. *(Magyar értékek hivatalos zárlata.)* Magyar földtehermentesitési kötvények 99.—. Erdélyi földtehermentesitési kötvények 99.—. 5½% Magy földh. záloglevél 102.25. Erdélyi vasut 164.50. Magyar keleti vasut 97.50. Magyar sorsjegy 116.10. Szőlődézsma váltsági kötvények —.—. 6%-os aranyjáradék 120.40. Tiszavölgyi sorsjegyek 110.30. Magyar 4%-os aranyjáradék 90.17. Magyar vasuti kölcsön 137.75. Magyar hitelbankok 312.—. Alföldi vasut 171.—. Magyar északkeleti vasut 157.75. Keleti vasuti elsőbbség 91.50. Tiszav. vasut-részvény 248.50. M. lesz. és váltób. részv. 95.75. Kassa-oderbergi vasut 146.75. Magyar papirjáradék 88.10.

Bécs, ápr. 9. *(Osztrák értékek hivatalos zárlata.)* Osztrák hitelrészvény 315.90. Déli vasut 149.—. 4%-os aranyjáradék 97.85. Váltó Londonra 117.60. Kár.-Laj. vasut 308.75. 1864-es sorsjegy 167.25. 1860-as sorsjegy 131.50. 4·2%-os ezüst-járadék 78.95. Török sorsjegy 27.50. Angol-osztrák bank 117.— Államvasut 341.30, Napoleondor 9.48, 4·2%-os papirjáradék 78.42. Hitelsorsjegy 170.75. Váltó német bankhelyekre 58.50. Cs. kir. arany 5.64. Osztrák-magyar bank 833.—. Mérsékelten szilárd.

Esti tőzsde.

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az esti tőzsde gyenge magatartással indult. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 315, angol-osztrák bank 117.25, unionbank 117.75, bankegyesület 110, osztrák-magyar államvasut 340.75, déli vasut 148.80, elbavölgyi vasut 228.25, májusi járadék 78.37½, *magyar 4%-os aranyjáradék* 90.10.

Öt órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 316 után 314.80, *magyar hitelbank* 311.75, unionbank 117.80, bankegyesület 110.60, tramvay 227.25, osztrák-magyar átlamvaspálya 340.80, déli vasut 148.70, elbavölgyi vasut 228.25, *magyar 4%-os aranyjáradék* 90.17½ után 90.05, májusi járadék 78.42½. Lanyha kedvezőtlen párisi jegyzésre.

Az esti tőzsde **zárlata után**: Osztrák hitelrészvény 315.40, *magyar 4 százalékos aranyjáradék* 89.92½ után 90.02½.

Bécs, apr. 9. *(Esti tőzsde.)* Osztrák hitelrészvény 315.—, osztr. államvas. 340.80, Károly-Lajos-vasut —.—, Ötszázalékos papirjáradék —.—, 4% osztr. aranyj. —.—, 20 frkos arany 9.48, déli vasut 149.—, *magyar hitelbank* 311.25, *magyar 4%-os aranyjáradék* 90.05, angol-osztrák bank 117.25, májusi járadék —.—. Páris nyomott hangulatot idézett elő.

Praemiumüzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Osztr. hitelrészvény holnapra 3½—4 frt, nyolcz napra 11½—12 frt, egy hóra 23½—24½ frt, három hóra 37—39 frt; osztrák-magyar államvasut egy hóra 14—14½ frt. A többi változatlan.

Magánkamatláb. Első helyi váltóra 3⅜—3¾ százalék, távolabbi látra és domiczil-váltóra 3¾—4½ százalék. *Pénz böven.*

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Az enyhe légmérséklet s esős időjárás folytán a mai irányzatot még inkább meglanyhult: *Buza* tavaszra 10 frt, május—juniusra 9.97, őszre 10.29 köttetett s igy maradt kinálva. *Tengeri* ellenben szilárdan tartatott 6.90 készpénz. *Rozs* őszre 7.93 adatott. *Zab* tavaszra 6.98, őszre 6.94 frt, mindkettő mint áru. *Rozs* őszre 7.58—7.62 névleges. Kész áru stagnáló forgalom mellett tartva.

Szesz. Kész gabnanemben ma semmi üzlet sem volt, Árfolyama. 32 frt, nem változott.

Délután teljesen üzlettelen, az árfolyamok csak névlegesek. *Buza* tavaszra 9.98—10, május—juniusra 9.96—9.98, őszre 10.27—10.30, *zab* tavaszra 6.95—7, őszre 6.95—6.97, *rozs* tavaszra 7.60—7.63, őszre 7.92—7.97; *tengeri* julius—augusztusra 7.—. *Kész áru* forgalma jelentéktelen. Eladatott egy rakomány *szerb buza* 8.35-ön, paritás Szemendria, kivitelre.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Trieszt, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Csendes, üzlettelen. Váltó Londonra 119.60, olasz piaczokra 47 40, husz frankos arany 9.48½, májusi járadék 78.40, *magyar 4%-os aranyjáradék* 90.15, osztrák hitelrészvény 316.50, Lloyd részvény 672, olasz járadék 90.15, olasz bankjegy 47.40.

Berlin, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Bécsi jegyzésre gyengülten indult a tőzsde, de azután javulás állott be, majd a kedvezőtlen párisi jegyzés hatott nyomasztólag. Osztrák déli vasut lanyha. Felső sziléziai vasut a ki nem elégitő osztalék daczára szilárd és élénk forgalomban. Porosz vasutak ingadozás után szilárdultak. Bányaértékek szilárdak, de csendes forgalomban. Járadékok csendesek. Magánkamatláb 2½%, román járadék 103.80, dortmundi vasut 98.37, Laura-huta 134.25, kommandit 205, orosz 72.62, első keleti kölcsön 56.87, második 57.37, felsősziléziai vasut 247, olasz járadék 91.62.

Frankfurt, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Csendes forgalom mellett kedvezőtlen bécsi s berlini jegyzések nyomasztólag hatottak. Felső-sziléziai vasut gyengült 246.75-ig, mert az osztalék ki nem elégitőnek találtatott, de oly hirek is keringtek, hogy a felsősziléziai és a freiburgi vasut állami kezelés alá jő. Egyiptomi szilárd 76.68, kamatláb változatlan. Osztrák hitelrészvény 270.12, osztrák-magyar államvaspálya 292.25, Károly-Lajos vasut 264.62, váltó Bécsre 170.77, Londonra 20.44, Párisra 81.

Frankfurt, ápr. 9. *(Esti zárlat.)* Papirjár. —.—. 4.2% ezüst jár. —.— 4% magy. aranyjár. 76.⅝, Osztr. hitelrészv. 268.75, Osztr. államvasut 291.87. Déli vasut részv. 264.50. Magyar galicz. vasut — —. Váltóár Bécsre —.—. Magyar leszám. és váltóbank —.—. osztr. arany járadék —.—. M. orsz. bankrészv. —.— 5% osztrák papirjár. —.—. 4% osztr. aranyjár. 83.⅝. 5% magyar papirjárad. —.—. Osztr.-magy. bankrészv. —.— Károly-Lajos vasut 127.12, Erzsébet nyugati vasut —.—. 4½ százalékos földhitel záloglevél —.—. Lanyha.

Páris, ápr. 9. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A Nord. Allg. Z.-nak a szövetség kérdéséről szóló czikkét birálgató hirlapi vélemények a mai tőzsdén ismét nyomták a járadékok és játékpapirok árfolyamát. Csak is közvetlenül a zárlat előtt állott be mérsékelt javulás. Egyiptomi ismét tegnapelőtti árfolyamára emelkedett, mig Szuez részvény 40 frkkal, ottomán bank 5 frankkal hanyatlott.

3 óra 40 perczkor zárultak: 5%-os évi járadék 113.75, 3% járadék 79.70, törleszthető járadék 80.50, Szuez részv. 2612, egyiptomi 388, osztr.-magyar államvaspálya 725, osztrák déli vaspálya 325, osztr. tartományi bank 515, *magyar országos bank* 503, osztrák alpesi bányatárs. 160, ottomán bank 765, *magyar 4%-os aranyjáradék* 77.25, osztrák aranyjáradék 84.—.

Külföldi értéktőzsdék zárlata.

Az árfolyamok az illető helyi szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok *K*-val, a medióra *M*-mel, az ultimóra *U*-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy afenti átszámitásokhoz még a transakczió-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió-tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek.

Aprilis hó 9.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet utolsó zárlathoz képest osztrák ért.
PÁRIS.				
*3%-os évjáradék		79.70	—.—	—.—
*Törlesztési évjáradék		80 50	—.—	—.—
Lombard	M	323.—	148.52	+ 0.95
Magyar aranyjáradék 6%	U	—.—	—.—	—.—
Magyar vasuti kölcsön	K	—.—	—.—	—.—
Becsi Unio bank	K	—.—	—.—	—.—
*5%-os évjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák államvasut	M	725.—	340.73	— 0.54
*Osztrák földhitel		—.—	—.—	—.—
Osztrák aranyjáradék	M	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálogbank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar 4% aranyjáradék	U	77.25	90.21	—.—
Átszámitási árfolyam		100.—	47.40	
BERLIN.				
Osztrák papirjáradék	K	66.60	78.05	—.—
Osztrák ezüstjáradék	K	67.40	79.06	+ 0.25
Magyar 4% aranyjáradék	U	76.90	90.32	— 0.01
Magyar államkötvény	K	96.50	113.13	+ 0.01
Osztrák hitelrészvény	U	541.—	316.29	— 1.16
Osztrák államvasut	U	585.—	341.99	— 0.58
Galicziai vasut	U	—.—	—.—	—.—
*Romániai		—.—	—.—	—.—
Orosz papirpénz		202.60	118.46	— 0.30
Osztrák 5% papirjáradék	K	79.50	93.20	+ 0.11
Magyar 6% aranyjáradék	U	102.60	120.37	—.—
Magyar papirjáradék	U	74.70	87.75	— 0.13
Keleti vasut elsőbbségi kötv.	K	78 20	91.72	+ 0.01
Magyar hitelrészvény	U	—.—	—.—	—.—
Déli vasut	U	257.—	149.99	— 0.58
Kassa-oderbergi vasut		62.90	147.51	— 0.93
Váltó Bécsre		—.—	—.—	—.—
*Keleti kölcsön II. kibocsátás		57.40	—.—	—.—
Átszámitási árfolyam		100.—	58.50	
FRANKFURT.				
Papirjáradék	K	66.63	78.09	+ 0.14
Osztrák aranyjáradék	K	83.81	98.08	+ 0.16
Osztrák hitelrészvény	U	270 50	316.89	— 1.60
Osztrák államvasut	U	292.75	343 01	— 1.21
Déli vasut	U	127.87	150.39	— 1.02
Magyar-galicziai vasut	K	139.50	163.63	+ 0.45
Váltó Bécsre		170.77	58.52	— 0.01
Osztrák 5% papirjáradék	K	79.56	93.17	— 0.12
Osztrák ezüstjáradék	K	67.31	78.95	+ 0.08
Magyar aranyjáradék 6%	U	102.58	120.32	— 0.21
Osztrák-magyar bank	K	711.—	833 20	+ 1.19
Galicziai vasut	U	265.—	210.41	+ 0.44
Erzsébet nyugoti vasut	K	185.93	217.84	—.—
Tiszai vasuti elsőbbségek	K	85.50	100.42	— 00.6
Magyar papirjáradék	U	74.75	87.81	— 0.21
4½% földhitel záloglevél	K	80.—	93.62	+ 0.14
Átszámitási árfolyam		100.—	58.50	

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Páris, ápr. 9. *Buza, liszt, olaj* és *szesz* szilárd. Időjárás: szép.

Berlin, ápr. 9. *Buza, zab* és *szesz* szilárd, *Rozs* emelkedik. *Olaj* javult.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Gabonaszállitásidij waggon-rakományokban 100 kilokint értendő. Beviteli vám Németországba 100 kilo buzáért, rozsért és zabért 1 márka, árpáért, tengeriért s bükkönyért ½ márka, lisztért 3 márka, malátáért 1.20 márka. Beviteli vám a Svájczba 100 kilo gabonáért 0.30 frank, malátáért 0.60 frank, lisztért 1 frank. Átszámitási árfolyam a német piaczokra 100 márka vista 58 forint 50 kr. Párisra 100 frk vista 47 frt 40 kr.

Április hó 9.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet utolsó zárlathoz képest osztrák ért.
PÁRIS.			
Buza folyó hóra	25.10	11.99	—.—
— májusra	25.70	12.18	— 0.03
— májustól 4 hóra	26.40	12.51	—.—
— julius-augusztusra	26.70	12.66	— 0.02
Liszt folyó hóra	55.70	16.61	+ 0.12
— májusra	56.60	16.87	+ 0.08
— májustól 4 hóra	57.70	17.20	+ 0.08
— julius-augusztusra	58.30	17.38	+ 0.16
Olaj folyó hóra	107.—	50.72	—.—
— májusra	107.50	50.97	+ 0.12
— májustól 4 hóra	101.—	47.87	—.—
— utolsó 4 hóra	85.50	40.53	+ 0.24
Szesz folyó hóra	54.25	28.91	+ 0.13
— májusra	53.—	27.88	—.—
— májustól 4 hóra	52.75	27.24	—.—
— utolsó 4 hóra	52.—	26.84	+ 0.13
Szállitási dij: Budapestről	8.27	3.93	
— « Bécsből	7.87	3.74	
BERLIN.			
Buza április—májusra	188.50	11.08	+ 0.08
— szept.—oktoberre	194.—	11.35	+ 0.03
Rozs április—májusra	130.75	7.65	— 0.50
— szept.—oktoberre	147.—	8.60	+ 0.10
Zab április—májusra	122.50	7.17	+ 0.06
— május—juniusra	123.50	7.22	—.—
Olaj április—májusra	80.50	47.09	+ 0.17
— szept.—oktoberre	64.30	37.62	+ 0.20
Szesz április—májusra	53.20	31.12	+ 0.11
— aug.—szeptemberre	55.90	32.36	+ 0.07
Szállitási dij: Budapestről	3.93	2.30	
— « Bécsből	3.24	1.90	
STETTIN.			
Buza április—májusra	187.50	10.96	—.—
— május—juniusra	188.—	10.99	— 0.04
— junius—juliusra	189.—	11.06	— 0.06
Rozs április—májusra	134.50	7.87	+ 0.03
— május—juniusra	136.—	7.96	+ 0.06
— junius—juliusra	138.—	8.07	+ 0.06
Olaj április—májusra	78.20	45.75	—.—
— szeptember — októberre	64.—	37.44	— 0.29
Szesz helyben	51.80	30.30	—.—
— április—májusra	52.—	30.42	—.—
— junius—juliusra	53.60	31.36	—.—
— augusztus-szeptemberre	54.80	32.06	—.—
Repcze április—májusra	330.—	19.31	+ 0.59
— szept.—oktoberre	292.—	17.08	— 0.06
Szállitási dij: Budapestről	4.81	2.80	
— « Bécsből	3.62	2.10	
KÖLN:			
Buza májusra	19.70	11.52	+ 0.05
— juliusra	19.90	11.64	+ 0.06
Rozs májusra	14.30	8.36	+ 0.05
— juliusra	14.—	8.19	— 0.35
Olaj helyben	41.30	48.32	+ 0.12
— májusra	41.24	48.62	+ 0.77
Szállitási dij: Budapestről	5.95	3.45	

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Vidéki üzlet.

Nagyvárad, ápr. 6. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Az utolsó hetek fagyos időjárását szeles, de a mellett verőfényes napok is váltották fel. Most már körülbelül meg lehet itélni, hogy a fagy az őszi vetésnek nagyobbrészt nem ártott, legalább eddigelé még a repczére sem igen hallani panaszt; gazdáink az aljas vizenyős földeket kivéve a többi vetésre szép reményeket táplálnak. Rosz utaink folytán a gabonabehozatal szünetel és ennek folytán üzletmenetünk is igen csendes és alig-alig történnek kötések. Jegyezünk: buzát 9.50—9.80 frtig, kétszerest 7—7.50 frtig, rozsot 6.75—7.25 frtig, árpát 7—7.75 frtig, tengerit 6—6.25 frtig.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **A Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye** pártfogása mellett alakult *állattenyésztést előmozditó társulat* ma délután tartotta évi rendes közgyülését b. *Podmaniczky* Géza elnöklete alatt a megyeház nagy termében. Elnök üdvözölvén a megjelenteket, felolvastatott a központi igazgató választmány jelentése, melyben tudatja, hogy az egylet megalakulása után felkérettek a járási szolgabirák és rendezett városok polgármesterei, hogy a járási választmányokat alakitsák meg. E felszólitás következtében 14 járási választmány alakult meg. Az alig háromhónapra terjedő müködés óta az igazgató választmány 72 ügyet intézett el. Az egyesület tagjai napról-napra szaporodnak s eddig van 57 alapitó és 203 évdijas tagja, ezenkivül 93 község lépett be mint alapitó. Aláirások utján az alapitó tagok egyszer s mindenkorra 5245 frttal, az évdijas tagok hat egymás után következő évre 626 frt és a községek 7505 forinttal járulnak az egyesületi vagyon gyarapitásához. Az egyesület részére igy biztositott összegből a megye közönsége által adományozott 5000 frttal. eddig befizettetett 8889 frt 50 kr. A közgyülés által tiszteletbeli tagokul megválasztott Coburg Fülöp herczeg, Haynald Lajos *és* Károlyi Sándor gróf a választást elfogadták. Jelenti továbbá a központi igazgató-választmány, hogy a földmivelési miniszter kilátásba helyezte, hogy az egyesület 20% árleengedéssel fog nyerni tenyészállatokat. A jelentés tudomásul vétele és a felmentmény megadása után a központi igazgatóválasztmány gr. *Teleki* Józseffel egészittetett ki.

* **Az országos gazdasági egyesület** ez évi április hó 22-én d. e. 11 órakor fogja a Köztelken rendes évi közgyülését megtartani. A közgyülés napirende: 1. Az elnökség jelentése az egyesület mult évi müködéséről. 2. Jelentés az egyesület mult évi pénztári és vagyonforgalmáról. 3. A mult évben belépett alapitó és rendes tagok névsorának bejelentése. 4. Előterjesztése az 1883-ik évi költségvetésnek. 5. A 2-ik alelnöknek és 2 választmányi tagnak megválasztása.

* **A Szécsény-vidéki gazdasági-egylet** április hó 29-én állatkiállitást és május hó 18-án szántásversenyt rendez. I. Az állatkiállitás 1883. évi április 29-én fog Szécsényben, a Pulszky-uradalomhoz tartozó felső major udvarán megtartatni, hová az egylet tagjai a kaszinó és gazdakör helyiségében reggeli 8 órakor megnyitandó közgyülésről indulnak, melyen a biráló bizottságok tagjai választatnak meg. Kiállitók lehetnek nem egyleti tagok is. Kiállitható: a) bármely faju tehén és borju, különösen pedig az egylet közvetitésével szerzett kuhlandi bikák leszármazásai; b) anyajuh, bárány, jerketoklyó és kos — gyapju alatt; a kosokat kivéve legkevesebb 2, legtöbb 3 darab; c) fajsertések ugyanoly számban (kanok, koczák, südők). A bejelentési határidő 1883. április 20-áig terjed (a titkári hivatalnál); a kiállitók kéretnek a bejelentésnél az állatok leszármazását és életkorát jelezni, s ezt a kiállitáskor az apa-állatok tulajdonosaitól vett bizonyitványnyal lehetőleg igazolni. A bejelentett állatok április 29-én reggeli 7 órakor a kiállitási helyiségbe beállitandók; élelmezésükről a rendező bizottság mérsékelt árért gondoskodni fog. A kiállitás reggeli 8 órakor nyilik meg, és esti 6 óráig tart; a dijak d. u. 3 órakor osztatnak ki. A biráló bizottság itéletéhez képest a következő dijak fognak odaitéltetni: a) tehenekre és borjakra első dij 1 darab 20 frankos arany; második dij 1 drb körmöczi arany; harmadik dij 1 drb 10 frankos arany, azonfelül kitüntetési okmányok, b) juhokra: első dij 1 drb 20 frankos arany, második 1 drb körmöczi arany; harmadik 1 drb 10 frankos arany, azonfelül kitüntetési okmányok, azon megjegyzéssel, hogy dijazásban csak kétnyiretü birkák kiállitói részesülhetnek; c) a sertések kiállitói oklevelekkel tüntettetnek ki. Belépti dij a kiállitásra személyenkint 10 krajczár. II. A szántásverseny 1883. május 18-án reggeli 8 órakor tartatik meg, melyre az egylet tagjai a kaszinó és gazdakör helyiségén ¾8 órakor megnyitandó közgyülésből a biráló bizottság tagjainak megválasztása után indulnak. — Versenytér a varsányi ut mentén, a sécsényi uradalom tulajdonát képező földterületen lesz kijelölve. A talaj minősége: homokos kötött agyag. Versenyre, vezető nélkül egy pár vonó állat bocsáttatik, lovas fogatok külön állittatnak be. A barázda mélysége 12 czentiméterre határoztatott. Minden egyes versenyző 100 négyszögöl hosszalaku területet kap versenytérül. A szántásversenyben nem egyleti tagok is résztvehetnek. A biráló bizottság itélete alapján a versenyzők közt a következő jutalmak fognak kitüntetési okmány kiséretében kiosztatni: I. dij 5 frt; II. 4 frt; III. 3 frt; IV. 2 frt; V—X 1—1 frt. Rendező bizottság: Krivácsy Antal (elnök), Ruszinkó Antal, Pokorny Pál, Vancsó Béla, Krúdy Pál.

* **A földmivelési miniszterium értesitőjének** első számát ma vettük. A lap tartalma megegyezik azzal a programmal, melyet a miniszternek általunk is közlött rendelete előre jelzett. Ugy van nyomtatva, hogy a községházaknál kifüggeszthető legyen és a kisebb gazda jó hasznát veheti ez intézkedésnek.

Gazdasági tudósitások.

Csallóköz, ápr. 7. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Vetéseink dolgában igen szomoruan állunk. A sok száraz fagy, a folyton zugó viharos szelek és a szakadatlan szárazság az őszi vetéseket sok helyütt semmivé tette. Mindig óhajtva vártuk, hogy tán az enyhébb, a melegebb napok reményt hoznak, reményt támasztanak: de biz utóbb is csak arról kellett meggyőződnünk: a hol nincs, ne keress. Eső nem érkezett, igazi meleg napok nincsenek, éjre folyton fagy, tehát mi táplálja, mi tartsa vissza, ha az ezer résre repedezett és felpuffadt föld a gyököket is széttépte? Ugy el vannak a legszebb őszi vetések is söpörve, oly puszta sok helyütt a föld, mintha szántva sem lett volna; most már majd pénzen vett, majd kölcsön kapott, majd adósságra kért tavaszi magot, u. m. árpát, zabot, kölest hintenek a buzák közé, hogy kenyérnek való legyen, vagy egész táblákat szántanak ki és vetnek be tavaszival ujra. És az alantas helyekről igy beszélnek rendesen Pozsonytól Győrig. Ezt őszkor senki sem remélte. De bebizonyult ám nálunk a közmondás is: A baj csoportosan jár. A marhákat több helyütt dorongokkal emelgetik, hogy szántásra küldhessék. Széna nálunk különben is ritkaság, mohar évek óta nem sikerült, lednek satnya és kevés lett, szalmára számitottunk, igen, de már hetedik hónapja, hogy fütöttünk; ki birná az ily fagyhuzamot kibőjtölni? Utakon fogdossák el a szállitó és eladásra indult kocsikat, kiknek zsebe még birja, a többi kérdőleg néz az égre. De mindez nálunk a sokszor látott éremnek csak egyik oldala. A tavaszi vetések is fenyegetőznek. Mig az őszi vészt nem is sejtettük, szebb napokon még a farsangon jó kedvvel vetettük el az árpát: most már többek állitása szerint csiraképtelen, megfeketedett; a későbbiek pedig mihelyt szárat eresztenek, az éji fagyok által elpusztittatnak; ha pedig mindez elmaradna is, hogy szénánk már nem lesz, annyi bizonyos: de szalma sem lesz, mert ily időjárás mellett a megmaradt buza is apró, ritka, tehát silány lesz.

P.-Pél ápr. 5. (Az «Egyetértés» tudósitása.) Tavaszi vetéseinket, mindamellett, hogy a mult hó utolsó két hetében havazás s fagy volt, elvégeztük. A korábban elvetett árpa, zab stb. talán egy hét elforgása után zöldülni fognak, de a később vetettek sem maradnak el, mert a jó idő igen elősegiti kikelésöket. Őszi vetéseink daczára, hogy kemény, hótalan telünk volt, meglehetősen kitelelték, ártottak nekik azonban az éjjeli fagyok, melyek a fölfagyást okozták az által, hogy a megfagyott föld felengedett nappal s éjjel ujra megfagyott; ez által a zsenge növény gyökerei elszakadtak illetve a levegőben álltak s többé gyökeret nem hajthatnak. A bivitz repcze igen jól telelt ki, mig a káposzta-repczének sok helyen harmadrésze is elfagyott. Őszi bükköny a késői fagyok folytán elfagyott, de ha elég korán esőt kaphat, még ki fog hajthatni. Takarmánynak nagy szükében vagyunk, talán az ökröknek s bárányoknak elég lesz e hóban, ha igen korlátolva etetünk. Ha jó idők járnak, talán e hóban még zöld takarmányt is etethetünk, de kilátásunk kevés van reá május előtt. Juhaink már egy hete a vetésekre járnak, de egy pár nap mulva onnan is leszorulnak s kénytelenek leszünk őket a még kopár legelőkre hajtani, vagy szalmán tartani. Az idei bárányozás általán véve jól ütött ki, csak némely juhászatokban panaszkodtak a vérhas ellen, mely megritkitotta a bárányok számát. A hét folyamán a répát is elvetjük, ha az idő kedvező lesz. A szelek nagyon kiszáritották a földeket, kellene az eső.

NAPIREND: Április 10-én.

Naptár: Kedd. — Római kath.: Makár patriarcha. Ezékiel. — Prot.: Dániel. Ezekiel. — Görög-orosz: (márczius 29.) Márk püspök. — Zsidó: (niz. 3.) - Nap kél 5 ó. 22 p., nyug. 6 ó. 41 p. — Hold kél 7 ó. 5 p. regg., nyug. 10 ó. 37 p. este. — Saturnus a hold által elfedetik és az esti órákban nyugat felől világit.

Pénzügyminiszter fogad d. u. 3—4-ig.
Honvédelmi miniszter fogad d. u. 4—5-ig.
Földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter fogad d. u. 3—4-ig.
Horvát miniszter fogad d. e. 10 d. u. 2 ó.
Az orsz. régészeti és embertani társulat havi felolvasó ülése d. u. órakor az akadémia kis termében. Felolvasó: Pulszky Károly.
A budai zeneakadémia házi hangversenye este 7 órakor saját helyiségében (II. ker. kapuczinus zárda.)
Zichy-kiállitás a képzőművészeti társulat sugáruti mücsarnokában d. e. 9-től d. u. 6-ig. Belépti dij 30 kr.
Egyetemi füvészkert az üllöi-uton d. e. 8—12 és d. u. 2—4.
Üvegfestészeti kiállitás Kratzmann Ede müterмében (a füvészkert mellett) látható egész nap dij nélkül.
Iparmuzeum a mücsarnok épületében d. e. 9-től d. u. 1-ig.
Muzeumban: képtár d. e. 9-től d. u. 1-ig.
Akademiai könyvtár d. u. 3—7-ig.
Egyetemi könyvtár d. u. 3—7-ig.
Muzeumi könyvtár d. e. 9-től d. u. 1.
Allatkert nyitva egész nap.
Császárfürdőbe hajó indul óránkint.
Margitszigetre hajó indul óránkint.

Kivonat a hiv. lap április 8-i számából.

Arverések a fővárosban. Kreisz István 420 frtra becs. ingóságai április 9 (viola-utcza 19). Spitzer Bernát 645 frtra becs. ingóságai április 16 (váczi körut 64). Wagner József 764 forintra becs. ingóságai április 23 (fő-utcza 88. sz.) Grossmann József 2920 frtra becs. ingóságai április 10 (király-utcza 39).

Arverések a vidéken. Bréver József 2732 forintra becs. ingatl. április 23 Kolozsvár. Juhász Erzsébet 884 frtra becs. ingatl. április 16 Szabadka. Lipsz Györgyné 364 frtra becs. ingatl. május 21 Török-Bálint (pestvidéki törvényszék). Varró Katalin 2012 forintra becs. ingatl. ápr. 23 Szombathely). Kuzel István 935 frtra becs. ingatl. jun. 11 Vaál. Veinberger Jakab 2203 frtra becs. ingatl. május 1 Szatmárnémeti.

Pályázatok. A kézdivásárhelyi kir. tvszéknél hivatalszolgai, — a szabadkai kir. tvszéknél II. oszt. telekkönyvvezetői, — a trencsényi kir. tvszéknél II. oszt. irodatiszti, — az erzsébetvárosi kir. jbiróságnál albirói, — a kaposvári kir. tvszéknél birói, — a miskolczi kir. tvszéknél aljegyzői, — a pozsonyi m. kir. pénzügyigazgatóságnál II. oszt. pénzügyi fogalmazói, — a kolozsvári m. kir. dohánygyárnál számtiszti, — az aradi m. kir. fővámhivatalnál III. oszt. ellenőri, — a budapest-ferenczvárosi m. kir. dohánygyárnál hivataltiszti, — a fiumei m. kir. pénzügyminiszteriumnál vámtiszti, — a nagybányai m. kir. bányaigazgatóságnál számgyakornoki, — Kamocsán (Komáromm.), Puskin, Prácsán (Pozsonym.), Német-Márokon (Baranyam.), Alsó-Szopprou (Szilágym.) postamesteri, — a soproni postaigazgatóságnál gyakornoki, — a kassai kerületben postahivatali gyakornoki, — a somorjai kir. jbiróságnál II. oszt. hivatalszolgai, — a budapesti kir. keresk. és váltótvszéknél irnoki, — a m.-szigeti kir. törvényszéknél II. oszt. telekkönyvvezetői, — a fővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság kerületéhez tartozó, kőbányai vonali fogy. adóhivatalnál ellenőri, — Győrmegye törvényhatóságánál gyakornoki, — Besenszögön, Köteleken (Jász-Nagykun-Szolnokm.), Győrsövényházán, Bezinben (Győrmegye) postamesteri, — a szamosujvári kir. járásbiróságnál joggyakornoki, — a n.-kikindai kir. tvszéknél irnoki, — a kézdivásárhelyi kir. tvszéknél szolgasegédi, — a beszterczebányai kir. pénzügyigazgatóságnál irodatiszti, — a segesvári kir. jbiróságnál joggyakornoki, — a budapesti m. kir. állami hidaknál hidszolgai állomásokra.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Csávolszky Lajos.**

IDEGENEK NÉVSORA.

Arany sas szálloda.

Wiener K. birt. P.-Bille.
Deutsch S. birt. Czegléd.
Podhorszky P. birt. Sz.-Gede.
Szalczberger N. birt. Simony.
Szilassy J. birt. Pán.
Mencz Gy. birt. Andocs.
Danielesz K. birt. N.-Abony.
Gulner Gy. birt. N.-Abony.
Novák J. erdőmester V.-Gellye.
Polgár L. jószágigazg. Csurgó.
Borcsányi Á. mérnök Nyitra.
Andrássi Gy. B.-Gyarmath.
Komlósy L.-né ezr. neje Bihar.
Mihalovics B. szbiró Félegyháza.
Dr. Kösztler J. orvos Eger.
Dr. Deák P. ügyvéd Halas.
Lindtner O. kdő Szepesmegye.

Erzsébet szálloda.

Hegedüs S. fdbir.t K.-Sz.-Miklós.
Ábrahám A.-né fdbirt. P.-Bugyi.
Dr. Boleman J. orv. Selmecz.
Grecsányi A. épitész Selmecz.
Bóta S. ügyv. Eger.
Dr. Benedek J. Martonos.
Halász S. szbiró Dömsöd.
Péter J. s.-szbiró Dömsöd.
Bacsanday A. divatárusnő Kula.
Seibert M. hiv. Debreczen.

Európa szálloda.

Schröder M. tőzsér Darmstadt.
Grein F. tőzsér Bécs.
Serres A. igazg. Bécs.
Potoneau A. igazg. Bécs.
Dostal K. igazg. Szilézia.
Zimmermann R. titk. Bécs.
B. Vay Ö. őrnagy Golop.
Gutmann A. birt. Munkács.
Stern A. birt. Verpelét.
B. Ringhoffer F. kdő Prága.
Goldschmidt B. kdő Bécs.

Fehér hattyu szálloda.

Hetényi J. birt. Zsolt.
Löwy S. kdő Miskolcz.
Hupert J. kdő Monor.
Weichsler S. kdő Miskolcz.
Klein M. kdő Árokszállás.
Strausz M. kdő Czacza.
Augustin M. kdő Kalocsa.
Neuhaus I. mgzó Kapolcs.
Strausz M. mgzó Tata.
Geiger J. könyvv. Szikla.
Adler J. gazdat. Tarcsa.

Fehér ló szálloda.

Kavácsik I. fdbirt. Szlavonia.
Walcsay A. fdbirt. Dalya.
Domonkos G. fdbirt. Szoboszló.
Szerencsi F. gazdt. Pánt.
Francsek G. gőzmalomt. Tura.
Fehér J. hiv. Szeged.
Reczer A. hiv. Szemlin.
Baumgarten M. kdő Dunaföldv.
Weisz J. kdő Szegesvár.
Berner J. kdő Bécs.
Braun A. kdő Temesvár.

Hungária szálloda.

Kramsta V. birt. Boroszló.
Sztraka J. mérnök Szeged
Nagy K. rajzt.-j. Z.-Egerszeg.
Fischer S. gyáros Herend.
Bukofzer K. kdő Berlin.
Weiner A. kdő Texas.
Schwarz L. kdő Temesvár.
Dickerhoff K. kdő Bécs.
Voigt P. kdő Bécs.
Hütter T. kdő Bécs.
Wesel S. kdő Bécs.

Holzwarth-Frohner száll.

Pfaff E. mérnök Bécs.
Eisler M. kdő Bécs.
Roth S. gyáros Bécs.
Bergl M. kdő Bécs.
Scholz H. igazg. Bécs.
Feldscharek R. kdő Bécs.
Franke H. kdő Römerstadt.
Walfinger L. gazdász Bicske.
Preisich A. és neje Szolnok.
Gedeon M. kdő Kassa.
Beutum J. kdő S.-Ujfalu.
Steiner A. kdő N.-Várad.
Piffl F. kdő Grácz.
Leindorfer A. Beszterczebánya.
Rosenthal M. kdő N'-Várad.
Führer A. mérnök Pozsony.
Strauch E. kdő Zomhó.

István főg. szálloda.

Csillag S. birt. T.-Várkony.
Csillag G. birt. Dégh.
Bartl M. mgzó Prága.
Dr. Engel Gy. orvos B.-Füred.
Szecsey F. hiv. Szolnok.
Bidschof H. hiv. Bécs.
Stauder B. kdő Bécs.
Kohn Gy. kdő Sz.-Fehérvár.

London szálloda.

Kohn J. hiv. Bécs.
Pohl F. kdő Kreibitz.
Philipp S. kdő Bécs.
Junga F. kdő Temesvár.
Jäger T. kdő Károlyváros.
Pelölz K. kdő Temesvár.
Capka J. kdő Szófia.
Juhász S. kdő Kecskemét.

Magyar király szálloda.

Wischin A. birt. Csaltitz.
Modron L. mgzó B.-Csaba.
Szabó J. lelk. Kaposvár.

Gerstenberg E. mgzó Bécs.
Dr. Tripold V. ügyvéd Grácz.
Kálay M. gyáros Adony.
Dunkel V. gyáros Kassa.
Heymann M. kdő Hamburg.
Vojta A. kdő Pápa.
Duss D. kdő Szeged.
Buchsbaum A. kdő Pozsony.
Bajcsi F. kdő Palánka.
Fischer Gy. kdő Győr.
Reiner A. kdő Dombovár.
Auer H. kdő Grácz.
Hochner A. kdő Bécs.
Baumgartner J. kdő Bécs.
Süsz H. kdő Bécs.
Polger K. kdő Bécs.
Köszeghy K. kdő Bécs.

Marchal-Angol királynő szálloda.

Honig M. birt. Szemek.
Latinovits A. birt. Duka.
Shislay V. tőzsér London.
Vuits Anna mgzó Zenta.
Benyovszky E. mgzó Pozsony.
Schlein V. gyáros Königshof.
Schmidt R. kdő Bécs.
Singer L. kdő Bécs.

Nemzeti szálloda.

B. Maasburg S. P.-Fábián.
Szluha J. birt. Sz.-Iván.
Petrich M.-né birt. Paks.
Ádám L. polgm. N.-Körös.
Huray J. orvos B.-Füred.
Bokus B. ügyvéd Kolozsvár.
Marchtrenker M. gyáros Bécs.
Schwarcz L. kdő Zágráb.

Páris szálloda.

Vas G. főnök Arad
Csány S. ügyvéd Ujhely.
Brokis M. mgzó Bécs.
Mayer J. mgzó Bécs.
Weselka V. hiv. Szeged.
Pollitzer S. kdő Zólyom.
Otta F. kdő Reichenberg.
Klein S. kdő Versetz.
Wrats G. kdő Déva.

Pannonia szálloda.

Kovács J. fdbirt. Szent-Iván.
Szentes P. fdbirt. K.-Gyarmath.
Kende P. fdbirt. Ungvár.
Bihary F. ügyvéd Esztergom.
Poór G. szgabiró Vaál.
Dr. Sándorfy M. Veszgrém.
Geiger F. gazdat. K.-Gyarmath.
Tury A. ügyvéd H.-Szoboszló.
Kispál S. kat. tag Szőkefalva.
Szombathelyi J. Kovácsháza.
Temesváry P. gazd. Bánhegyes.
Dr. Neufeld orvos Varin.
Zahárias M. kdő Fogaras.
Szekulesz S. kdő Berczel.
Grünbaum A. kdő Eger.
Weisz F. kdő Szabadka.
Berg N. lókdő Berlin.
Vitéz M. iparos Orosháza.

Schmidt-Orient szálloda.

Lengyelffy J. fdbirt. Kolozsvár.
Bitter J. fdbirt. Dobaház.
Spacsek F. ügyvéd Bécs.
Greawas M. Trainer Tata.
Long W. Trainer Tata.
Harraway T. Trainer Tata.
Meteaf J. Trainer Tata.
Gillan J. jockey Tata.
Maden M. jokey Tata.
Tabak P. hivatalnok Pécs.
Pichler H. hiv. Bécs.
Molnár J. mgzó Becsérd.
Mesterházy J. kdő M.-Sziget.
Fuló J. kdő M.-Sziget.
Libusinczky J. és neje Bécs.
Fischer M. fakdő Kolozsvár.
Dreyer E. kdő Berlin.
Czinner J. orvosn. Bécs.
Pásztó D. orvosn. Bécs.

Tigris szálloda.

Vladár E. képv. Gálszécs.
Sey F. számtartó Pécsvárad.
Tóth S. kdő Győr.
Friedländer M. kdő Ráczpetre.
Podobnik J. kdő Bécs.
Deutsch Gy. kdő Szászrégen.
Spiegel A. kdő Ungvár.
Spitzer L. kdő M.-Ludas.
Dick S. kdő K.-Mindszent.

Vadászkürt szálloda.

Gr. Chorinszky birt. Szemeréd.
Csapó R. birt. Veszprém.
Márffy E. birt. Somogy.
Gidra Gy. mgzó Ujvidék.
Geszchner L. felügyelő Bécs.
Csesznák L. tanácsos Keszthely.
Kálmán A. ügyv. Bécs.
Szabó L. ügyvéd Erdély.
Palna D. ügyvéd Fiume.
Fábián J. ügyvéd D.-Földvár.
Reiszner L. ügyvéd Szabadka.
Fischer B. ügyvéd Lugos.
Makartsits I. jogász Fiume.
Adler A. kdő Bécs.
Bettelheim H. kdő Bécs.
Freiszinger O. kdő Bécs.
Löwy W. kdő Bécs.
Klein A. kdő Bécs.
Huber A. kdő Bécs.
Singer A. kdő Bécs.
Löw K. kdő Brünn.
Hoffmann S. kdő Brünn.
Weinberger J. kdő Brünn.
Liptay A. kdő Szeged.
Csáchy R. kdő Langeveke.
Scheint A. kdő Lugos.

Elhaltak Budapesten 1883. április 7.

Fühwirt A. 62 é. bérkocsis szegényház tüdőlob.
Klapil József 46 é. takács szegényház tüdővész.
Bura M. 50 é. napsz.-nő szegényház tüdővizenyő.
Haas P. J. 90 é. szabóné szegényház tüdőlob.
Tollay F. M. 91 é. kőmives özv. szegényház tüdőlob.
Güuser F. 4 é. fuv. leánya III. k. mokus-u. 7. gümőkór.
Winkler J. 3 é. napsz. leánya VI. k. n.-mező-u. 12. agykérlob.
Stegner J. 66 é. napsz. VIII. k. József-u. 99. tüdővész.
Szoyka F. 56 é. napsz. VIII. k. prater-u. 40. rögtöni halál.
Luba S. V. 37 é. napsz.-né VIII. k. népszinház-u. 49. tüdővész.
Doctor H. J. 74 é. orvos neje III. k. Lajos-u. 170. aggkór.
Farkas E. 3 é. szolga leánya IV. k. Lipót-u. 37. vörheny.
Küttel J. 71 é. mgzó IV. k. Duna-u. 4. szivbaj.
Tőkésy Zs. 38 é. vendéglős IX. k. nyul-u. 34. tüdővész.
Kalmár J. 63 é. napsz. IX. k. Dandár-u. 28. izületlob.
Keil W. I. 90 é. mgzó V. k. nádor-u. 26. aggkór.
Makkos M. 81 é. VII. k. Mária-u. 11. aggkór.
Petrik B. 23 é. cseléd utról tüdővész.
Scheiter E. 21 é. könyomdász II. k. láncz-u. 10. tüdővész.
Zelenak J. 30 é. napsz. II. k. Niedermayer-u. 14. tüdőgümő.
Nyarai I. 27 é. napsz. VIII. k. Békéss-u. 3. hagymáz.

NYILT-TÉR.

Nem létezik terapentikus erő, mely erősebb lenne a vasnál. De a gyógyszer használatától sok beteg azért tartózkodik, mert ártalmas következményeitől félnek. E félelem a **vas-Bravais** alkalmazásánál nem létezik, mert a csepp-számláló minden üvegcsével kiadatik, s ez az adag pontos megszabását lehetővé teszi. 6005

IGÉRVÉNYEK

Magyar nyer. kölcsönre 6304 3½ frtjával. **Huzás április 14-én.** | **3% földhitel sorsjegyekre** 1 frt 50 krjával, **Huzás április 16-án.**

o. é. 100,000 frt főnyeremény o. é. 50,000 frt.

elárusitja **LUEFF M.** illatszerész Budapesten, Váczi-u. 28.

6356 Legtartalomdusabb bor- és lithion-forrás

Salvator

vastartalom nélkül, gazdag term. szénsavtartalommal. Kapható minden ásványvizkereskedésben és a legtöbb gyógyszertárban. Salvator forrás-igazgatóság Eperjesen. **Főraktár: ÉDESKUTY L. Budapesten.**

A bizalom, melynek elhunyt férjem **Bernstein Károly** örvendett, arra késztet engem, hogy

BERNSTEIN K. H.

V., Nádor-utcza 16. szám, Béla-utcza sarkán. törvényszékileg bejegyzett czég alatt butorkereskedést nyissak. — Raktáromban mindennemű

asztalos-, kárpitos- és diszitési munkák

dús készletét tartom a legegyszerübb a legfinomabb kiállitásig. 6360

Üzletem vezetésénél boldogult férjemnek szilárd elveit szigoruan követni fogom, és az általa birt legkit. munkaerők megtartása következtében azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legszigorubb igényeknek is megfeleljenek. Kiváló tisztelettel **Bernstein K. özvegye.**

6357 **MATTONI BUDAI KIRÁLY-KESERÜVIZE** orvosi tekintélyektől legjobban ajánlva kapható minden gyógyszertár és ásványvizkereskedésben.

Papir- és díszmükereskedés Budapesten igen élénk forgalmú helyen előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó. Hol? megtudható e lap kiadóhivatalában. 6361

SZINHÁZAK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.

Budapest, április 10-én.

BIGNIO LAJOS ur, cs. kir. dalművész vendégjátékául:

TRAVIATA.

Opera 4 felvonásban. Irta Piave, zenéjét szerzette Verdi.

Személyek:

Valéri Violetta — Maleckyné
Bervoix Flóra — Kordin M.
Annine — Doppler J.
Germond Alfréd — Pauli
Germond Gy. — Bignio
Gaston — Dalnoki
Duphol — Tallián
D'Obigny — Szekeres
Greneville — Szendrői
Giuseppe — Kiss D.
Küldött — Körösi
Flóra inasa — Törzsök

Kezdete 7 órakor.

Holnap, április 11-én.

Harmadszor:

FEDÓRA.

Dráma 4 felv. Irta Victorien Sardou.

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, április 10 én.

MEZEI PÉTER szerződött tag első fellépte.

Az üdvöske.

Operette 3 felv. Irták A. Duru és H. Chivot. Forditotta Rákosi Jenő. Zenéjét szerzette Edmond Audran.

Személyek:

Laurent — Kassai
Fiametta — L.-né J. B.
Fritellini — Kápolnai
Rocco — Mezei P.
Pippo — Vidor
Bettina — Hegyi A.
Matheo — Ujvári
Parapante — Komáromi
Antonia — Vasváriné
Paola — Behuminé
Francesca — Angyal E.
1-ső katona — Füredi
2-ik » — Barna
Egy paraszt — Várdai
Marco — Szirmai M.
Carlo — Záraiué
Angelo — Vidorné
Luigi — Béni I.
Beppo — Gyöngyösi
Alberto — Sarkadi T.
Vittorio — Galambos B.
Pietro — Tóvári A.
Antonio — Ágostoni B.
1-ső arlechino — Pintér
2-ik » — Fényes
1-ső colombina — Várai M.
2-ik » — Gyovai
3-ik » — Német G.
A doktor — Enyvári
Bettina diszh. — Galantai M.
» » — Szöcs K.

Kezdete 7 órakor.

Holnap, április 11-én.

A GYÜRÜ.

Operette 3 felv. Irták Duru és Chivot. Forditották Évva Lajos és Ukki Imre. Zenéjét szerzette Edmond Audran.

NÉMET SZINHÁZ.

Igazgató és tulajdonos *Lesser Szaniszló.*

Budapest, április 10-én.

Der

Schwabenstreich

4 felv. Irta Scönthan Ferencz.

Kezdete 7 órakor.

IDŐJÁRÁS április 9. regg. 7 órakor.

Az időjelző-intézet távirati jelentése.

Állomások	Légnyomás mm 700 +	Szél iránya és ereje (1—12)	A hőmérséklet Celsius-fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	68.6	DK 2	+ 6.6	—	●
Beszterczе	—	—	—.—	—	—
Beszterczebánya	67.9	◎	+ 3.1	—	●
Budapest	68.3	◎	+ 6.8	—	◑
Csáktornya	66.3	E 2	+ 3.4	5	●
Debreczen	68.3	EK 4	+ 5.0	—	●
Eger	69.2	EK 4	+ 6.4	—	●
Eszék	—	—	—.—	—	—
Fiume	66.3	E 1	+ 7.4	—	◑
Késmárk	71.3	E 1	+ 1.8	✳1	✳●
Keszthely	68.6	EK 2	+ 3.8	n	◑
Kolozsvár	68.8	K 2	+ 4.0	—	◑
Magyar-Óvár	69.4	ENY 1	+ 3.0	1	●
Mármaros-Sziget	68.1	K 1	+ 4.3	—	◑
Nagy-Enyed	68.3	EK 1	+ 6.0	—	●
Nagy-Szeben	68.5	K 1	+ 5.0	—	●
Nagyvárad	67.9	D 2	+ 6.7	—	≡
Orsova	68.9	◎	+ 3.8	—	◑
Pancsova	67.8	D 1	+ 3.9	—	◑
Selmeczbánya	69.4	DK 4	+ 4.0	—	●
Sopron	69.5	◎	+ 2.8	n	●
Szatmár-Németi	67.6	K 1	+ 6.4	—	●
Szeged	67.2	◎	+ 5.2	—	◑
Sepsi-Szt-György	—	EK 1	+ 0.4	—	◑
Szolnok	68.7	K 2	+ 5.4	—	◑
Temesvár	68.0	D 1	+ 8.0	—	◑
Trencsén	68.5	K 1	+ 5.3	—	◑
Ungvár	66.9	EK 2	+ 5.0	—	●
Zágráb	68.1	DNY 1	+ 4.2	✳n	●
Bécs	70.4	E 1	+ 3.0	—	●
Bregenz	68.8	D 1	+ 2.0	—	●
Lesina	63.5	E 3	+ 3.0	2	●
Pola	65.3	K 4	+ 8.4	—	◑
Prága	71.9	K 1	+ 3.6	—	●

Jelek magyarázata: ◎ — szélcsen; ○ — tiszta, derült; ◔ — ¼ felhős; ◑ ½ felhős; ◕ ¾ — felhős; ● — borult; ● — eső ✳ — hóeső; ▲ — jég; ≡ — köd; ∞ — göz; ⚡ — zivatar, villám.

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A nagy légnyomás (773—775) a Keleti tenger déli pontjairól Magyarországon keresztül (769) lenyulik Törökországig s kiterjed a kontinens többi részeire is (763). Mérsékelt szelekkel az idő északon derült; délen változó felhőzetü, helyenkint csapadékkal. A hőmérséklet többnyire nagyobbodott.

Hazánkban: Többnyire északkeleti és keleti, részben északi és déli mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet nagyobbodott; a légnyomás keveset változott. Az idő általában változó felhőzetü, helyenkint borus. Csapadék helyenkint kevés volt. Az egész ország fagyponton felül enyhe lett.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Északkeleten derülés, délnyugaton változó felhőzet, helyenkint esővel, csendesebb, enyhe idő mellett várható.

VIZÁLLÁS 1883. április 9.

Névszerint	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik	Névszerint	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik
Duna				**Tisza**			
Pozsony	2.50	—	apadó	M.-Sziget	0.84	—	apadó
Komárom	2.37	—	áradó	Beregszász	—	—	—
Budapest	2.59	—	áradó	Sárospatak	—	—	—
Mohács	3.26	—	áradó	Szatmár	—	—	—
Vukovár	—	—	—	Tokaj	5.22	—	apadó
Ujvidék	3.72	—	apadó	Szolnok	5.45	—	áradó
Pancsova	3.74	—	apadó	Szeged	5.54	—	áradó
Orsova	4.00	—	apadó	**Körös**			
Dráva				B.-Gyula	1.08	—	apadó
Barcs	0.63	—	áradó	**Maros**			
Eszék	1.98	—	áradó	Arad	0.39	—	apadó
Száva				**Béga**			
Mitrovicza	5.44	—	apadó	Temesvár	0.37	—	apadó

FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései április 9.

Faj	Irányzat	77 kg frttól	77 kg frtig	78 kg frttól	78 kg frtig	79 kg frttól	79 kg frtig	80 kg frttól	80 kg frtig	81 kg frttól	81 kg frtig	kg frttól	kg frtig	kg frttól	kg frtig	kg frttól	kg frtig
bánsági buza ó	szilárd	9.85	9.90	9.95	10.05	10.10	10.15	10.20	10.25	10.30	10.40	— —	— —	— —	— —	— —	— —
tiszavidéki «	«	10.10	10.15	10.20	10.30	10.35	10.45	10.50	10.55	10.60	10.65	— —	— —	— —	— —	— —	— —
pestvidéki «	«	10.05	10.10	10.15	10.25	10.30	10.40	10.45	10.50	10.55	10.60	— —	— —	— —	— —	— —	— —
fehérmegyei «	«	10.05	10.10	10.15	10.25	10.30	10.40	10.45	10.50	10.55	10.60	— —	— —	— —	— —	— —	— —
bácskai «	«	10.05	10.10	10.15	10.20	10.30	10.35	10.40	10.45	10.50	10.55	— —	— —	— —	— —	— —	— —
m. északi «	«	9.65	9.70	9.75	9.80	9.85	9.90	9.95	10.—	10.05	10.10	— —	— —	— —	— —	— —	— —

(Minőségi súly hektoliterenkint — 100 kilogrammnak ára)

Gabona	Ó vagy uj	Faj	Irányzat	Minőségű suly hektoliterenként	frt -tól	kr. -tól	frt -ig	kr. -ig
rozs	ó	—	szilárd	70—72	7	10	7	40
árpa	«	takarmány	szilárd	60—62	7	05	7	30
«	«	égetni való	—	62—64	7	40	8	—
«	«	sörfőzdei	szilárd	64—66	8	10	9	30
zab	ó	—	szilárd	37—40	6	30	6	70
tengeri	uj	bánsági	szilárd	75	6	60	6	65
	«	másnemü	«	73	6	55	6	60
köles	«	—	«	nélkül	6	—	6	60
káposzta-repcze	«	—	«	—	—	—	—	—
bánsági repcze	«	—	«	—	—	—	—	—

Szokvány gabona, határidőre

Gabona	Irányzat	Határidő	pénz frt	pénz kr.	áru frt	áru kr.
buza	szilárd	tavaszra	9	85	9	88
	lanyha	őszre	10	13	10	15
	szilárd	máj.—juniusra 1883.	6	52	6	54
tengeri	«	tavaszra	6	50	6	52
zab	«	őszre	6	62	6	64
	lanyha	aug.—szeptemberre	14 4/8	—	14 5/8	—
repcze káposzta	«	julius—augusztusra	—	—	—	—
« bánsági	—		—	—	—	—

ÉRTÉKPAPIROK

ÁLLAMADÓSSÁG.

Értékpapirok	%	pénz	áru
Magyar királyi aranyjáradék adómentes	6%	120.30	120.50
Magyar királyi aranyjáradék adómentes kisorozatt	5%	119.90	120.25
Magyar királyi aranyjáradék adómentes	4%	90.15	90.40
Magyar papirjáradék adómentes	5%	88.—	88.25
Magyar vasuti kölcsön à 120 frt o. ért. (300 frank)	5%	137.—	137.50
Magyar vasuti kölcsön 120 frt egyes darabokban	5%	138.—	—.—
Gömöri államvasuti záloglevelek	5%	— —	— —
Magyar 1869. keleti vasut állam-kötv. (elsőbbs.) adóm.	5%	91.50	92—
Magyar 1873. keleti vasut arany v. ezüstb. (elsőbbs.) adóm.	5%	112.—	—.—
Magyar 1876. keleti vasut állam-kötvény aranyban	5%	97.75	98.25
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 100 frt		116.50	117.—
Magyar királyi nyeremény-kölcsön 50 frt		116.25	116.75
Tiszai és szegedi kölcsön	4%	110.25	110.75
1871-iki magyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben	5%	— —	— —
1873-iki magyar állam-kölcsön-kötvény font sterlingben	5%	—.—	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvények	5%	99.25	99.75
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal	5%	97.50	98.25
Magyar földtehermentesitési kötvények temesi	5%	98.25	99.—
Magyar földtehermentesitési kötvények 1867. záradékkal	5%	97.75	98.25
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi	5%	99 —	102.—
Magyar földtehermentesitési kötvények erdélyi	5%	98.75	99.50
Magyar országos jelzálog urbéri váltság kötvény (100 frt)	5%	93.75	94.25
Királyi horv.-szlavon jelzálog földváltsági kötvény (100 frt)		—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt)	5%	97.75	98.25
Magyar királyi kamatozó kincstári utalvány 6 hóra (100 frt)		—.—	— —
Egyesitett államadósság papirban május—nov.	5%	78.30	78.60
Egyesitett államadósság papirban febr.—aug.	5%	78.30	78.60
Egyesitett államadósság ezüst kamat január—julius	5%	78.75	79.—
Egyesitett államadósság ezüst kamat april—október	5%	78.75	79.—
Osztrák aranyjáradék 4% kamat	4%	97.75	98.25
Osztrák papirjáradék, adómentes	5%	93.—	93.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1854-iki à 250 frt p. p.	4%	119.50	120.50
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 500 frt o. é.	5%	131.40	132.10
Osztrák államadósság, kisorsolással 1860-iki à 100 frt o. é.	5%	137.25	138.25
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 100 frt o. é.		167.—	168.—
Osztrák államadósság, kisorsolással 1864-iki à 50 frt o. é.		167.—	168.—
Pest város kölcsöne 1870-ből	6%	103.25	103.75
Pest város kölcsöne 1871-ből	6%	103.25	103.75
Budapest főváros 1880-iki kölcsöne	5%	97.—	97.50
Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank	3%	32.—	33.—

RÉSZVÉNYEK.

Osztal. 1882-re	Értékpapirok	Befiz. frt	pénz	áru
	a) Bankok.			
—.—	Ált. magyar municipalis hitelint.	200	195.—	200.—
—.—	Angol-osztrák bank	120	—.—	—.—
9.—	Budapesti bankegyes.-részv.-társ.	100	99.—	100.—
— —	Horvát leszámitoló bank	200	— —	— —
—.—	Iparbank, budapesti	100	29.—	30.—
2—	Központi partársulati hitelintézet	80	— —	— —
19.50	Magyar Általános Hitelbank	200	313.—	313.50
12.46 7/8	Magyar jelzálog-hitelbank	200	—.—	—.—
6.23 7/16	Magy. jelzáloghitelb. II. kib. id. e.	100	109.50	110.—
5.—	Magyar leszám. és pénzváltóbank	100	95.50	96.—
— —	Magyar országos bank részv.-társ.	100	—.—	—.—
17.50	Osztrák hitelintézet	160	316.50	316.70
45.—	Osztrák-magyar bank	300	832.—	837.—
13—	I. magyar iparbank	150	165.—	166.—
—.—	I. magyar iparbank II. kib.	150	150.—	152.—
45.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	572.—	574.—
—.—	Sziszeki hitelbank	100	— —	— —
7.—	«Unio» bank	100	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.			
— —	Bécsi biztositó társaság	200	237.—	239.—
— —	Bécsi élet- és járadék-biztos. társ	200	270.—	275.—
192.—	Első magyar ált. biztositó társ.	1000	3440.—	3450.—
— —	Foncière pesti biztositó intézet	100	82.—	83.—
— —	Magyar-franczia biztos. társaság	50	— —	— —
46.—	Pannonia viszontbiztositó társ.	300	1010.—	1030.—
	c) Gőzmalmok.			
50.—	Concordia gőzmalom	500	535.—	540.—
120 —	Első budapesti	500	1225.—	1230.—
20 —	Erzsébet malom	500	230.—	232.—
60 —	Hengermalom	500	615.—	625.—
35.—	Lujza	160	259.—	261.—
35.—	Molnárok és sütők	200	357.—	360.—
150 —	Pannonia	1000	1180.—	1190.—
50.—	Viktória	300	425.—	430.—
	d) Közlekedési vállalatok.			
	«Adria» magy. tengeri hajózási részv.-t.		205.—	210.—
— —	Alföld-fiumei	200	171.50	171.75
— —	Arad-Körösvölgyi vasut	100	—.—	—.—
— —	Báttaszék-dombovári	200	—.—	—.—
— —	Déli vasut	200	150.—	151.—
— —	Észak-keleti vasut	200	158.—	159.—
— —	Erdélyi vasut	200	164.—	165.—
— —	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	— —	— —
— —	Kassa-oderbergi vasut	200	147.—	148.—
— —	Magyar-galicziai vasut	200	162.—	163.—
— —	M. nyug. v. (székesf.-győr-gráczív.)	200	165.50	166.50
— —	Osztrák-magyar államvasut	200	341.50	342.—
— —	Pécs-barcsi vasut	200	—.—	—.—
— —	Tiszavidéki vasut	200	248.50	249.—
—.—	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	606.—	608.—
26.—	Pesti közuti vaspálya	200	412.50	413.—
16.—	Pesti közuti vaspálya élv. jegy.		246.—	248.—
	e) Takarékpénztárak.			
5.50	Budapest III. kerületi	50	58.—	60.—
33.—	Országos központi	300	489.—	490 —
300.	Pesti első hazai	1000	4565.—	4600.—
34.—	Egyesült Budapest fővárosi	200	492.—	494.—
—.—	Magyar ált. takarékp. részv.-tár.	100	115.50	116.50
	f) Különféle vállalatok.			
8—	Alagut	105	112.50	113.—
— —	Általános waggon-kölcsönzőtárs.	80	88 —	89.—
— —	Ész.-magyarorsz. e. kőszénb. r. t.	100	—.—	—.—
—.—	Franklin-Társulat könyvnyomda	150	150.—	151.50
50,—	Ganz és társa vasöntöde s gépgy.	400	675.—	680.—
28.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	404.—	410.—
14.—	Gyapjumosó és bizt. első magyar	200	—.—	—.—
28.—	Kereskedelmi testület épülete	210	590.—	595.—
40.—	Könyvnyomda «Athenaeum»	150	535.—	538.—
60.—	Pesti könyvny. részvény-társaság	500	840.—	850.—
—.—	Kőszén- és téglagyár (Drasche)	130	157.50	158.—
—.—	Nemzetk. waggon-kölcsönző-r. t.		— —	— —
—.—	Pesti épitő-társaság	85	—.—	—.—
—.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü	100	123.50	124.—
7—	Salgó-tarjáni kőszénbánya	100	115.50	116.50
18.—	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár	200	223.—	224.—
3.—	Schlick-féle vasönt. s gépgy. II. kib.		—.—	—.—
—.—	Serfőzde első magyar	400	618.—	622.—
—.—	Sertéshizlaló	200	344.—	346.—
—.—	Sóskuti kőbánya	200	48.—	50.—
20.—	Spodium és csontlisztgyár	200	263.—	265.—
—.—	Szálloda részvény-társaság	200	— —	— —
5.—	Tégla- és mészégető, ujlaki	200	108.—	109.—
—.—	Téglagyár, kőbányai	160	256.—	258.—

ZÁLOGLEVELEK.

Értékpapirok	%	pénz	áru
Magy. földhitelintézet papirérték	5½%	102.—	102.75
Magy. földhitelintézet papirérték	5%	100.25	100.75
Magy. földhitelintézet papirérték	4½%	94.—	94.50
Magy. földhitelint. arany v. ezüst	5%	120.—	120.50
Magyar jelzálogbank	5½%	101.20	101.45
Magyar jelzálogbank	5%	98.25	98.50
Kisbirtokosok orsz. földhitelint.	5½%	100.—	101.—
Osztrák-magyar bank osztr. ért.	5%	100.75	101.—
Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4½%	98.75	99.25
Osztrák-magyar bank osztr. ért.	4%	92.50	92.75
Pesti magyar kereskedelmi bank	6%	101.50	102.—
Pesti magyar kereskedelmi bank	5½%	101.50	102.—
Pesti magyar kereskedelmi bank	5%	99.—	99.50
«Albina» takarék- és hitelintézet	6%	99.80	100.30

ELSŐBBSÉGEK.

Értékpapirok	Befizetett frt	%	pénz	áru
Alföld-fiumei vasut (nagyvárad-északi vonala)	200	5%	97.—	97.50
Alföld-fiumei vasut 1874. kib.	200	5%	94.—	94.50
Báttaszék-dombovár-zákányi v.	200	5%	93.—	93.50
Dunagőzhajózási társulat	300	5%	— —	— —
Dunagőzhajózási társulat	100/200	6%	— —	— —
Észak-keleti vaspálya	300	5%	91 50	92.—
Észak-keleti vaspálya (aranyban)	300	5%	116.—	—.—
Észak-keleti vaspálya (aranyban)	1000	6%	123.25	123 75
Ész.-magyarorsz. e. kőszénb. r. t.	100	6%	— —	— —
Magyar-galicziai vaspálya	200	5%	92 75	93 25
Magy.-galicziai vaspálya II. kib.	200	5%	91 75	92 25
Magyar nyugati vasut (székes-fehérvár-győr-gráczivonal)	200	5%	94 75	95 25
Magyar nyugati vasut 1874. kib.	200	5%	94.—	95 —
M. vas. elsőbbs. beruh. aranyban	200/1000	5%	111.—	111.50
I. erdélyi vaspálya	200	5%	92.75	93.25
Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	6%	— —	— —
Kassa-oderbergi vasut, ezüstben	200	5%	96.25	96 75
Kassa-oderb. v. (eperjes-tarn. v.)	300	5%	93.50	94.—
Kassa-oderb. v. (osztrák vonal)	200	5%	— —	— —
Kassa-oderb. v. (magyar vonal)	100	5%	119 —	— —
Osztrák-magyar államvasut		5%	— —	— —
Tiszavidéki vasut		5%	100.50	— —
Budapesti lánczhid	100	6%	103.50	103.75
Kőszén- és téglagyár kötvények	100	6%	— —	— —
Lloyd- és tőzsde-épület	100	5%	97.—	98.—

MAGÁNSORSJEGYEK.

Értékpapirok	pénz	áru
Osztrák hitelintézet	170.50	171.50
Budavárosi sorsjegy	39.—	40.—
Keglevich sorsjegy	19.50	20.50
Magy. sz. korona orsz. vörös kereszt egyl.	6.15	6 40
Osztrák vörös kereszt-egylet	12.40	12.80
Pálffy sorsjegy	36.50	37. —

PÉNZNEMEK.

Értékpapirok	Bank-kláb	pénz	áru
Császári királyi arany (vert)		5.62	5.65
Császári királyi arany (kör.)		5.61	5.64
Osztrák-magyar 8 frtos arany		9.48	9.50
20 frankos arany		9.48	9.50
Török aranylira		— —	— —
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi		58.50	58.60
Váltók árfolyama (látra).			
Német bankpiaczok 100 márk	4%	58.50	58.60
Amsterdam 100 hollandi frtért	5%	99.—	99.25
Brüssel 100 frankért	4%	47.40	47.45
Páris 100 frankért	3%	47.40	47.45
Marseille 100 frankért	3½%	— —	— —
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	3%	47.40	47.45
Zürich 100 frankért	3%	47.40	47.45
London 10 font sterlingért	3%	119.55	119.80
Szentpétervár 100 rubelért	6%	—.—	—.—
Olasz bankpiaczok 100 lire nuove ital.	5%	47 25	47.50

ROHITSCH vidéki savanyuviz forrás

Gyomorbetegségek ellen bevált szer. Legkellemesebb üditő ital. Ismert eredeti, uj, csinos egész és fél literes Bordeaux-palaczkokban kapható a **forrásigazgatóságnál** és minden jóhirü kereskedésben és vendéglőben.
Főraktár és elárusitás egész Magyarország számára Hoffmann József urnál Budapesten. 5968

Wiese és Társa
pénzszekrény-gyárosok
BÉCSBEN—PRÁGÁBAN.
Raktár: BÉCS, II., Untere Donaustrasse 25.
Gyár: BÉCS, II., Pappenheimgasse 58.
FIÓK: BUDAPESTEN,
Sugár-út, Foncièr-palota. 6251

Ezen intézet, érdemteljes működéseért, az europai tudományos társaság részéről Párisban, első osztályu aranyéremmel tüntettetett ki. — Ugyanitt kapható **„az elgyengült férfierő“** (önsegély) czimü hires mű. ra 2 frt 50 kr.

Mindennemü 6036
titkos betegséget
ugyszintén gyengeségi állapotokat, bőrkiütéseket, vizelési nehézséget, valamint száj- és garat-fekélyeket, ugyszintén **női betegségeket** ugyanazon bevált módszer szerint, melyet elődöm Weiss J. gyak. orvos érvényesitett, alaposan gyógyit **Dr. Spitzer J.** orvostudor, v. császári török katonai orvos, több kórodai osztályban. — Rendelő intézet: **Budapest, (koronaherczeg) uri-utcza 3. sz.** Naponkint: délelőtt 8—11-ig, d. u. 1—5-ig, este 7—8-ig. Dijjal ellátott levelekre válaszoltatik és gyógyszerek megküldetnek.

6364 **Téglagyár-tulajdonosoknak**
ajánlom gépeimet gőz-, kézi és ló-erőre, mindennemü **fali tégla és házfödő cserép, csövek stb.** olcsó gyártására, különösen
folytonosan dolgozó kézi tégla-sajtóimat

melyek más gyártási eljárásokkal szemben a legjelentékenyebb előnyöket s a legnagyobb megtakaritást nyujtják. Két ember elegendő kezelésükre **4000 pompás tégla** előállitására; alkalmasak még kivált a **járda- és folyosó-lemezek, tüzmentes kövek, mész- és czement homok-kövek, salak-téglák,** stb. sajtolására; ugyszintén félig levegőn száritott elöidomitott kövek utánsajtolására. Tervezetek ingyen.
Jäger Lajos, gépgyáros, Ehrenfeld-Kölnben R./m.

HOWARD-féle szab. háromvasu eke
mely minden eddigi szántás és ekeversenyen szemben a **Clayton és Shuttleworth, Eckert, Vidacs, Ransomes Head és Jefferies, Kotzó, Sack** stb.-féle háromvasú ekékkel **az első dijakkal lett kitüntetve,** — ajánltatik
NICHOLSON W. FÜLÖP
6261 budapesti gépgyáros által, gyár-utcza 48. szám.

Papirkárpit-gyáros
Áldási Ignácz
Budapest, Bécsi-utcza 4. sz. a.
ajánlja **saját gyártmányu papirkárpitjait** és diszitményeit legujabb szinekben legolcsóbb áron. **Takarékossági kárpitok** tekercsenként 10 krtól feljebb. **Aranykárpitok** tekercsenként 35 krtól feljebb. Egy középnagyságu szobára, falak és menyezet **4 frt 50 kr-tól** feljebb. Minthogy **sem behozatali vámot, sem agiot** és **szállitást** nem fizetek, áraim **ötven százalékkal olcsóbbak mint más kárpit-kereskedőké.** Vidéki megrendeléseket pontosan teljesitek.
6277 Minták kivánatra.

Lóvásár- és lódijazás.

6326
Május 5—7-én 1883. BUDAPESTEN.
5 nagy dij hátas lovakra
5 nagy dij kettős kocsi lovakra.
Az illető tulajdonosok lovaik május első napjaiba leendő beküldésére felkéretnek.
Ezen lóvásár vevők megnyerése végett kellőleg hirdetve lesz. — **A lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság, Budapesten.**

Az egészség ápolása.
Az egészség föntartása! — A betegek gyógyitása! — A gyengék erősitése! — Egy hosszu életkor elérése!
Az első főfeltétel egy kellemes élethez és ennek egyuttali föntartására legközelebb az élvezetek mértékletességében rejlik, a belső öszhangzatnak óvásában, nemkülönben a betegség okainak minél inkábbani kikerítésében, melyek a meghülés, rosz, hamisitott tápszerek, éretlen, mértékletlen élvezett ételek és italokból származnak.
Ha az élet főfeltételei ellen hibáztak, minden elővigyázat és daczára mégis meghülési mell- vagy tüdőbajba, vagy más hasonló bajba a betegségek rajából estünk, akkor nem szabad elmulasztanunk **a második főfeltételt** t. i. egy hathatós és orvosi tekintélyektől elismert és ajánlott gyógyszer használatát. Mi egy gyógytápszer? Ez egy oly szer, mely egyuttal kétféle czélnak megfeleljen, t. i. gyógyitó- és tápláló hatással kell birnia — a mi igen ritkán található. Mi nem tudunk jobbat, mint az orvosi tudománytól egyáltalában elismert, sőt a két világrésznek legnagyobb tekintélyeitől kitüntetett 33 év óta **az ó és uj világrészben elterjedt,** alaposan megvizsgált és többszörösen kitüntetett **Hoff Jánostól felfedezett**
maláta-kivonati gyógyegészségi sört.
ÜDVŐS
a tüdőbajok és aszkór ellen.
Több mint 100,000 ember a gyógyhatásu maláta-kivonati egészségi sör feltalálójának HOFF JÁNOS urnak köszöni egészsége visszatérését.
LEGUJABB NYILVÁNOS
gyógyjelentés és köszönőirat
1882. Deczember 28.
Hoff János cs. k. udvari szállitónak Bécsben, Graben Bräunerstrasse 8. sz.
Tekintetes ur! Aprilis óta erős torokhurutban szenvedék, minden az orvosok által ajánlott gyógyszer sikertelennek bizonyult, oly rekedt voltam, hogy hangos szót sem tudtam szólni, igen heves köhögési rohamaim voltak, étvágyam hiányzott, aludni nem tudtam, s ezek folytán ugy testben, mint erőben szörnyen megfogytam végre egy itteni ujságban figyelmessé lettem az ön gyógyértesitésére (torokhurut); egyébkor ugyan sohasem voltam barátnője a hirlap-dicséreteknek, ez alkalommal mégis elhatároztam magamat itteni raktárából az ön kitünő maláta-checoládéjából, maláta-egészségi söréből és malátaczukorkából rendelni s önnek, tekintetes ur, becsületére válik, hogy itt kinyilatkoztatom, miszerint Isten segélyével és az ön kitünő gyógysz ereí következtében, most jelentékenyen jobban érzem magam. Sokkal erősebb és egészségesebb vagyok, jó étvágyam és csendes álmom van. Házi dolgaimat csak ugy végezhetem, mint előbb, az Isten tartsa és óvja meg tekintetességedet, hogy még sokáig lehessen a szenvedő emberiség hasznára. Még egyszer legbensőbb köszönetemet kitünő gyógykészitményeiért! Megkülönb ztetett tisztelettel vagyok alázatos szolgája Antoinette Kerner, kapitány leánya.
Pozsonyban, 1882. deczember 28.
Europa- és a külföldről érkezett
többmint 400 hivatalos gyógyjelentésből
a következőket hozzuk:
A Cs. kir. tábori kórházak igazgatósága stb. stb. Schleswig.
A Hoff-féle egészségi sör minden megfigyelt esetben, szivesen vett, táp- és erősitőszer hatását tartalmazó italnak bizonyult, különösen az altest szervek lassu működésénél, idült hurutoknál, nagyobb vérvesztésnél s lesoványodásnál.
Pirz von Gayersfeld. Dr. Mayer, ezredorvos.
Árak: Maláta-kivonati egészségi sör, 1 palaczk 60 kr., 11 palaczk 6 frt, 28 palaczk 15 frt, 58 palaczk 30 frt. Maláta-csokoládé I. ½ kilo 2 frt 40 kr., ¼ 1 frt 30 kr., ⅛ kilo 70 kr. II. ½ kilo 1 frt 60 kr., ¼ kilo 90 kr., ⅛ kilo 50 kr. III. ½ kilo 1 frt, ¼ kilo 60 kr., ⅛ kilo 35 kr. Maláta-czukorkák 1 zacskó 60, 30 és 15 kr. Maláta-kivonat 1 üvegcse 1 frt, kisebb 60 kr. Gyermektápliszt 1 frt. Egy egész maláta-fürdő 80 és 50 kr. Maláta-növény-szappan 80, 60, 40 és 20 kr. Nagyobb megrendeléseknél árkedvezmény. A csomagolás a legolcsóbban számittatik. **Az első valódi nyálka-oldó Hoff János-féle mell-maláta-czukorkák kék papirban vannak. Vételnél vigyázzon csak ilyenek kérendők.**
Hoff János gyári főraktára Magyarország számára Budapesten, zsibárus-utcza 7. sz. a. főpostával szemben.
Kapható szintén Török József urnál király-utcza 7. sz. a.

Huzás ápril 14-én!
MAGYAR-IGÉRVÉNYEK.
Egészek 2½ frt, felek 1½ frt és bélyeg.
Főnyeremény 100,000 forint o. é.
Huzás ápril 16-án!
3százalékos
Földhitel-igérvények
csak 1 forint és bélyeg.
Főnyeremény 50,000 forint o. é.
Bécs Wollzeile 10 és 15. **A MERCUR** COHN Ch. Wollzeile 10 és 15
6331 kiadóhivatalának bank- és váltóüzlete.

Nyujtsuk a szerencsének jobbunkat!
500,000 márka főnyereményt igér kedvező esetben a legujabb hamburgi nagy *pénzsorsjáték* mely a magas **kormány** által jóváhagyatott s biztosittatott.
Eme ujabb játék-tervezet előnyös berendezése abban áll, hogy rövid pár hó lefolyása alatt 7 sorsolásban **46,600 nyereménynek** kell bizton történni, ezek között vannak főnyeremények esetleges **500,000** r. márka, illetőleg

1 nyerem. à m. 300,000	21 nyerem. à m. 10,000
1 nyerem. à m. 200,000	56 nyerem. à m. 5000
2 nyerem. à m. 100,000	106 nyerem. à m. 3000
1 nyerem. à m. 90,000	223 nyerem. à m. 2000
1 nyerem. à m. 80,000	6 nyerem. à m. 1500
1 nyerem. à m. 70,000	515 nyerem. à m. 1000
1 nyerem. à m. 60 000	869 nyerem. à m. 500
2 nyerem. à m. 50,000	26830 nyerem. à m. 145
1 nyerem. à m. 40,000	összesen 17,965 nyeremény
1 nyerem. à m. 30,000	à m. 200, 150, 124, 100, 94,
8 nyerem. à m. 15,000	67, 40, 20.

Ezen nyereményekből az első osztályban 4000 sorsoltatik ki 157,000 m. összegben. — Az 1 oszt. főnyeremény **50,000** mt. tesz s a 2-ikban **60,000,** a 3-ikban **70,000,** a 4-ikben **80,000,** az 5-ikben, **90,000,** a 6-ikban **100,000,** a 7-ikben azonban esetleg **500,000,** illetőleg **300.000 200,000** stb. márkára emelkedik. — A nyereményhuzások tervszerüleg hivatalosan vannak megállapitva.— Ezen nagy, az állam által biztositott pénz-sorsjáték **legközelebbi** nyereményhuzásához
1 egész eredeti sorsjegy csak 6 m. vagy **3.50** frt o. é.
1 fél » » » 3 » » **1.75** frt o. é.
1 negyed » » » 1½ » » **90** kr. o. é.
Mindennemü megbizások, **a pénz beküldése, postautoni fizetés vagy az összeg utánvétele mellett** rögtön a leggondosabban teljesittetnek, mindenki az állam czimerével ellátott **eredeti sorsjegyet** tőlünk saját kezeibe kapja.
A megrendelésekhez a szükséges hivatalos tervezetek ingyen mellékeltetnek, melyekből ugy a nyeremények beosztása az illető osztályokra, mint szintén az illető betétek is megláthatók és minden huzás után érdekelt feleinknek felhivás nélkül megküldjük a hivatalos huzási lajstromot. Kivánatra a hivatalos tervet előre megküldjük megtekintés végett bérmentve, és készek vagyunk nem tetszés esetében a sorsjegyet az összegnek visszafizetése mellett huzás előtt visszavenni.
A kifizetések tervszerün pontosan s az állam jótállása mellett történnek.
Csoportozatunk mindig a szerencse kegyeltje volt és érdekelt feleinknek gyakran a legnagyobb nyereményeket fizettük ki, többek között **250,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000** stb márkával
Egy ily, a **legszolidabb alapokra** fektetett vállalatnál előreláthatólag mindenütt a legélénkebb részvétre lehet bizton számitani s kérjük ennélfogva, hogy minden megrendelést teljesithessünk, a megrendeléseket már **is minél előbb,** de mindenesetre f. é. **május 15-ike előtt egyenesen** hozzánk beküldeni.
Kaufmann és Simon bank- és váltó-üzlete Hamburgban.
U. i. Ezennel köszönetünket nyilvánitjuk az eddig megajándékozott bizalomért, s midőn eme ujabbi sorsjáték kezdetével a részvételre felhivnók, ezentul is igyekezni fogunk, állandóan pontos és lelkiismeretes kiszolgáltatás által igen tisztelt érdekelt feleink teljes megelégedését kiérdemelni. 6355 **A fentebbiek.**

24/1883 kgy.

Pályázat.

Szatmármegyében fekvő Felsőbánya sz. kir. város tulajdonát képező 6190 holdnyi **erdő-terület gazdasági üzem tervének elkészitésére** ezennel zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Ezen erdőségek összefüggő testet képeznek s belterjes gazdálkodásra a helyi forgalmi viszonyoknál fogva alkalmasok nem lévén, az üzemterv azokra nézve a nagyméltóságu m. kir. földmivelési ministeriumnak folyó évi január 31-ről 4190. sz. a. kibocsátott rendeletében a III. osztályba csoportositott erdőkre nézve megszabott egyszerübb alakban készitendő el, mely munkálathoz az alaptérkép rendelkezésre áll, s a munkálathoz szükséges fuvarok és napszámosok természetben fognak kiszolgáltatni, papiros, rajzszerek és nyomtatványok beszerzése vállalkozót fogja terhelni.

Versenyzőnek szakképzettségét igazoló okmányokkal felszerelt ajánlata, melyben számokkal és betükkel kiirandó, hogy fennebb jelzett munkálatát kat. holdanként, mily áron hajlandó elkésziteni, folyó évi május hó 20. napjáig e város tanácsához czimezve, és «ajánlat az üzemterv elkészitésére» felirattal ellátva benyujtandó.

Kelt sz. kir, Fbánya város közönségének 1883. év aprilis hó 5-én tartott közgyüléséből.

6359 Kiadta: **Tóth István** jegyző.

Legkönnyebb és legolcsóbb tető befedés a
Kautschuk tetőfedény.
Ezt valamint az *uj* és *régi* pépfedelek javitásához szükséges
kautschuk tetőfénymáz
fekete és vörös szinben olcsó, de szabott árak mellett szállitjuk.
Teljes tetőbefedések
és pedig:
egyszerü péptetők — fa-cement tetők
kettős péptetők — aszfaltburkolatok
léczetők — elszigetelések 6318
kezesség mellett legolcsóbban eszközöltetnek. Prospektusokat, mintákat és költségelőirányzatokat legkészségesebben adnak
POSNANSKY & STRELITZ,
Bécs, VI., Mollardgasse Nr. 17.
Budapesti képviselő: **Oblath József és trsa** dohány-u. 5.

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK.

16,178. V. sz.

A m. kir. államvasutakon engedélyezett, idegen vasutak állomásaival való forgalomra vonatkozó dijkedvezmények alkalmazása iránt netán előforduló félreértések elkerülése czéljából közhirré tétetik, miszerint a kedvezmények megkezdése és lejáratára nézve mindig a küldemény feladásának kelte mérvadó ugy, hogy idegen vasutak állomásain a kedvezmény lejárati ideje előtt feladott küldemények az esetben is élvezik az illető kedvezményt, a m. kir. államvasutak vonalain, ha azokat csak a kedvezmény lejárta után érik el, mig ely küldemények, melyek a kedvezmény érvényességének megkezdése előtt, idegen vasutak állomásain feladattak, akkor sem élvezik vonalainkon a kedvezményt, ha a m. kir. államvasutak vonalait a megkezdési határidő után érik el.

Budapesten, 1883. évi április hó 7-én.

Az igazgatóság.

Legnagyobb, jól berendezett
URI-, FIU
6293 és
gyermek-ruha-raktár
csodálatos olcsó árakon és pedig:

	forinttól	frtig
felsőkabátok . . .	8	22-ig
öltözetek	10	25 „
nadrágok	4	7 „
nadrágok s mellények	5	10 „
fiú-öltözetek . . .	6	10 „
fiú-felsőkabátok .	4	9 „
gyermek-jelmezek	3	6 „
szalon-öltönyök .	16	26 „
vizm. felsőkabátok	16	22 „

Adler D. Adolf-nál
Budapesten, Deák Ferencz-utcza 23.

Birtokvétel
Budapest főváros közelében fekvő 400—600 holdra terjedő birtok kényelmes lakházzal, gazdasági épületekkel ellátva, **megvételre kerestetik.**
Az ajánlatok **Dr. Vámossy Károly** h. ügyvédhez (lakik: Budapest, V. ker., Józseftér 5. sz. a.) intézendők. 6358

Titkos betegségek
minden alakját, az önfertőzés mindennemü utóbajait, férfi tehetetlenséget stb. alaposan gyógyit
Dr. PÁPAY
koronás arany érdemkeresztes tiszteletbeli megyei főorvos.
Budapesten, ujvilág-utcza 33. I. em. a Ferenczi kávéházzal szemben. 6309
Rendel 9—5-ig délután este 7—8-ig levélileg is.

KÁVÉ
kitünő minőségü, tiszta, erős, illatos, nem festett, pontosan 4¼ kilos csomagokban. Szállitás postán utánvétellel, Ausztria-Magyarország m. helységébe.
1 kilonkint netto vám- és postabérmentesen.

Gyöngy-Ceylon, legfinomabb kék		1.98
Gyöngy-Manilla, fin. v.		1.65
Ceylon, Prima kék		1.70
Gyöngy-Mocca, afr.		1.54
Mocca, valódi arab		1.84
Cuba, nszemü s.-zöld		1.80
Menado, aranys. lgf.		1.60
Domingo, válogatott		1.40
Java, legfin., vil. zöld		1.36
Santos, zamatos, lgf.		1.30
Rio, zamatos és jó		1.20
Jamaica, jóizü		1.14

6354
Maiti R. Trieszt.

Papir-kárpit.
SIEBURGER ÉS TÁRSA,
magy. kir. udv. szállitók, fürdő-utcza 8. sz. 6210
Gazdálkodó-kárpit 1 tekercs 15 krtól kezdve: Különlegesség: valódi japáni bőr-kárpit.

NINCS TÖBBÉ FOGFÁJÁS!
A nagytiszteletü
BENEDEKRENDI SZERZETESEK
SOULAC APÁTSÁG (Gironde) Francziaország,
Prior **DOM MAGUELONNE fog-elixirjének** használata mellett.
A brüsszeli kiállitáson 1880-ban 2 arany érmet, a 2 legfőbb jutalmat nyerte.
FELTALÁLTATOTT az **1373-IK ÉVBEN** PIERRE BOURSAUD Prior által.
Egy palaczk ára **1.50, 3, 6** frt.; a por **1.50** frt.; a paszta **1.50** frt.
Vezérügynök **SEGUIN,** 3, rue Huguerie, Bordeaux.
Főraktár **Budapest** és **Magyarország** számára *Török József* gyógyszerésznél, király-utcza 12. sz. alatt. Kapható továbbá *Dankovszky István* fodrásznál, minden jó illatszerüzletben és gyógyszertárban, *Kertész Tódor* dorottya-utcza, *Patz Gusztáv* váczi-u. 27. sz. *Faubel Gusztáv* király-u. 91. sz. alatti rövidáru-üzletében, *Lusztig Ede* férfi- és uri divatáru-üzletében kerepesi ut 2. sz. a., *Krempels* és *Marcis* bécsi-utczai rövidáru-üzletében, *Sárkány testvéreknél* sugár-uton és *Klein Libor* urnál.

IGÉRVÉNYEK
az ápril 14-iki huzásra
magyar sorsjegyekre,
egész **3** frt, — fél **1** frt 75 kr és 50 kr. bélyeg.
Főnyeremény 100,000 o. é. forint.
az ápril 2-iki huzásra
osztr. földhitel-sorsjegyekre
1 frtjával és 50 kr. bélyeg. 6329
Főnyeremény 50.000 o. é. frt.
1 egész mazyar és földhitel-igérvény bélyeggel együtt **4 frt 75 kr.**
MERCUR, Budapest
Dorottya-utcza 12. **Politzer Zs.** Dorottya-utcza 12.

TAPASZTALATAIM,
melyeket több évi működésem alatt bécsi, némethoni és belgiumi gyógyszertárakban szereztem, de azon körülmény is, hogy a külföldi gyógyszerek elszaporodását ellensulyozzam, arra inditottak, hogy a legnagyobb gyógyerejü növénykivonatokból, dr. Kvapils orvosi utasitása szerint a máris nagy kedveltségü
kárpáti egészségi labdacsokat
készitsem s árusitsam, melyek eldugulás, nyálkásodás, étvágy-hiány, gyomorbaj, felfuvódások, szédülés, fejfájás, váltóláz, aranyér, bőrkiütések, köszvény, vizikór, és vesebajok ellen a legfényesebb sikerrel alkalmaztatnak.
Főraktár; Friedrich János gyógyszerésznél Malaczkán, Pozsonymegye. Egy skatulya ára 21 kr, egy tekercs 6 skatulyával 1 frt 5 kr, nem bérmentes küldeménynél 5 kr bélyegdijjal több. Ha a labdacsok árához 20 kr mellékeltetik, és az egész összeg posta-utalványnyal beküldetik, akkor a megrendelt mennyiség az összes birodalomba bárhová bérmentve küldetik. Ezen esetben egy tekercs ára 1 frt 25. kr, 2 tekercs 2 frt 30 kr, 3 tekercs 3 frt 35 kr, 4 tekercs 4 frt 40 kr, 5 tekercs 5 frt 45 kr. Egy tekercsnél kevesebb nem küldetik.
Valódi minőségben a következő főraktárakban kaphatók:
Budapesten: Pataky Károly gyógyszerésznél, Széchenyi-sétatér, az ujépülettel szemben. **Debreczenben:** Mihalovics István gyógyszerésznél. **Pozsonyban:** Pisztory Bódog gyógysz. **Szegeden:** Kovács Albert gyógysz. **Temesvárott:** Tárczay István gyógysz. **Szabadka:** Gálffy György gyógysz. **Makó:** Csikos József gyógysz. **Zágrábban:** Mittelbach Zsiga gyógysz. **Bécsben:** Trnka Ferencz gyógysz. Währing.
Kivonatok a hálafeliratokból:
Kérem egészségi labdacsaiból egy szállitmányt nekem küldeni, Magyarországban való tartózkodásom ideje alatt azok igen jót tettek nekem. Coburg, 1880, november 11. *Coburg herczeg* s. k.
Felkérem, miszerint valóban jóhatásu labdacsaiból egy tekercset küldeni szíveskedjék. Tarnóc, 1880. augusztus 31. *Bohus Ján.* ügyv.
Tapasztalván ön pilulainak kitünő eredményét, kérem pósta fordultával neken két csomagát küldeni. Szuchan, dec. 19. 1878. *Horváth László,* plébános.
Örömmel van szerencsém tudósitani uraságodat, miszerint labdacsai nálam kitünőknek bizonyultak. Kecskemét, 1878, december 13. *Zsigmond József,* tanár.
Az ön labdacsai kitünőségét és jóságát elismervén, azokat minden szenvedőnek teljes bizalommal ajánlhatom. Kékkő, 1878. dec. 26. *Bodicky András,* h. h. lelkész.
Kitünő pilulái emésztési bajomban a legjobb sikerrel voltak. Sassin, 1877. október 13-án. *Skarda József,* lelkész.
Mivel az ön egészségi labdacsai kitünő hatással birnak, ennélfogva sokan arra kérnek, hogy nekik azokat hozassam. Ipolyság, 1878. dec. 25. *Semian Mihály,* ág. h. lelkész.
Labdacsai, miket gyomorhurutban szenvedő sógorom számára hozaték, kitünőeknek bizonyultak. Szepes-Ofalu, 1878. május 12. *Rusziak József,* plébános.
Az ön kitünő labdacsai sok évi gyomorbajomat egészen megszüntették, ennélfogva kötelességemnek tartom, önnek legszivélyesebb köszönetemet kijelenteni. Tischin-Várnánál, 1878. február 1. *Spatsek Alajos,* plébános.
Ezennel lelkiismeretesen bizonyitom, miszerint pilulái sok betegség ellen kitünő hatással birnak, s ez okból ajánlom azokat minden segélyt keresőnek. Kriva, 1879. február 2-án, *Miszaga Pál,* plébános.
Egészségi pilulái roncsolt egészségemre jó hatással voltak. Isten áldja meg Önt, amiért oly kitünő gyógyhatásos szert sikerült összeállitania. Kötelességemnek tartom, az Ön labdacsait minden betegnek a legjobb lelkiismerettel ajánlani. Mocsáry, 1879. május 14-én. *Zimmermann József,* plébános.
Tekintetes gyógyszerész ur! Miután a multkor küldött egészség-labdacsok igen jól müködtek, ennélfogva megkérem tekintetességedet ismét, szíveskedjék utánvét mellett 12 skatulya labdacsot küldeni. Maradok őszinte tisztelője. Kelt Páty, u. p. Páty (Pestmegye.) *Ginzery István,* községi orvos.
Az ön általános egészségi labdacsai nálam «aranyér ellen» a legjobb és gyors hatást eszközölték. Fogadja érette hálás köszönetemet. Jánok, Abaujmegye, 1880. márc. 5. *Baritsky Endre,* plébános.
A szenvedő emberiség érdekében tudatom tisztelt uraságoddal, hogy uraságodtól meghozatott labdacsok, nálam egy 75 éves embernél, ki már 30 év lefolyta alatt az aranyér miatt felette sokat szenvedett, igen jó hatást eredményeztek. Balassa-Gyarmat, 1878. nov. 22. *Pongrác Károly,* kir. tanácsos.
A malaczkai és budapesti főraktárban kapható a hires **kárpáti csúz-fluid** üvegenkint **85** krért. 5698

E rovatban *minden szó* beiktatása *2 krba* kerül, hirdetések után, melyek a hirdető félnek külön lakczimével is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdij fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivata[l]. Levélbeli tudakozodásokra is pontosan válaszolunk ha a válaszra szükséges postabélyeg beküldetik.

I. Ignácz! A vád ellened visszavonatott jelentsd holléted levélben. Szálókra gondoskodva elhelyezésedről. 2744

Kedves Micikém! Türelem, bizzál és szeres a mily önzetlenül szeretlek én siromig. Irj soraid idegen nönévvel végezve. Vigyázz ölel Miklósod. 2762

Kicsikémnek! Lakásom nem 12. hanem kettö. Csókollak. 2766

Vidéki 31 éves fiatal ember 2500 forint évi jövedelemmel nöül venni óhajt csinos fiatal leányt vagy özvegyet 6—10000 frt hozománynyal, ajánlatok arczképpel a kiadóhivatalba «Hegyalyi 1333» czimen. 2760

A. E. N-Becskerek. Sziveskedjék a kérdéses hirdetmény háromszor megjeleneseért 1 frt 14 krt. beküldeni. 3858

Z. H. Gyula, soraidat negy hét óta várom. Mért nem tudósitasz, hol és hogy létedről. N.-Becskerek A. E. 2761

Hölgyeknek. Fiatal vagyok, nötlen vagyok, falun lakom, unom magamat. Felkérem tehát mindazon nőket, kik talán szintén unják magukat, sziveskedjenek nekem irni levelet és abban kellemes dolgokat, továbbá saját személyökről, t. i. kinézésükről, vagyoni állásukról, melynek ismertetése után valahol a sors összehoz és házasságra léphetünk. Leveleket «Péter» név alatt a kiadóhivatalba küldendö. 2703

Egy előkelő állású fiatal férfi, ezen még itten szokatlan uton kéri fel mindazon nemes emberbarátot, kik egy szép reményekre jogositó existentiát és családot a nyomasztó jelentől megmenteni magokban hivatást éreznek, hogy öt egy tizezer forintos (nem váltó) kölcsönnel kiépiteni méltóztassanak. Az illető magas társadalmi állása, évi biztos jövedelmei, értékes ingóságai és a még élő szülöi után öröklendö nagy vagyon a kölcsönadónak teljes garantiát képes nyujtani. Kölcsönadó nemcsak egy családot szabadit ki nemes tényé által az uzsorások karmai közül, de örök hálára kötelez le egy törekvö fiatal férfit, ki a rendes kamatok pontos fizetésén kivül összeköttetései folytan még más igen fontos szolgálatokat is tehet. Kétszeresen segit, ki hammar segit. Gondolja ezt meg minden nagy vagyonú nemes emberbarát, ki valóban jó cselekedetet követ el akkor, midön egy jóravaló, komoly és némileg tehetséges fiatal férfit, kivivott társadalmi magas állásában megtartani segit. Szives (nem anonym) ajánlatok «L. K. L. 444» jel alatt Budapest föpostán maradva intézendők. 2772

Eladás.

Eladás. Egy ház a sugáruton nemkülönben Budapest bármely város-részében a legszebb helyeken, ugyszinte nagy köruti telkek eladók. Értesitést ad Fischer S. Kazinczy utcza 14. 2764

Egy 8 lóerejü gőzgép használt ugyan, de azért jó karban van egy 8 ló erejü gőzcséplövel együtt 1800 frtért eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 3712

Pestmegyében egy 200 holdas birtok csinos lakházzal, gazdasági épületek és felszereléssel együtt 23000 frtért eladó. Bövebbet a kiadóhivatal. 2624

Eladó Harkányi Frigyes nagyabonyi juhászatából 268 drb kitünö fésüs tenyészanya és 35 drb kos. Bövebb értesitést Budapesten, Deák-tér 1. sz. a. vagy Nagyabonyban (Sashalom) a gazdatisztségnél. 2773

Achnebáts Turékesztán czukordinnye magvak faj tiszta minöségben kaphatók 20 gramm 50 krért bérmentve Szabó Lajos lelkésznél Apostagon. 2527

B.-Füreden a savanyuviz közelében 6 holdas szöllö, emeletes épülettel melléképületekkel eladandó 6000 frtért. A vevö a kiadóhivatalban jelentkezhetik. 2769

Egy Ehrbar-féle majdnem uj zongora eladó. Bövebben a kiadóhivatalban. 2765

Józsefvárosban egy ház készpénzért vagy cserébe eladandó. Bövebb értesitést a kiadóhivatal ad. 2756

Festőműhely uj mángolóval, kész raktárral bérbe adandó Aszódon Engländer Lajos urnál. 2758

Egy kisebbszerü füszerkereskedés, élénk helyen, mellette levö lakással azonnal eladó. Tudakozódhatni e lap kiadóhivatalában. 2706

Nográdmegyében, Balassa-Gyarmattól egy óranyira egy 460 holdas birtok lakházzal és gazdasági épületekkel együtt 30,000 frtért eladó. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2657

Somogymegyében Balaton-Tür község határában a vasuttól és a Balatontól egy óranyira egy 1000 holdas birtok eladó uri lakházzal és elegendö gazdasági épületekkel együtt. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2503

A Józsefvárosban egy jó karban lévö ház azonnal szabad kézböl örök aron eladó. Bövebbet a kiadóhivatal. 2623

Abauj megyében a vasuti állomástól 10 percznyi távolságra fekvö Devecser község határában mintegy 90 holdból álló, kitünö minöségü kis birtok, nagyon jó lakházzal és gazdasági épületekkel eladó. Bövebbet a kiadóhivatal. 3680

A sugárut mentében a nagy János utcza sarkán egy 286 □öl nagyságu telek a rajta lévö lakházzal együtt eladó. Bövebbet megtudhatni a kiadóhivatalban. 2525

Biharmegyében, Sarkad vasuti állomástól fél óranyira egy 460 holdas (à 1100 négyszög öl) tagositott kitünö talajú birtok, gazdasági épületekkel eladó. A feltételek megtudhatók a kiadóhivatalban. 2557

Vétel.

Egy mozdony cséplögéppel együtt, mely használt, de még jó munkaképes állapotban van, kerestetik megvétel végett. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3719

Kerestetik 20.000 két éves Pinus austriaca vagy silvestris; 20.000 egy vagy két éves akáczfa csemete. Hová? megmondja a kiadóhivatal. 3670

Esztergom megyében kerestetik egy 300 holdas birtok, közel a vasut és Dunához. Bövebbet a kiadóhivatal. 2618

Egy 30—40 ezer forint értékü birtok, mely Szabolcs, Szatmár, Bihar, déli Zemplén és Abauj vagy Borsod és Hevesmegyében fekszik, megvétel végett kerestetik. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3716

A kőbányai vagy budai részen kerestetik egy szöllö nemely épülettel 1500 frtig megvétel végett. Ajánlatok a kiadóhivatalban «szöllö» czim alatt intézendök. 2759

Kerestetik egy használt de ép (kettös fogatu phaeton) kocsi. Ajánlatok fürdö-utcza 1-sö szám P. J. házmesternél. 2757

Abauj, Torna vagy Borsod megyében megvétel végett kerestetik egy kisebb birtok 15 ezer forint értékig, mely árvizmentes és jó talaju legyen. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2530

Pest, Hont, Nógrád vagy Hevesmegyében kerestetik egy 40,000 frtos birtok, mely egy kisebb 15,000 frtos birtokért elcserélendö volna ráfizetés mellett. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2508

Fehér, Somogy vagy Veszprémmegyében kerestetik egy 600—800 holdas birtok megvétel végett lakházzal és gazdasági épületekkel együtt. Bövebbet a kiadóhivatal. 2510

Pest, Heves vagy Szolnok megyében kerestetik egy 500—800 holdas birtok megvétel végett, lakhaz és gazdasági épületekkel. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2514

Nógrád, Somogy vagy Borsód megyében kerestetik egy 300—400 holdas kitünö talaju földbirtok megvételre, szép lakházzal és gazdasági épületekkel. Ajánlatok «Vétel» czim alatt a kiadóhivatalba intézendök. 3677

Alkalmazást nyer

Gépész, fiatal intelligens, nötlen — kerestetik vidékre, állandó alkalmaztatásra, elönyös, feltételek mellett. Személyes vagy levélbeli ajánlkozások e lap kiadóhivatalához «állandó alkalmazás» czim alatt intézendök. 2743

Kerestetik egy ügyes füszersegéd, ki egy felsömagyarországi üveggyártelep vegyeskereskedését önállóan kezelni képes, a magyar és tót nyelveket beszéli. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2751

Német-franczia levelező állandó alkalmazást nyerhet. Követeltetik a német nyelvnek kiváló, a franczia és magyar nyelvnek kielégitö birása. Magyar vagy német gyorsirás különös ajánlatul szolgalna. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz intézendök. 2770

Egy ügyes és teendöit jól értö szobaleány vidékre azonnal alkalmazást nyer. Bövebbet a kiadóhivatal. 2612

Egy kitünő bizonyitványokkal biró mükertész alkalmazást nyer. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2654

Vidéki vendéglőbe csinos szobaleány azonnal alkalmaztatik. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2652

Egy jó bizonyitványokkal ellátott gazdasszony vidékre azonnal alkalmazást nyer. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3686

Kerestetik egy komorna, ki megbizható és teendöit érti, különösen a finomabb fehérnemüek mosását érti, a fésülés és varrásban ügyes. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3718

Falura kerestetik egy gazdasszony, ki fözni jól tud s különösen a bel és külgazdaság vezetéséhen tapasztalt jártassággal bir. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3717

Kerestetik egy tiszta és csinos 30 év körüli gazdasszony, ki megbizható és minden cseléd nélkül egy magányos urnak a háztartását is vezetni képes. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3714

Egy körülbelül 30 éves nö, ki fözni jól tud, a fehérnemü varrást és szabást pedig érti helyben alkalmazást nyer. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3711

Megbizható ügynökök, kik a vöröskereszt sorsjegyek havi törlesztés melletti elárusitásával foglalkozni óhajtanak, kerestetnek. Ajánlatok e lap kiadóhivatalához «Bankház» czim alatt küldendök. 2745

Egy bonne, ki egynttal a háztartást is tökéletesen érti, vidéki müvelt családnál alkalmazást nyer. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3667

Egy helybeli gazdasági gépgyárban egy elméletileg és gyakorlatilag képzett gépész mérnök alkalmazást nyer. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3710

Egy műkertész, ki a szönyegkertészetet, valamint parkrendezést érti, azonnal felvétetik. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2741

Egy kitünő bizonyitványokkal ellátott szakácsné, ki igen jól fözni tud, helyben uri háznál alkalmazást nyer. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2659

Egy jó házból való fiu tanonczul felvétetik egy vidéki nagyobbfüszerkereskedésben. Feltételek teljes ellátás és ruházat 4 évre, ruházat nélkül 3 évre. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3704

Kerestetik egy szül. fiatal franczia leányka gyermekek mellé azonnali alkalmazásra. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3699

Vidékre alkalmazást nyer egy tapasztalt és gyakorlott vinczellér, ki jó bizonyitványokkal bir. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2642

Egy bonne, ki magyarul, németül, francziául folyékonyan beszél, helyben alkalmazást nyer. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2589

Egy szakácsné, ki kitünöen fözni és sütni tud, mindenféle tésztanemüek készitése ben ügyes, helyben azonnal alkalmazást nyer, jó fizetés mellett. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3669

Egy vinczellér, ki a kertészeti teendöket is végzi, vidékre azonnal alkalmazást nyer. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2613

Alkalmazást keres

Egy székely jó családból származott nö ajánlja magát helyben vagy vidékre egy Plebánoshoz mind háztartónö vagy valamely intézethez mint fögondnoknö levelek a kiadóhivatalba «Székely» czim alatt kéretnek. 2768

Egy jó székely családból származott nö, ki jelenleg is Székelyföldön lakik, ajánlja magát mind nevelönö olyan házhoz hol asszony nem léven a ház vezetésével is megbizatik, akár vidékre. akár helyben. Levelek «Székelynö» czim alatt küldendök a kiadóhivatalba. 2767

Egy közép koru az az 36 éves ép egészséges nö, külsö és belsö gazdálkodásban kitünöen jártas, magyarul, németül és románul beszél, olvas és ir, anyanyelve a magyar, keres egy jó önnáló urnál gazdaszonyi helyet. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3715

Egy fiatal müvelt ember, ki az egyes és kettös könyvvitelt jól érti, több nyelveket beszél, mint utazó valamely nagyobb czégnél alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2628

Egy okl. gépész, ki e téren már 11 évig müködik, különösen a gazdasági gépek kezelését és cséplést érti, jó bizonyitványokkal rendelkezik, éves állást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2637

Egy egészséges és eröteljes nös, de gyermektelen gazdatiszt, ki már 28 évig mint ilyen kitünö sikerrel müködött, a marha és lótenyésztésben különösen igen jártas, beszél magyarul, németül és tótul, szerény igényeknek mellett hasonló alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3702

Egy fiatal csinos nö, ki a háziteendökben gyakorolt, és a kivánalmaknak tökéletesen megfelel házvezetönöi minöségben valamely magányos urnál vagy urnönél alkalmaztatni óhajt. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2555

Jó bizonyitványokkal ellátott eröteljes nö, ki már eddig is mint gazdasszony müködött, hasonló vagy szakácsnöi alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3698

Egy szobaleány, ki teendöiben tökéletes jártassággal bir és jó bizonyitványokkal ezt igazolhatja, alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2595

Vidékre egy kis leánykához kerestetik egy 14—17 éves leány játszótársul. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2603

Egy komorna, ki magyarul, németül és némileg francziául is beszél és teendöit jól érti, szabni, varrni tud, alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2643

Egy fiatal csinos gazdasszony magányos öreg urhoz alkalmaztatni óhajt. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3664

Ajánlkozik egy középkoru uri nö, ki a háztartás minden ágában jártas házvezetönöül magányos urhoz, vagy elökelö urihazhoz, biztositékot is képes letenni, miután 4—5000 forint vagyonnal rendelkezik. Szives ajánlatok kéretnek «házvezetönö» czim alatt a kiadóhivatalba. 2732

Egy már 10 év óta müködö szakácsné jó bizonyitványokkal alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3692

Egy nagyobb uri házhoz szakmáját tökéletesen értö szakácsné, alkalmaztatni óhajt. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3697

Egy középkoru nö, ki igen jól tud fözni mint szakácsné alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3691

Karmesternek ajánlkozik czigányzenekart tanitani egy uri ember, megkeresések a kiadóhivatalba küldendök. 2726

Egy középkoru nő, ki a magyar és német nyelven kivül a franczia uyelvet is tökéletesen beszéli, sok éven át külföldön tartózkodott óhajtana magányos nöhöz társalkodónönek menni, vagy anyátlan gyermekek mellé, miután a háztartást is kitünöen érti. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2650

Egy fiatal ember, ki a gazdasagi iskolát végezte, több nagyobb uradalmaknál mint gyakornok és irnok müködött, saját 300 holdas birtokát 8 évig kezeli már, mint irnok vagy ispán alkalmaztatni óhajt. 2000 frt biztositékot is adhat. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2640

Egy vinczellér, ki jó bizonyitványokkal bir és szakmájában teljesen képzett, alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2639

Egy fiatal özvegynő valamely urasághoz mint kulcsárnö, vagy egy magányos urhoz mint házvezetönö óhajtana alkalmaztatni, a nembeli foglalkozások minden ágában tökéletesen jártas a mit bizonyitványokkal betanusithat. Ajánlatok «B. I.« czim alatt a kiadóhivatalba intezendök. 2708

Egy főzni és sütni jól tudó fiatal nö, ki azonkivül az összes háziteendöket és fehérnemü-varrást érti, alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2566

Egy gyakorlott szobaleány, ki egy helyen 6 évig szolgált, kitünö bizonyitványokkal bir, alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2598

Egy 16 éves fiatal leány, ki a német és franczia nyelvet, valamint a zongora játékot érti gyermekek mellé ajánlkozik. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2550

Egy kisasszony, ki magyarul, németül és francziául beszél, a kézimunkákban és házi teendökben ügyes, mint bonne vagy házikisasszony alkalmaztatni óhajt. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3673

Egy középkoru nő, ki a háztartás vezetéséhez kitünöen ért, azonkivül beszél francziául és németül, valamint zongorázni is jól tud. mint társalkodónö alkalmaztatni óhajt. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2590

Egy fiatal ember, ki egy nagyobb füszer és vegyes áruk kereskedésében mint segéd és egyszersmind könyvelö hoszszabb ideig alkalmazva volt, ki a kereskedelmi iskolát végezte és a magyar, nemet és horvát nyelvet tökéletesen érti, hasonló alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2629

Egy józan megbizható, családos hivatalszolga, ki reggel 9-töl délután 1-ig elfoglalva van, mint házmester alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2655

Egy igen jó bizonyitványokkal biró szobaleány alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3687

Egy német születesü bonne, kitünö bizonyitványokkal ellátva, 2 vagy 3 gyermek mellé alkalmaztatni ohajt. Bövebbet a kidóhivatalban. 2709

Fehérnemü- és ruhavarrásban igen ügyes varrónö foglalkozást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3708

Egy kitünő bizonyitványokkal biró, uri házaknál már szolgálatban volt szakácsné alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3707

Egy erőteljes fiatal férfi, nös, házmesteri állást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3705

Vinczellér egy a borászat és szöllömüvelés terén oklevélel biró fiatal ember, ki már 5 év óta önállóan müködik, szakmájához tartozó alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2594

Egy 31 éves nős gazdatiszt és okl. állatorvos, ki jelenleg is egy nagyobb birtokon mint önálló kezelötiszt müködik, jobb állomást óhajt nyerni. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2576

Egy gyakorlati mezö-gazda, ki folytonosan e téren müködött középkoru eröteljes, kinek neje esetleg házi teendöket is végezne, ispáni felügyelöi minöségben alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2646

Egy 19 éves leány, ki magyarul és németül jól beszél, zongorázni tud, és mindenféle kézimunkákhoz ért, mint bonne alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2630

Egy budai vinczellér képezdét végzett fiatal ember, kinek elméleti és gyakorlati ismeretei vannak a szölléeszet, borászat és gyümölcsészet terén jártassága van, mint szöllö és pinczekezelö alkalmaztatni óhajt. Bövebbet a kiadóhivatal. 3660

Egy 16 éves fiatal leány, ki a házidolgokat és bármely kézimunkát tökéletesen ért, tisztességes házhoz gyermekek mellé játszótársul ajánlkozik. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3696

Lakás és bérlet.

Belvár. szép lakás a lövész utczában 4 utczai szoba (2 erkélylyel) elö és cselédszoba, konyha stb. május 1-ére kiadó. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2719

Egy villa nagy kerttel a városligeti fasorban május 1-ére kiadó. Bövebbet a kiadóhivatal. 2720

Bérlet kerestetik Magyarország vagy Slavoniában, jóminöségü, mély talaju, ártéren kivül fekvö és megfelelö épületekkel biró körülbelöl 500 holdnyi szántóföld esetleg rétböl álló birtok bérelni kerestetik. Oly bérletek melyekhez fentieken kivül még idei vadászat is béreltethetik elönyben részesülnek. Bérlet kezdete 1883—1884. évben, tartama 10—12 év, alkuszok kizárva. A bérleni szándékozó keresztény czimét megmondja a kiadóhivatal. 2674

A Svábhegyen vagy zugligetben szállás kerestetik, konyhából és két, vagy legfölebb három butorozott szobából álló, lehetöleg a főközlekedési utak közelében, csak május havára. Ajánlatok sürgösen a kiadóhivatalba intézendök. 3713

Butorozott szobát keres a városligetben egy hivatalnok, lehetöleg közel a vizgyógyintézethez. Ajánlatok «városliget» alatt a kiadóhivatalhoz intézendök. 2705

600—2000 holdból álló birtok, felszereléssel vagy a nélkül haszonbérbe vétel végett kerestetik. Ajánlatok «Bérlet» cim alatt a kiadóhivatalba intézendök, 3678

Mezőtúr határában fekvö 300 holdas birtok bérbe kiadó. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3703

Oktatás.

Egy okl. tanitó, ki a rendes tantárgyakon kivül a rajzban és zongorában alaposan tanitani képes, vidékre alkalmazást nyer. Bövebbet a kiadóhivatal, 3709

Kerestetik kedvező feltételek mellett 16 éves leányhoz egy müvelt nevelönö, ki az angol nyelvben és zongorában kitünö jártassággal bir. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3661

Nevelőnő kerestetik vidékre, ki a magyar, német és franczia nyelvet tökéletesen beszéli és zongorázni jól tud. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3682

Egy egyetemi hallgató, ki a franczia és angol nyelvet tökéletesen érti, zongorázni jól tud, helyben alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3665

Egy okl. tanitóné, izr. vallásu, ki kitünö sikerrel végezte a képezdét, a magasabb leányiskolai tantárgyakban alapos oktatást adhat, a magyar, német és franczi nyelvet tökéletesen beszéli, jól zongorázik, rajz, festészet és kézimunkákban teljesen jártas, mint nevelönö alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3668

Egy müvelt német nevelönö, ki a franczia nyelv és zongorajátékban alaposan oktathat, alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3684

Egy egyetemi hallgató, ki nem csak a reál- és gymnasiumi tantárgyakban, de a zongora-játékban is alaposan oktat, mint nevelö alkalmazást keres, Bövebbet a kiadóhivatalban. 2572

Egy izraelita nevelönö, ki magyarul, németül és francziául jól beszél, szépen zongorázik, vidékre 2 leányka mellé azonnal alkalmazást nyer. Fizetés 400 frt és teljes ellátás. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3683

Egy 10 éves fiuhoz nevelö vidékre kerestetik, ki a gymnasiumi tantárgyakban, valamint a zongora-játékban oktathat. Fizetése: uri ellátás és 400—600 frt évenkint. Bövebbet a kiadóhivatal. 2771

Kerestetik vidékre egy nevelö, ki a rendes tantárgyakon kivül, a német nyelvet, rajzot és zongorát tanitani tudja. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2616

Kerestetik vidékre egy róm. kath. tanitónö hét éves fiu mellé. Fizetés, teljes ellátás és havonta 20 frt. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2653

Egy róm: kath: okl. tanitónö, ki 3 éven át mint segédtanitónö már müködött kézimunkákban és a háztartás vezetésében igen jártas, nevelönöi alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3706

Egy okl. tanitó. ki a rendes tantárgyakon kivül, a rajzban és zongorában jól tanit mint nevelö alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2539

Egy nevelőnő, ki a magyar, német és franczia nyelvet szóban és irásban tökéletesen birja, zongorázni jól tud, a kézimunkában és gépvarrásban fölötte jártas, alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2634

Egy nevelőnő ki a magyar, német és franczia nyelvben, valamint a zongora és kézimunkában alapos oktatást adhat, alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2638

Kerestetik egy 12 éves leány mellé nevelönö, ki képes legyen tökéleteseu német, franczia nyelvben, zongorában kézimunkában és elemi tantárgyakban tanitani, teljes ellátáson kivül 250 frt évi fizetés mellett. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2525

Egy I. éves theologus, ki a magyar, német és franczia nyelvet tökéletesen beszéli, a zongorában pedig kezdöket is oktathat, mint nevelö alkalmaztatni óhajt. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2600

Egy vidéki nőnövelde 8—12 tanulóihoz kerestetik egy müvelt nevelönö, ki a rendes tantárgyakon kivül, a franczia és német nyelvet tökéletesen érti és zongorázni jól tud. Fizetés 600 frt és szabad lakás. A franczia nyelv és zongora tanitásáért a tanitványok külön fizetnek. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3689

Egy szül. német vagy franczia nevelönö, ki zongorázni jól tud, alkalmazást nyer vidékre. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3688

Kerestetik egy izr. vallásu fiatal nevelönö vidékre, ki magyarul és németül jól és szépen beszéljen, a franczia- és zongorában pedig kezdetleges oktatást adhasson. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3674

Egy fiatal ember, ki kitünö sikerrel az érettségi vizsgát letette, a gimnáziumi tantárgyakon kivül a rajzolást és gyorsirászatot is alaposan tanitja, a magyar, német és szerb nyelvet beszéli, róm. kath. vallásu, mint nevelö alkalmazást keres. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3671

Vidékre egy németajku nevelönö kerestetik 10 éves leányka mellé, a rendes tantárgyakon kivül a franczia nyelvet, zongorajátékot és kézimunkát alaposan tanitani képes. Fizetés teljes ellátás és 300 frt. Bövebbet a kiadóhivatalban. 3695

Különféle.

Ebédkosztot keres egy intelligens fiatal ember jó fizetésért tisztességes családnál. Ajánlkozók sziveskedjenek czimeiket a kiadóhivatalban hagyni. 3701

Egy képzett gazdatiszt, ki már 17 év óta ezen a téren müködik, 9 év óta pedig mint intézö tiszt egy nagyobb virágzó gazdaságot kezel, egy bérlöhöz társul és a gazdaság vezetésére ajánlkozik, azonkivül 10000 frt tökével is hozzájárul. A bérlet Pest, Tolna vagy Fehérmegyében lehet. Bövebbet a kiadóhivatalban. 2681

Tizezer forint kerestetik a Magyar földhitelintézet után második helyre öt kamatra. Bövebben a kiadóhivatalban. 2727

A fővárosban egy középkorban levö urnö hajlandó volna egy korosabb urat vagy asszonyságot magához venni teljes ellátással. Levelek kéretnek «jó gondozás» czim alatt a kiadóhivatalba. 2731

Hölgyek, kik biztositott jövöt megállapitani s a szükséges szakképzettséget elsajátitani óhajtanak — ebbeli körülményesen irt ajánlataikat «biztositott jövö» czim alatt e lap kiadóhivatalához intézzék, 2737

Dr. Schivulszky szeplö elleni kenöcse és mosó vize, valamint májfoltot elleni biztos szerek kaphatók Gottier Lipót gyógyszertárában Munkácson. 2763

MÁSODIK FELHIVÁS VALAMENYI TŐKEPÉNZESEK ILLETETVE JÁRADÉK TULAJDONOSOKHOZ.

Az egész világ tekintete ismételve az ausztriai és magyar járadékra van szegezve. Országunk járadékpiacza, melynek kimerithetlen segélyforrásai közmondásossá váltak, joggal az egész világ csodálás tárgya. Mily bámulatos, általános felemelkedés mutatkozik járadékpiaczunk viszonyaiban! **A pénzvilág ugy szólva vetekedik az ausztriai aranyjáradékért, melyet különben csak azért bevásárlott, mert uzsora-kamatozást nyujtott és a világ első pénzcsoportja épen azon van, hogy ama pénzmiveletnek második részét keresztülvigye, melynek első része annak idején a külföld részéről példátlan hódolattal fogadtatott.** *Az akkori siker és a későbbi lebonyolitás az 50 millió 5% ausztriai papirjáradék továbbadása alkalmával* **végre felvilágositott bennünket** *azon értékbecsre mit járadékaink külföldön találtak, — oly becsérték, mely magában foglalta ama sürgös intést,* **hogy ismerjük meg végre saját becsünket.** Valamennyi pártviszályunk és czivódásunk a budget és deficit fölött, nem tartotta vissza a kültöldet, *hogy járadékainkat mint biztos és jövedelmező tőkebefektetésekjen vegye, mig mi magunk saját járadékainkkal majdnem mostohán elbántunk.* Valóban pedig elövigyázat és intelligencziában a külföld sem marad hozzánk képest hátra! Nálunk jajgatnak a folytonos adósságcsinálás, tartós deficzit végett, és ezen folytonos adósságcsinálás daczára, a külföldet ez nem tartja vissza, *járadékainkat vásárolni, mivel épen saját pénzügyi viszonyunkat jobban tudja méltányolni, mint mi magunk.* Hiszen a többi állam is majdnem minden évben uj kölcsönöket köt, és a mi deficzitünket illeti, ugy az korántsem pénzügyi állapotunk által, hanem inkább egy meg nem felelő budget elöirányzatunk kimutatása. Eddigi budget készitésünk hiánya abban rejlik, hogy a pénzügyi- és az adminisztrativ kezelés az elöirányzatokból vasuti építésekre és a különben jövedelmező beruházásoktól különválva nincsenek, *különben első tekintetre fel kellene ismernünk, hogy a mi valóságos deficzitünk, a kezelési deficzit folytonos apadásban van, és nem sokára egeszen el fog enyészni. Az utolsó ausztriai költsegelöirányzatban máris a kezelési deficzit néhány millióra leszállitva mutatkozik, és alapos reményünk van, hogy eme kis deficzit az adók jobbulása és a magasabb vámbevétel által mielőbb meg fog szünni.* A számba vett deficzit tudvalevöleg 32 milliót tesz, mert ebben föl van véve az Arlberg-vasut épitésének költségvetése- a segélykölcsön Tirol részére stb., a melyek nem valóságos hiányt, hanem oly kiadásokat képviselnek, melyek jövedelmező befektetésekre fordittattak. Ezen deficzit fedezésére 16 milliót lehetne a készletben levő pénztári állományból forditni, mig a hátralévő 16 millió 5% ausztriai papirjáradék által fedezhető volna. Különben ma már biztos, hogy a 16 milliónyi ausztriai papirjáradék összeg, nem fog egészen szükségeltetni. A magyarországi budgetben szinte nagy kiadások vannak előirányozva, befektetésekre, például 13 millió a *Budapest-zimonyi vasutépitésre. Ellenben kiemelendő az állami bevételek javulása, és nevezetesen a tavali aratásnak kedvező utóhatása, ép ugy a kivitel, mig május hóban is eltart. Constatálnunk kell, hogy a magyar állami háztartásban észszerüen gazdálkodnak, és nem is szenved kétséget, hogy Magyarország, ha eme megkezdett pályán tovább halad, még nagy elönyöket elérni fog!* Magyarország fösulya az aratás eredményében fekszik és a vetéseknek jelenlegi állásától következtetve, *az idei kilátások egyáltalában ismételve kedvezők.* Az ausztriai és magyarországi pénzügyi viszonyok ennél fogva kell, hogy mindenen tekintetben kielégitöknek tartassanak, annál is inkább, mert ezek csak csekélyebb kölcsönöket szükségelnek, *melyek más országok milliárd kölcsöneihez viszonyitva, tekintetbe nem is jönnek. És mindennek daczára papirjáradékaink, a külföldi állami járadékokhoz mérten értékre nézve, nagyon is hátrányban vannak.*

Az öt százalékos franczia járadék, mely nyomasztó körülmények között igen alacsony árfolyamra szorittatván alá, ép oly gyorsan mint jelentékenyen pari fölé emelkedett, magas árfolyamát megtartja, annak daczára, hogy régebben fenyegetve van a corversio által. A négy százalékos porosz consolok szintén pari fölött állanak és pedig körülbelül *18 százalékkal magasabban, mint a négy százalékos osztrák járadék és mintegy 26 százalékkal feljebb, mint a négyszázalékos magyar aranyjáradék.* **Ezen árfolyamnak nem deficzitünk, hanem hazafiságban való hiányunk az oka.** *A lángoló hazaszeretettől eltelt franczia előszeretettel vásárolja hazája járadékát, máshol, tőkealapitásoknál szintén állami járadékokhoz nyulnak első sorban, osztrák és magyar járadékok* **is keresettek a külföldön,** *itthon azonban csak az intelligenczia körében és a takarékpénztárakban vannak elhelyezve, mig a közép- és a harmadrendü osztálynál állampapirok vásárlása ellen még mindig teljesen igazolatlan az idegenkedés.* **Szivesebben hordják pénzüket a takarékpénztárakba és elégszenek meg 3 és 3½ százalékos kamattal, holott a takarékpénztárak maguk sem tudnak hasznosabbat, mint a betétekért, ezeknek nagy részeért járadékokat vásárolni!!** — *A betétek biztossága tehát utolsó sorban mindig járadékokra van alapitva,* **de eléggé van elkápráztva a kicsinyek szeme, kik tőkéjüket előszeretettel gyümölcsöztetik alacson kamatláb mellett s átengedik a nyereséget. melyet a járadékok magasabb kamatoztatása eredményez a takarékpénztáraknak.** A takarékpénztáraka betétekből ingatlanra is engedélyeznek kölcsönt. Az ingatlan kölcsön biztossága azonban csakis az illető fekvöség termő és adóképességében fekszik, *és épen az adóképesség képezi alapját az állami járadékoknak is. Tehát ismét s mindig csak az állam!* nem lenne tehát előnyösebb és *czélszerübb, mindjárt magasabban kamatoztatható állami járadékokat vásárolni? S ehez képest nem lenne nagyobb tisztesség egy állam hitelezőjének lenni, mint egy takarékpénztáré? ki ezt be nem látja, nemcsak félreismeri kötelességét mint hazafi, hanem személyes előnyét is. Minden államférfiunak, minden politikusnak odakiáltanám: tegyétek népszerüvé a járadékot s* **azon napon, melyen minden parasztnak is szekrényében leend honi járadékczime, a nemzetiségi harcz is** *véget ér s elönyünket akkor, nem adjuk ki többé kezünkből.* **Osztrák és magyar járadékoknak nagy jövőjük van;** *mai napság a külföldi járadékokkal összehasonlitva, még nagyon olcsók és senkinek sem kellene késni, a mostani árfolyamat vásárlásra felhasználni.* **Ez a legjobb és legbiztosabb tanács, melyet ma adni lehet** s jó tanács alkalmas időben sokat ér.

Azoknak, kik a jelenlegi állapot felhasználásához értenek, a jövö megmutatja, hogy tőkéjüket nemcsak jól és biztosan helyezték el, hanem hogy járadékaik is jelentékenyen emelkedtek értékben.

A magyar járadék convertálásától az osztrák és magyar járadékokra nézve uj korszak keletkezik.

Járadék vásárlását *jutalék nélkül* és szigoruan a hivatalos árfolyamhoz ragaszkodva eszközlöm.

Fedezet 25 darabonként 500—700 forint készpénzben vagy értékpapirokban.

Értesitések és tanácsok legnagyobb készséggel és lelkiismerettel adatnak. — **Füzetemet: „Der vorsichtige Börsespeculant" ingyen küldöm meg.**

HORN J. W. bank- és váltóüzlete

(bejegyzett czég, fenállása 1823. év óta) 6260

Bécs, Stadt, Schottenring 6. | BUDAPEST, FERENCZ JÓZSEF-TÉR 3. | Prágában, Zeltnergasse, Gráczban, Murgasse.

5571

BOGDÁN JÓZSEF

Raktár: muzeum-körút 19. **kocsigyárosnál** GYÁR: páva-utcza 10.

nagy választékban kaphatók **jótállás mellett** a legdiszesebb és legszolidabb **ruganyos díszkocsik** 200 frttól följebb; **homokfutó kosárkocsik** 140 frttól följebb; **divatos batárok** 400 frttól följebb; **halottas kocsik** 400 frttól följebb.

Halottas kocsik községek és szövetkezetek részére részletfizetés mellett is adatnak.

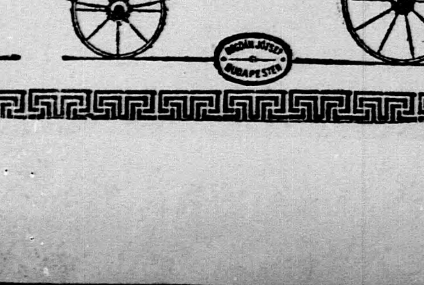

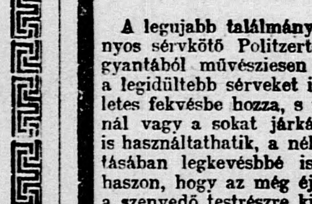

Cs. kir. kizárólag szabad. **LEGUJABB JAVITOTT RUGANYOS SÉRVKÖTŐ.**

A legujabb **találmány** az amerikai, ujonnan javitott ruganyos sérvkötö Politzertöl; ez rugók nélkül van, tisztán ruggyantából müvésziesen szerkesztve s az a czélja, hogy még a legidültebb sérveket is lehetö legrövidebb idö alatt egyenletes fekvésbe hozza, s ugy nappal a legeröfeszitöbb munkánál vagy a sokat járkálásnál, mint szinte éjjel alvásközben is használtathatik, a nélkül, hogy a sérvbajban szenvedö hivatásában legkevésbbé is volna akadályoztatva. Felette nagy haszon, hogy az **még éjjel** is a testen maradhat, mivel hogy a szenvedö testrészre kiváltképen jótékony kellemetes nyomást gyakorol s a legtöbb esetben még a sérv biztos gyógyulását is eszközli. A legtöbb orvosi tekintélyek által elismerve, megvizsgálva s a legjobbnak találva: professor **Kovács** a sebészeti kóroda elnöke, dr. **Gross Lajos** magy. kir. egészségügyi tanácsos, dr. **Glück Ignácz** kir. törvényszéki orvos által.

Alólirott egyszersmind nagy raktárt is tart angol és franczia aczél sérvkötökböl, függesztö készülékeket (suspensorium) gummiból, szövötteket, mint szinte szarvasbörböl. A szarvasbör és gummi suspensoriumok czélja, hogy a tágulást megakadályozzák.

Méhfecskendök, légpárnák, ágybetétek, periodtáskák, präservativumok, gummiharisnyák és mindennemü gummi áruczikkek. Sérvkötöknél kérem megjelölni: jobb, bal vagy kettös-e, mint szinte a test böségét is. Megrendeléseket utánvétel mellett elfogad

POLITZER MÓR

cs. kir. szab. sérvkötö-készitö Budapesten, Deák-Ferencz-utcza.

Árak: urak, hölgyek és gyermekek számára, egyoldalunak dbja 6—10 frt, a **kettösnek** dbja 10—16 frt, gyermekeknek felével olcsóbb.

Ugyanitt kapható **a legjobb amerikai** sérvkenöcs. Egy tégely ára 3 frt 50 kr.

VAN HOUTENS-féle tisztán feloldható **CACAO** legfinomabb minöségü. «Rögtön» elkészithetö. Egy font elegendö 100 csészére. **C. J. van HOUTEN & ZOON** gyárosoknál **Weesp, Hollandiában.** 6193

Köhögés, rekedtség, elnyálkásodás stb. ellen.

628

A valódi Wilhelmsdorfi malátakivonat-czukorkáknak, nagymérvü malátakivonat tartalmuknál fogva, sokkal nedvesen tartóbb, inger-csillapitóbb és nyákoldóbbak, mint mindazon mellczukorkák, melyek czukornál semmi egyebet vagy e mellett csak is felettébb közömbös anyagokat tartalmaznak.

Főraktár: váczi-utcza 13. sz. alatt. Raktár a legtöbb gyógyszerész és kereskedö uraknál. **Csak akkor valódi,** ha a dobozon áll: **Küfferle József és Társa.**

TITKOS BETEGSÉGEK minden alakját, az önfertözés mindennemü utóbajait, férfi tehetetlenséget stb. alaposan gyógyit **Dr. GARAY ANTAL** orvos, sebész, szülész és szemész, volt cs. k. oszt. föorvos **Budapesten, Terézváros, Gyár-utcza 3.** Király utcza közelében 2-ik emelet, bejárat a lépcsöröl. — Rendel naponta 10-töl 4-ig, este 7-töl 8-ig levélileg is. 6310

A Damjanich utczában 16. sz. a fekvö **nyári lak és kert ELADÓ.** Közelebbi értesitést ad Dr. Szelényi ügyvéd gránátos-utcza 6 szám. 6362

Igérvények:

Magyar sorsjegyekre Főnyeremény 100,000 frt. Egész 2 forint 50 kr., és bélyeg fél 1 » 75 » » »

Földhitel-sorsjegyekre Főnyeremény 50,000 frt. 1 forint és a bélyeg

Huzás ápril 15-én.

ÁTVÉTELI ✚ JEGYEK 6300

OSZTRÁK VÖRÖS KERESZT SORSJEGYRE 16 hóra à 1 frt. Főnyeremény 100,000 frt. *Huzás május 1-én.*

MAGYAR VÖRÖS KERESZT SORSJEGY, 2 drb 16 hóra à 1 frt. Főnyeremény 50,000 frt. *Huzás julius 1-én.*

Két igérvény s két átvételi jegy vásárlásánál *egy bécsi ezüst sorsolási* sorsjegyet *ingyen.* Főnyeremény 8000 frt. Huzás május 4-én.

A „MAGYAR LAJTA" kiadóhivatalának bank- és váltóüzlete

Budapest, IV. Kristóftér 6. **SCHREIBER G. E.** Budapest, IV. Kristóftér 6.